

THE SIBELIUS EDITION

VOICE & ORCHESTRA

SIBELIUS, Johan (Jean) Christian Julius
(1865–1957)

Voice and Orchestra

Kullervo, Op. 7

80'34

for soloists, male-voice choir and orchestra

(text: Kalevala, see page 102) · 1892 (*Breitkopf & Härtel*)

[1]	I. Introduction	12'50
	<i>Allegro moderato</i>	
[2]	II. Kullervo's Youth	19'18
	<i>Grave</i>	
[3]	III. Kullervo and his Sister	25'27
	<i>Allegro vivace</i>	
[4]	IV. Kullervo Goes to War	10'04
	<i>Alla marcia [Allegro molto] – Vivace – Presto</i>	
[5]	V. Kullervo's Death	12'22
	<i>Andante</i>	

Lilli Paasikivi *mezzo-soprano* [3]**Raimo Laukka** *baritone* [3]**YL Male Voice Choir** **Matti Hyökki** *chorus master* [3, 5]**Lahti Symphony Orchestra** (*Sinfonia Lahti*)**Osmo Vänskä** *conductor*

In 1982 the Sibelius family donated a major collection of manuscripts to Helsinki University Library (HUL, now the National Library of Finland). Many of these works are now known by JS numbers, referring to the alphabetical list of Jean Sibelius's compositions without opus number used in Fabian Dahlström's *Jean Sibelius: Thematisch-bibliographisches Verzeichnis seiner Werke* (Breitkopf & Härtel 2003).

[Two Chorales] for mixed choir and orchestra · 1889 (*Manuscript* · HUL 1260 & 1263) 4'53

1 Herr du bist ein Fels (Lord, you are a rock) (p. 108) 1'41

2 Herr erzeuge uns deine Gnade (Lord, show us your mercy) (p. 108) 3'05

Dominante Choir Seppo Murto *chorus master*

3 Rakastava (The Lover), JS 160b 6'28

for tenor, male-voice choir and string orchestra (text: Kanteletar, p. 108)

1894 (*Manuscript* / Breitkopf & Härtel)

Lento – [Kevyesti] – [Reippaasti] – *Tempo I*

YL Male Voice Choir · Tom Nyman *tenor*

Kantaatti tohtorin- ja maisterin-vihkijäisissä

31 päivänä toukokuuta 1894, JS 105 31'47

(Cantata for the University Graduation Ceremonies of 1894

[Promotional Cantata])

for soloists, mixed choir and orchestra (text: Kasimir Lönnbohm, p. 110)

1894 (*Manuscript* / Breitkopf & Härtel)

4 I. Syntyi kun maailmat ... (When the planets were born ...) 7'23

Molto maestoso ed adagio [choir and orchestra]

5 II. Kaskeksi korvet ne raadettiin ... (We tore down and burned the woods ...) 15'17

Allegro assai [soloists, choir and orchestra]

6 III. *Andantino* [orchestra] 8'53

Helena Juntunen *soprano* · **Juha Hostikka** *baritone*

Dominante Choir

- 7 The Wood-Nymph, Op. 15** 10'10
 Melodrama for recitation, piano and orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 114)
 1894–95 (*Manuscript / Breitkopf & Härtel*)
Allegro – Vivace – Moderato – Largamente
Lasse Pöysti *narrator* · **Harri Karri** *piano*
- 8 Serenad (Serenade), JS 168** 5'47
 for baritone and orchestra (text: Erik Johan Stagnelius, p. 115) · 1894–95 (*Breitkopf & Härtel*)
Tommi Hakala *baritone*
- Kantaatti ilo- ja onnentoivotusjuhlassa
 Marraskuun 2. päivänä 1896, JS 104** 18'37
 (Cantata for the Coronation of Nicholas II)
 for mixed choir and orchestra (text: Paavo Cajander, p. 116)
 1896 (*Manuscript / Breitkopf & Härtel*)
- 9 I. Terve nuori ruhtinas ... (Hail, young prince ...)** 8'33
Allegro
- 10 II. Oikeuden varmassa turvassa ... (In the sure security of justice ...)** 9'58
Allegro
Jubilate Choir **Astrid Riska** *chorus master*

All tracks, Disc 2:

Lahti Symphony Orchestra (Sinfonia Lahti)

Osmo Vänskä *conductor*

Jungfrun i tornet (The Maiden in the Tower), JS 101

35'15

Opera in one act (libretto: Rafael Hertzberg, p. 119) · 1896 (*Manuscript / Breitkopf & Härtel*)

[1]	Overture	2'50
	<i>Allegro molto</i>	
[2]	Scene 1 Bailiff: Fagreste mö... (Fairest maiden...)	5'49
	<i>Allegro molto</i>	
[3]	Scene 2 Maiden: Santa Maria...	3'48
	<i>Molto sostenuto</i>	
[4]	Scene 3 Maiden: Ah, hör jag rätt... (Ah, do I hear right...)	4'05
	<i>Allegro</i>	
[5]	[Intermezzo]	1'01
	<i>Largamente</i>	
[6]	Scene 4 Lover: Ack, när jag ser hennes drag... (Ah, when I see her face...)	4'01
	<i>Allegro moderato</i>	
[7]	Scene 5 Maiden: Brännande kval... (Burning torment...)	8'10
	<i>Largamente</i>	
[8]	Scene 6 Bailiff: Vem är du... (Who are you...)	1'04
	<i>Allegro molto</i>	
[9]	Scene 7 Chatelaine: Vad är det jag ser? (What's this I see?)	1'27
	<i>Meno mosso – attacca –</i>	
[10]	Scene 8 Maiden: Så är jag fri... (Now I am free...)	2'57
	<i>[Meno mosso]</i>	

MariAnne Häggander *soprano (Maiden)* · **Tone Kruse** *alto (Chatelaine)***Erland Hagegård** *tenor (Lover)* · **Jorma Hynninen** *baritone (Bailiff)***Gothenburg Concert Hall Choir** **Gunno Palmquist** *chorus master*

On its original release this recording of *The Maiden in the Tower* was afflicted by a slight low-level hum which on this re-mastered version has been corrected as far as possible by the use of modern technology.

- [11] Laulu Lemminkäiselle** (A Song for Lemminkäinen), Op. 31 No. 1 4'08
for male-voice choir and orchestra (text: Yrjö Weijola, p. 127) · 1896 (*Warner/Chappell Music Finland*)
Allegro molto
YL Male Voice Choir
- [12] Koskenlaskijan morsiamet** (The Rapids-Rider's Brides), Op. 33 9'00
for baritone and orchestra (text: A. Oksanen, p. 127) · 1897 (*Breitkopf & Härtel*)
Allegro (ma non troppo)
Jorma Hynninen *baritone*
- [13] Sången om korsspindeln** (Fool's Song of the Spider), Op. 27 No. 4 3'31
from the incidental music to Adolf Paul's play *King Christian II* (p. 129)
for baritone and orchestra · 1898 (*Breitkopf & Härtel*)
Moderato
Jorma Hynninen *baritone*
- [14] Sandels**, Op. 28 8'57
for male-voice choir and orchestra (text: Johan Ludvig Runeberg, p. 130)
1898 – original version (*Muntra Musikanter*)
Allegro assai
YL Male Voice Choir

15 Athenarnes sång (Song of the Athenians), Op. 31 No. 3 3'31

for unison boys' and mens' voices, woodwind, brass, percussion
and double bass (text: Viktor Rydberg, p. 134)

Original version · 1899 (*Breitkopf & Härtel*)

[Alla marcia, ma moderato]

YL Male Voice Choir

Lahti Boys' Choir Yrjö Leppänen *chorus master*

16 Islossningen i Uleå älv, Op. 30 10'30

(The Breaking of the Ice on the Oulu River)

Improvisation for recitation, male-voice choir and orchestra

(text: Zachris Topelius, p. 135) · 1899 (*Manuscript / Breitkopf & Härtel*)

Allegro – Un poco lento – Allegro – Allegro molto, quasi presto – Adagio – Allegro molto

Lasse Pöysti *narrator*

YL Male Voice Choir

Tracks 1–10, 12 & 13:

Gothenburg Symphony Orchestra

Neeme Järvi *conductor* [Tracks 1–10] · **Jorma Panula** *conductor* [Tracks 12 & 13]

Tracks 11, 14–16:

Lahti Symphony Orchestra (*Sinfonia Lahti*)

Osmo Vänskä *conductor*

- 1 **Athenarnes sång** (Song of the Athenians), Op. 31 No. 3 3'26
 arranged by the composer for unison boys' and mens' voices, brass septet
 and percussion (text: Viktor Rydberg, p. 134) · 1899 (*Breitkopf & Härtel*)
Alla marcia, ma moderato
YL Male Voice Choir
Lahti Boys' Choir
- 2 **Snöfrid**, Op. 29 14'15
 Improvisation for recitation, mixed chorus and orchestra
 (text: Viktor Rydberg, p. 138) · 1900 (*Wilhelm Hansen*)
Allegro molto – Andantino – Melodrama. Pesante – Andante (ma non troppo lento)
Stina Ekblad narrator · Jubilate Choir
- 3 **Impromptu**, Op. 19 5'27
 for women's chorus and orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 139)
 1902 – original version (*Manuscript / Breitkopf & Härtel*)
In tempo d'un[e] valse lente
Dominante Choir
- 4 **Tulen synty** (The Origin of Fire), Op. 32 11'20
 for baritone, male-voice choir and orchestra (text: Kalevala, p. 141)
 1902 – original version (*Manuscript / Breitkopf & Härtel*)
Poco adagio (ma non troppo lento) – Moderato – Adagio – Allegro moderato – Largamente
Tommi Hakala baritone · YL Male Voice Choir

- 5 Se'n har jag ej frågat mera**, Op. 17 No. 1 1'53
 (Since then I have questioned no further)
 for voice and orchestra (text: Johan Ludvig Runeberg, p. 143) · 1891–92, orch. 1903 (*Breitkopf & Härtel*)
Grave
MariAnne Häggander *soprano*
- 6 Höstkväll** (Autumn Evening), Op. 38 No. 1 4'29
 for voice and full orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 143) · 1903, orch. 1904 (*Breitkopf & Härtel*)
Andante patetico
MariAnne Häggander *soprano*
- 7 På verandan vid havet** (On a Balcony by the Sea), Op. 38 No. 2 3'06
 for voice and orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 144) · 1903, orch. 1903 (*Breitkopf & Härtel*)
Grave
Jorma Hynninen *baritone*
- 8 I natten** (In the Night), Op. 38 No. 3 3'37
 for voice and orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 145) · 1903, orch. 1903 (*Breitkopf & Härtel*)
Andante
Tommi Hakala *baritone*
- 9 Har du mod?** (Have You Courage?), Op. 31 No. 2 1'38
 for male-voice choir and orchestra (text: Josef Julius Wecksell, p. 145)
 1904 – first version (*Breitkopf & Härtel* / *Fennica Gehrman Oy*)
Marciale
YL Male Voice Choir

- 10 Höstkväll** (Autumn Evening), Op. 38 No. 1 4'55
 for voice and string orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 143) · 1903, orch. 1904 (*Breitkopf & Härtel*)
Andante patetico
Helena Juntunen *soprano*
- 11 Vapautettu kuningatar** (The Captive Queen), Op. 48 9'16
 Ballade for mixed chorus and orchestra (text: Paavo Cajander, p. 146) · 1906 (*Lienau*)
Allegro molto moderato
Dominante Choir
- 12 Grevinnans konterfej** (The Countess's Portrait), JS 88 3'31
 for recitation and orchestra (text: Zachris Topelius, p. 147) · 1906 (*Warner/Chappell Music Finland*)
Andante
Tytti Vänskä *narrator*
- 13 Impromptu**, Op. 19 6'57
 for women's chorus and orchestra (text: Viktor Rydberg, p. 139)
 1902, rev. 1910 – final version (*Breitkopf & Härtel*)
[Andante]
Dominante Choir
- Tracks 1–4, 8–13:
Lahti Symphony Orchestra (Sinfonia Lahti) · **Osmo Vänskä** *conductor*
- Tracks 5–7:
Göteborg Symphony Orchestra · **Jorma Panula** *conductor*

- [1] Vapautettu kuningatar** (The Captive Queen), Op. 48 9'21
 arranged by the composer for male-voice choir and orchestra
 (text: Paavo Cajander, p. 146) · 1906, rev. 1910 (?) (*Lienau*)
Allegro molto moderato
YL Male Voice Choir
- [2] Tulen synty** (The Origin of Fire), Op. 32 9'03
 for baritone, male-voice choir and orchestra (text: Kalevala, p. 141)
 1902, rev. 1910 – final version (*Breitkopf & Härtel*)
Lento assai – Meno lento – Allegro moderato – Largamente
Tommi Hakala *baritone* · **YL Male Voice Choir**
- [3] Har du mod?** (Have You Courage?), Op. 31 No. 2 2'48
 for male-voice choir and orchestra (text: Josef Julius Wecksell, p. 145)
 1904, rev. 1911 – second version (*Breitkopf & Härtel / Fennica Gehrman Oy*)
Allegro moderato
YL Male Voice Choir
- [4] Arioso**, Op. 3 3'48
 for voice and string orchestra
 (text: Johan Ludvig Runeberg, p. 148) · 1911 (*Breitkopf & Härtel*)
Andantino
MariAnne Häggander *soprano*

- 5 Har du mod?** (Have You Courage?), Op. 31 No. 2 1'54
 for male-voice choir and orchestra (text: Josef Julius Wecksell, p. 145)
 1904, rev. 1911 & 1912 – third version *WORLD PREMIÈRE RECORDING* (Breitkopf & Härtel / Fennica Gehrman Oy)
Alla marcia
YL Male Voice Choir
- 6 Hertig Magnus** (Duke Magnus), Op. 57 No. 6 3'35
 for voice and orchestra (text: Ernst Josephson, p. 148) · 1909, orch. 1912 (Breitkopf & Härtel)
Andantino quasi allegretto
Helena Juntunen *soprano*
- 7 Luonnotar**, Op. 70 9'00
 for soprano and orchestra (text: Kalevala, p. 149) · 1913 (Breitkopf & Härtel)
Tempo moderato – Tranquillo assai
MariAnne Häggander *soprano*
- 8 Soluppgång** (Sunrise), Op. 37 No. 3 2'22
 for voice and orchestra (text: Tor Hedberg, p. 150) · 1902, orch. 1913 (Breitkopf & Härtel)
Moderato
MariAnne Häggander *soprano*
- 9 Våren flyktar hastigt** (Spring is Flying), Op. 13 No. 4 1'30
 for voice and orchestra (text: Johan Ludvig Runeberg, p. 151)
 1891, orch. 1913 (Breitkopf & Härtel)
Vivace – Più lento
MariAnne Häggander *soprano*

- 10 Har du mod?** (Have You Courage?), Op. 31 No. 2 1'58
 for male-voice choir and orchestra (text: Josef Julius Wecksell, p. 145)
 1904, rev. 1911 & 1912–14 – fourth version (*Breitkopf & Härtel / Fennica Gehrman Oy*)
Alla marcia
YL Male Voice Choir
- 11 Sandels**, Op. 28 8'57
 for male-voice choir and orchestra (text: Johan Ludvig Runeberg, p. 130)
 1898, rev. 1915 – final version (*Muntra Musikanter*)
Allegro assai
YL Male Voice Choir
- 12 Demanten på marssnön**, Op. 36 No. 6 2'58
 (The Diamond on the March Snow)
 for voice and orchestra (text: Josef Julius Wecksell, p. 151) · 1900, orch. 1917 (*Breitkopf & Härtel*)
Comodo
Jorma Hynninen *baritone*
- 13 Jääkärien marssi** (March of the Finnish Jäger Battalion), Op. 91a 2'23
 for male-voice choir and orchestra (text: Heikki Nurmio, p. 152)
 1917, orch. 1918 (*Breitkopf & Härtel*)
Rasch
YL Male Voice Choir

- 14 Partiolaisten marssi** (Scout March), Op. 91b 2'50
 for mixed chorus and orchestra (text: Jalmari Finne, p. 152) · 1918 (*Wilhelm Hansen*)
Poco moderato
Dominante Choir

- 15 Oma maa** (My Own Land), Op. 92 13'26
 for mixed chorus and orchestra (text: Kallio, p. 153)
 1918 (*Warner/Chappell Music Finland*)
*Allegro molto moderato – Allegro moderato – Vivace (ma non troppo) –
 Molto tranquillo – Tranquillo assai – Moderato assai (e poco a poco
 più largamente) – Largamente assai*
Jubilate Choir

Tracks 1–3, 5, 6, 10, 11, 13–15:

Lahti Symphony Orchestra (Sinfonia Lahti) · **Osmo Vänskä** *conductor*

Tracks 4, 7, 8, 9 & 12:

Gothenburg Symphony Orchestra · **Jorma Panula** *conductor*

- 1 Jordens sång** (Song of the Earth), Op. 93 14'20
 for mixed chorus and orchestra (text: Jarl Hemmer, p. 154) · 1919 (Warner/Chappell Music Finland)
Andante – Andante assai – Andante con moto – Andantino –
Poco con moto – Agitato – Largamente
Dominante Choir
- 2 Autrefois**, Scène pastorale, Op. 96b 5'40
 for two voices and orchestra (text: Hjalmar Procopé, p. 157) · 1919, rev. 1920 (Wilhelm Hansen)
Allegretto
Kristiina Mäkela *soprano* · **Matleena Vakkilainen** *alto*
- 3 Maan virsi** (Hymn to the Earth), Op. 95 5'47
 for mixed chorus and orchestra (text: Eino Leino, p. 158) · 1920 (Warner/Chappell Music Finland)
Tranquillo – Molto tranquillo – Meno tranquillo (ma poco a poco meno) – Tranquillo
Dominante Choir
- 4 Väinön virsi** (Väinämöinen's Song), Op. 110 8'53
 for mixed chorus and orchestra (text: Kalevala, p. 159) · 1926 (Breitkopf & Härtel)
Andante mosso – Largamente e maestoso – Largamente assai
Dominante Choir
- 5 Processional** ('Onward, Ye Peoples'), Op. 113 No. 6 3'46
 for mixed chorus and orchestra (text: Viktor Rydberg/Marshall Kernochan, p. 160)
 1926, arr. 1938 (Galaxy Music Corp.)
Largamente e maestoso
Dominante Choir

- 6 Koskenlaskijan morsiamet** (The Rapids-Rider's Brides), Op. 33 8'36
 arranged by the composer for male-voice choir and orchestra
 (text: A. Oksanen, p. 127) · 1897, arr. 1943 (*Breitkopf & Härtel*)
Allegro (ma non troppo)
YL Male Voice Choir
- 7 Ett ensamt skidspår** (A Lonely Ski-Trail), JS 77b 2'41
 arranged by the composer for recitation, strings and harp
 (text: Bertel Gripenberg, p. 161) · 1925, arr. 1948 (*Gehrmans*)
Allegretto
Lasse Pöysti *narrator*
- 8 Kullervon valitus** (Kullervo's Lament) from Op. 7 2'17
 for voice and orchestra (text: Kalevala, p. 161) · 1892, orch. 1957 (*Breitkopf & Härtel*)
Largo
Jyrki Korhonen *bass*
- 9 Kom nu hit, död** (Come Away, Death), Op. 60 No. 1 2'48
 from the incidental music to William Shakespeare's play *Twelfth Night* (p. 163)
 for voice, strings and harp · 1909, orch. 1957 (*Breitkopf & Härtel*)
Lento
Jorma Hynninen *baritone*
- Tracks 1–8:
Lahti Symphony Orchestra (Sinfonia Lahti) · **Osmo Vänskä** *conductor*
- Track 9:
Gothenburg Symphony Orchestra · **Jorma Panula** *conductor*

TT: 7h 27m 36s

Osmo Vänskä
(Photo: © Eric Moore)

Jorma Panula
(Photo: © Maarit Kytöharju/Fimic)

Neeme Järvi
(Photo: © Anna Hult)

In 1900 Sibelius's friend Wentzel Hagelstam, in a letter to the painter Axel Gallén, described how Sibelius, rather the worse for wear, had been playing the piano, 'which was not as shocking as the fact that his musical delirium caused singing, which was more violent than pleasant'. Fortunately his lack of skill as a vocal performer did not prevent him from writing very effectively for the voice – as is amply demonstrated by this set of CDs, which gathers together all of his music for choir and orchestra, his only opera, his orchestral songs and his melodramas with orchestra.

Sibelius's earliest works, however, were instrumental; his first vocal and choral works date from 1888, when he was a student in Helsinki. The two chorales for mixed choir and orchestra *Herr du bist ein Fels* and *Herr erzeuge uns deine Gnade* were written as exercises for Albert Becker in Berlin in 1889; they are also the earliest surviving examples of Sibelius's orchestral writing.

On 28th April 1892 Sibelius raised his baton to conduct the first performance of *Kullervo*, a work that would leave an indelible impact on Finnish music and mark his own triumphal breakthrough. He had started to compose it as a student in Vienna the previous year, finishing it in Finland just in time for the première. *Kullervo* is based on the story of a tragic hero from the Finnish national epic, the *Kalevala*, and in this work Sibelius innovatively combined *Kalevala* mythology with the grand symphonic tradition.

Three of the five movements are purely orchestral – the sonata-form introduction with its sweeping, Brucknerian main theme, the more rhapsodic slow movement with its echoes of Finnish folk music, and the exuberant, colourfully scored scherzo. In these movements Sibelius does not attempt to follow the *Kalevala* narrative. The third and fifth movements require a male-voice choir, and in the third there are also mezzo-soprano and baritone soloists. In the huge third movement *Kullervo* is travelling homewards by sledge after paying his taxes. He meets a succession of maidens and entices one of them into his sledge, where he seduces her.

Only afterwards does he discover that she is his long-lost sister. She sings an impassioned *scena*, telling of the vicissitudes of her life, and finally Kullervo, consumed by remorse, sings a lament accompanied by violent chords from the orchestra (Sibelius made several later arrangements of this passage, one as an orchestral song from 1957, just a few months before he died). In the fifth movement Kullervo chances upon the place where he ravished his sister, and commits suicide. Here thematic echoes from earlier in the work are clearly discernible; the music has an inexorable tread and impressive cumulative power.

Kullervo brought Sibelius immediate fame (according to one review, the première was ‘like a volcanic eruption’) but, after just a handful of performances in 1892 and 1893, Sibelius withdrew the work and it was not heard again in its entirety until after his death.

Rakastava (*The Lover*), was written as an *a cappella* work for a competition organized by the YL Male Voice Choir in 1894. Its text is from the *Kanteletar* – lyric poetry’s counterpart to the *Kalevala* – and the work falls into clearly defined sections, the last of which requires a tenor soloist. Realizing the technical challenges posed by his work, Sibelius supplied a discreet string backing, but there were such severe problems of intonation in rehearsal that YL’s conductor, Jalmari Hahl, chose to perform it in a *cappella* form.

During the spring of the same year Sibelius took up a temporary lecturing position at Helsinki University. His ambition was to write a Wagnerian music drama, *Veneen luominen* (*The Building of the Boat*), but he also had obligations to fulfil – one of which was the composition of a **Promotional Cantata** for the university. The slightly clumsy text is by Kasimir Lönkbohm (1866–1919), brother of the writer Eino Leino. After its first performance on 31st May 1894, the piece was soon forgotten. Much of the weight of the first movement is concentrated in the choir’s chorale-like theme. The long second movement features soprano and baritone soloists as well as choir and orchestra; at times the music betrays Sibelius’s

interest in Wagner. There is no choir in the third movement and, unfortunately, in modern performances, there is no soloist either: originally there was a soprano solo in the central trio section, but the solo part is now lost.

Traces of Wagner's influence are also found in *The Wood-Nymph*, the melodrama version of which was premièred at a fundraising event on 9th March 1895. Based on a poem by the Swedish author Viktor Rydberg (1828–95), this powerful, often hypnotic work tells how a dashing hero is led astray by dwarves in the forest; he falls in love with a wood-nymph only to realize that he has thereby forfeited any hope of worldly happiness. The music follows the poem closely and is thus episodic in nature. Sibelius almost certainly condensed the melodrama from a much longer tone poem that was by then almost or perhaps wholly complete. When the tone poem was premièred the following month, it shared the programme with the haunting and equally Wagnerian *Serenade* for baritone and orchestra to words by Erik Johan Stagnelius (1793–1823), a portrayal of the anguish felt by a man who can only admire his beloved from afar.

During the autumn of 1896 Sibelius worked on the *Cantata for the Coronation of Nicholas II*, for mixed chorus and orchestra, with words by the poet and translator Paavo Cajander (1846–1913). The coronation of Tsar Nicholas II – who was to prove no friend to the Finnish people – had taken place in Moscow on 26th May 1896, some eighteen months after his accession, and was commemorated in Helsinki almost six months later. No doubt both Sibelius and Cajander, as patriotic Finns, worked on the piece more from duty than from inspiration. That is not to say, however, that the cantata lacks merit. Despite some march-like fanfares, the first movement is mostly lyrical and relaxed. The second movement not only contains some capable fugal writing but also shows how the composer was capable of maintaining musical tension over a long span. Sibelius conducted the work's first performance at the University Hall on 2nd November, but it was not a success and was soon forgotten.

While writing the *Coronation Cantata*, Sibelius was also hard at work on his only opera. ***Jungfrun i tornet*** (*The Maiden in the Tower*) is not a Wagnerian music drama of the type that he had been planning over the previous few years, but is a one-act piece with words by the poet and novelist Rafael Hertzberg (1805–96). There are only four solo singers, and the orchestra is modest in size. After conducting it three times in 1896, Sibelius refused a request for the opera to be performed in Mikkeli, claiming that he wished to revise it – but he never did so. *The Maiden in the Tower* had been commissioned for a lottery evening in support of Helsinki's Philharmonic Society orchestra; the first performance took place on 7th November. The plot is a simple tale of chivalry. A virtuous Maiden is imprisoned by a villainous Bailiff, abandoned by her father and rescued by her Lover; finally the noble Chatelaine arrives and the Bailiff is arrested. It seems improbable that Sibelius did not recognize the story's allegorical potential, but on this occasion he did not try to communicate any political message. His aim may have been to preserve something of the simplicity of Hertzberg's text, based on a folk ballad, or he may simply have regarded the libretto as too naïve to support a second level of meaning.

On 10th December 1896 Jalmari Hahl conducted the première of a short piece for male-voice choir and orchestra, ***Laulu Lemminkäiselle*** (*A Song for Lemminkäinen*). Its thematic material is borrowed from the final section of *Lemminkäinen's Return* – a passage that was excised from the tone poem in a later revision. Despite its title, this song does not have a *Kalevala* text; the poem is by Yrjö Weijola.

Koskenlaskijan morsiamet (*The Rapids-Rider's Brides*), premièred on 1st November 1897, is a vocal counterpart to the Symbolist tone poems that Sibelius composed in the 1890s (*The Wood-Nymph*, the *Lemminkäinen Suite*), with vivid colours and great immediacy of expression. Originally for baritone and orchestra, it is a free setting of a ballad by A. Oksanen (1826–89), a tale of love, jealousy and revenge. In October 1943, almost half a century after composing the work, Sibelius arranged the vocal part for male choir.

Sibelius's first major contribution to the genre of incidental music for the theatre was a score for his friend Adolf Paul's drama *King Christian II* (1898). The play, set in the sixteenth century, centres on the love of King Christian II of Denmark, Norway and Sweden for a Dutch girl of bourgeois birth. *Sången om korsspindeln* (the *Fool's Song of the Spider*) opens the final scene, set in Sønderborg Castle, where the King is imprisoned. The text is a clear allegorical reference to the political tension between Russia and Finland.

In the spring of 1898 the Muntra Musikanter male-voice choir arranged a composition competition. Sibelius's entry was *Sandels*, to a poem by Johan Ludvig Runeberg (1804–77). The poem is based on the true story of General Johan Sandels who, during the Russo-Finnish war of 1808–09, defeated a much larger Russian army at the battle of Virta Bro. Sibelius's work has a wide expressive range, from graceful melodies and genteel scale figures to a furious battle scene, and won first prize in the competition. Nonetheless, *Sandels* was not performed until almost two years later, on 16th March 1900, and even then did not win widespread acclaim. In 1915 Sibelius made some minor alterations, though the work's overall shape and atmosphere were unaffected.

By 1899, the year of the hated February Manifesto, anti-Russian feelings were running high in Finland, and works with a patriotic message were warmly welcomed. Such a piece was *Athenarnes sång* (*Song of the Athenians*), premièred in the same concert as the *First Symphony* on 26th April. The text is from Rydberg's poem *Dexippos*, and depicts the struggle between the culture and civilization of the Greeks and the might of the barbarous Persians. Within a few months, as Russian censorship tightened, *Song of the Athenians* became a symbol of freedom and was widely performed in various arrangements.

Islossningen i Uleå älv (*The Breaking of the Ice on the Oulu River*), for recitation, male-voice choir and orchestra, which the composer called an 'improvisation', was first performed in Helsinki on 21st October 1899. The text by Zachris

Topelius (1818–98) had originally been written in honour of Tsar Alexander II, but in the political climate of 1899 few can have been oblivious to its patriotic message. While writing *Islossningen*, Sibelius was also working on *Finlandia*; he may have used the choral piece as a testing-ground for some of *Finlandia*'s motifs and sonorities.

Another 'improvisation' – *Snöfrid*, for speaker, mixed chorus and orchestra – dates from 1900. Its structure and narrative have much in common with *The Wood-Nymph* (both works set words by Rydberg). Like *The Wood-Nymph*, *Snöfrid* is episodic, and tells of a young man's encounter with Snöfrid, a mysterious, magical female being. The reviewer in the newspaper *Päivälehti* wrote that the work 'seems so clear and inspired that it is undeniably to be numbered among Sibelius's masterpieces.' *Snöfrid* is a vastly underrated composition – colourful, stirring and often very poignant – with provocative and political associations that should not be overlooked.

Extracts from another Rydberg poem, *Livslust och livsleda* (*Joie de vivre and life's weariness*), form the basis of the *Impromptu* for women's chorus and orchestra, which in its original form was composed as a makeweight for the concert on 8th March 1902 at which the *Second Symphony* received its triumphant première. The *Impromptu* begins in the manner of a slow waltz and later comes to resemble Tchaikovsky's ballet music. Eight years later Sibelius thoroughly overhauled the piece, adding a new introduction and a more effective ending, and adjusting the orchestration. The new version was not heard in concert, however, until March 1912.

A month after the première of the *Second Symphony*, for the inauguration of the National Theatre in Helsinki, Sibelius provided a cantata, *Tulen synty* (*The Origin of Fire*), scored for baritone, male choir and orchestra and with a text from the *Kalevala*. At the outset the orchestra establishes a sombre mood before the soloist tells how the land of Kalevala is in darkness. Ukko, chief of the gods, searches in vain for the sun and moon. In the faster second part of the cantata, in which Ukko

creates new fire with his sword, the choir takes up the story. Despite the simplicity of the choral writing, the piece builds up to a climax of impressive breadth and grandeur. It would be easy to apply an allegorical interpretation to this *Kalevala* text: Finland under Russian rule could well be said to be experiencing perpetual darkness. In 1910 Sibelius undertook an extensive revision of *The Origin of Fire*, condensing and refining the work, though leaving its basic structure unchanged.

The song *Se'n har jag ej frågat mera* (*Since then I have questioned no further*), to words by Runeberg, dates from 1891–92. Sibelius finds great expressive power in a slow, simple melodic line with a chordal accompaniment. In 1903 Sibelius orchestrated the song for a concert (10th November) in aid of the Philharmonic Society orchestra. For the same concert he also made orchestral versions of two newly composed songs to words by Rydberg, *På verandan vid havet* (*On a Balcony by the Sea*) and *I natten* (*In the Night*). *På verandan* is one of Sibelius's great pantheistic songs and rises to a mighty climax. As well as containing some chromatic writing, the song makes prominent use of the tritone. Although *I natten* is a more conventional, strophic song, it conjures up a lugubrious atmosphere in the first and third verses that is effectively lightened in the second and fourth.

A third Rydberg song, composed in the autumn of 1903 and orchestrated – in two versions, for full orchestra and for strings alone – the following year, is *Höstkväll* (*Autumn Evening*). Sibelius was clearly attracted by the poem's pantheism, and by the image of a solitary wanderer contemplating nature in all its brooding majesty.

Sibelius made four orchestral versions of the patriotic march *Har du mod?* (*Have You Courage?*) to words by Josef Julius Wecksell (1838–1907). The earliest of them, in which the choir has a simple march melody and the orchestral accompaniment is relatively crude, was first heard alongside with the first version of the *Violin Concerto* in February 1904. In 1911, after completing his radical and aphoristic *Fourth Symphony*, Sibelius reworked *Har du mod?*, replacing the accompani-

ment with chromatic tremolos and abrupt, isolated chords. The chronology of the two remaining versions is uncertain, but in them Sibelius toned down the orchestral writing and added an elegant, gavotte-like introduction. One revision, probably the one scored for smallish orchestra, dates from July 1912. Sibelius then prepared an edition with piano, which differs in some respects from the most recent orchestral version and which he arranged for full orchestra in 1914.

In May 1906 lavish celebrations marked the centenary of the birth of Johan Vilhelm Snellman (1806–81), an influential champion of the Finnish language and culture. Sibelius's contribution was *Vapautettu kuningatar* (*The Captive Queen*), a cantata for mixed choir and orchestra freely based on a ballad by Paavo Cajander, and of which he made an arrangement for male choir and orchestra no later than 1910. The ballad tells of a queen, imprisoned in a castle, who is set free by a young hero. So evident was the allegory of this tale that the piece had to be performed under a more neutral name, *Siell' laulavi kuningatar* (*There Sings the Queen*).

In 1906 Sibelius composed a short melodrama, *Grevinnans konterfej* (*The Countess's Portrait*), for a lottery soirée in aid of a provincial adult education centre. The original poem was by Anna Maria Lenngren (1754–1817); it was later extended by Zachris Topelius, who noted that it should be accompanied by 'quiet music'. Sibelius responded by writing a piece of exquisite beauty.

The song *Arioso*, to words by Runeberg, was completed on 17th October 1911 and sold to a Helsinki publisher, Apostol, the following day. To avoid a conflict with his main publisher, Breitkopf & Härtel, Sibelius was forced to pretend that 'Arioso is an old composition, written before 1890'. *Arioso* distils a strong atmosphere of Nordic melancholy, and Sibelius worked on two versions – with string orchestra and with piano accompaniment – at the same time.

Originally composed with piano accompaniment in 1909 and orchestrated three years later, the song *Hertig Magnus* (*Duke Magnus*), to words by Ernst Josephson (1851–1906), is a ballad telling of a duke who thinks he hears a mermaid calling

him from the waves of a lake and throws himself into the water. Both the tempo marking (*Andantino quasi allegretto*) and the melody itself recall the slow movement of the *Third Symphony*.

Part orchestral song, part tone poem with voice, *Luonnotar* for soprano and orchestra is characterized by imaginative sonorities and a daring (and extremely demanding) vocal line. The text is Sibelius's own adaptation of the creation story from the *Kalevala*; the title can be roughly translated as 'spirit of nature'. *Luonnotar* was first performed by Aino Ackté at the Gloucester Festival, England, on 10th September 1913.

Between Christmas and the New Year 1913 Sibelius orchestrated the songs *Våren flyktar hastigt* (*Spring is Flying*, 1891) and *Soluppgång* (*Sunrise*, 1902), almost certainly for the soprano Ida Ekman. A concise, lyrical song, *Våren flyktar hastigt* has words by Runeberg: a girl laments the passing of the seasons and the transience of beauty – but memories will remain and youth is the time for loving and kissing. *Soluppgång*, to a poem by Tor Hedberg (1862–1931) contains an intimate description of the natural world at dawn. Composed in 1900 and orchestrated for Ida Ekman in 1917, the Wecksell setting *Demanten på marssnön* (*The Diamond on the March Snow*), tells how ice crystals are in love with the sun, though they are melted by its heat.

In the autumn of 1917 Sibelius set a text by Heikki Nurmio (1887–1947) as a regimental song for the 27th Royal Prussian Jäger Battalion – Finnish patriot volunteers who fought for the 'White' faction in the Finnish civil war of 1918. Owing to the tense political situation, the composer withheld his name from the first edition. The stirring *Jääkärien marssi* (*March of the Finnish Jäger Battalion*) was originally for male voices and piano; the version for orchestra and male choir dates from January 1918.

During the civil war the Sibelius family stayed for a while at the Lapinlahti mental hospital in Helsinki as guests of the composer's brother Christian, a doctor.

Here Sibelius composed *Oma maa* (*My Own Land*) for mixed chorus and orchestra, a commission from Armas Maasalo, conductor of the National Chorus. Sibelius chose a poem by Kallio (1803–52) and completed the cantata on 20th March 1918. When the Red Guard inspected the hospital, a soldier observed Sibelius engrossed in his work, and dismissed him as one of the lunatics!

In 1918 Ilmari Vainio, a member of a Helsinki scout group, asked Sibelius to set a text by Jalmari Finne (1874–1938), and the result was the *Partiolaisten marssi* (*Scout March*). Sibelius did not write a completely new piece but re-used a short march that he had sketched for brass and percussion some twenty years earlier. A setting for voices and piano was completed on 27th November, and the version for mixed choir and orchestra was probably made at about the same time.

Jordens sång (*Song of the Earth*) was written for the inauguration of Åbo Akademi, the Swedish-language university in Turku, in 1919, to a specially written text by Jarl Hemmer (1893–1944). Sibelius – who at the time was working on the final version of his *Fifth Symphony* – completed the cantata in September and conducted its first performance in Turku on 11th October. Despite the pomp and grandeur of its opening, the score is predominantly bright and optimistic in tone.

Autrefois is a setting of an occasional poem by Hjalmar Procopé (1868–1927) that Sibelius wrote in 1919 for the inauguration of the Gösta Stenman gallery in Helsinki. It is a charming pastiche of eighteenth-century pastoral scenes, scored for two sopranos and small orchestra; the two verses are framed by a gracious dance in the manner of a gavotte.

The conductor Heikki Klemetti (1876–1953) and the Suomen Laulu choir were assiduous champions of Sibelius's music. It was for these artists (though with apparent reluctance) that Sibelius set a poem by Eino Leino (1878–1926): *Maan virsi* (*Hymn to the Earth*). The choice of text was unfortunate: people assumed that it was merely a Finnish translation of *Jordens sång* composed the previous year. Despite its patriotic associations, *Maan virsi* is a serene work in which nature is

celebrated. It was completed on 28th January 1920 and first performed on Easter Sunday of that year.

Väinön virsi (*Väinämöinen's Song*), for mixed choir and orchestra, is a *Kalevala* setting, written for a festival in Sortavala, where it was premièred on 26th June 1926. Although composed at the same time as the tone poem *Tapiola*, a piece that takes thematic unity and concentration to the extreme, *Väinön virsi* is considerably more diverse but the entire work has a ceremonial tone.

The **Processional** comes from the *Musique religieuse* or *Masonic Ritual Music*, composed for tenor and harmonium in 1926–27. The text is by Rydberg, adapted by Marshall Kernochan. The choral part was arranged from the vocal line by Channing Lefebvre, and in 1938 Sibelius provided an orchestral arrangement of the accompaniment.

Ett ensamt skidspår (*A Lonely Ski-Trail*), was conceived in 1925 as a melodrama for recitation and piano. The poem, by Bertel Gripenberg (1878–1947), deals with the themes of transience and solitude. In 1948, the year after the poet's death, Sibelius – by then in his eighties – paid him a belated tribute by arranging the work for speaker, harp and strings.

Sibelius composed **Kom nu hit, död** (*Come Away, Death*) in 1909 for a production of Shakespeare's *Twelfth Night* in Carl Hagberg's Swedish translation. Originally with guitar accompaniment, the song has a lamenting vocal line, all the more profound for being understated. A few months before his death in 1957, Sibelius made an orchestral arrangement of the song for the bass-baritone Kim Borg.

© Andrew Barnett 2007

MariAnne Häggander, soprano, studied at the Gothenburg Opera School and with Ingalill Lindén. In 1978 she became a member of the Royal Swedish Opera, where the first of many leading roles was Mimi in *La Bohème*. She has been a frequent guest at many of the world's leading opera houses, making her début at Bayreuth in 1980 as Eva in *Die Meistersinger*, a role she later repeated at the Metropolitan Opera. In 1990 MariAnne Häggander was made Swedish Court Singer.

Helena Juntunen, soprano, is regularly featured with the National Opera and at the Savonlinna Opera Festival in her native Finland. She has also appeared with opera companies across Europe, including the Dresden Staatsoper and Théâtre de la Monnaie, Brussels. She is active in concert and recitals, and made her New York recital début at Carnegie Hall in 2003. Festivals at which she has appeared include Aix-en-Provence, the Wiener Festwochen and the Salzburg Festival.

Lilli Paasikivi, mezzo-soprano, is in demand for concerts at the highest level with the world's foremost orchestras and conductors such as the Los Angeles Philharmonic Orchestra, the New York Philharmonic Orchestra under Lorin Maazel and the Berlin Philharmonic Orchestra under Sir Simon Rattle. Her opera repertoire is wide-ranging and she is a principal soloist at the Finnish National Opera.

Winner of the Singer of the World award at the 2003 International Singing Competition in Cardiff, **Tommi Hakala**, baritone, graduated from the Sibelius Academy in Helsinki. His mentors include Esa Ruuttunen, Jaakko Ryhänen and Roland Hermann. Among his many scholarships and prizes are the first Matti Salminen Grant in 1997 and a scholarship from the Richard Wagner Foundation in Bayreuth. He has sung at Savonlinna and is in great demand internationally both in opera and as a concert singer.

Jorma Hynninen, baritone, studied at the Sibelius Academy in Helsinki, and under Luigi Ricci and Kurt Overhoff. In 1970 he gave his first public concert and also made his début with the Finnish National Opera, of which he is still a regular member. He has also served as artistic director for the Finnish National Opera and the Savonlinna Opera Festival. He has performed at the Metropolitan Opera in New York, the Vienna Opera, Milan's La Scala and the Bavarian State Opera. Hynninen has combined his operatic career with regular concert appearances with the world's leading orchestras and maestros.

Raimo Laukka, baritone, studied at the Helsinki Conservatory and the Sibelius Academy. His teachers included Jaakko Ryhänen, Jolanda di Maria Petris and Maria Luisa Cioni. He has won several vocal competitions in Finland and performs regularly with the Finnish National Opera and at Savonlinna. Raimo Laukka has appeared all over the world under such conductors as Daniel Barenboim, Eri Klas, Gennady Rozhdestvensky and Myung-Whun Chung.

The actor, director and producer **Lasse Pöysti** has enjoyed a long and successful career in films, on the radio and as an actor at the Swedish Theatre in Helsinki, the Finnish National Theatre, Intiimteatteri, Lilla Teatern and the TV Theatre. He is also well-known as a theatre director, and his talents have been acknowledged with a number of awards and prizes. In addition he has written several books, including his memoirs.

The **YL Male Voice Choir**, founded at Helsinki University in 1883, is Finland's oldest Finnish-language choir. YL's cultural excellence, long history of concerts, frequent tours abroad and numerous critically acclaimed recordings have established it as one of the most prominent male choirs in the world. Many of Sibelius's most famous works for male choir were commissioned and premièred by YL. The

choir is also known as a pioneer of contemporary music. In addition to its wide-ranging *a cappella* repertoire, YL performs works for accompanied male choir with the world's most distinguished orchestras and conductors. YL is conducted by Matti Hyökki.

The **Jubilate** choir of 40 singers was founded in 1968 by Astrid Riska. Its repertoire includes a range of styles from Gregorian chant to 20th-century works, but with a strong partiality for Finnish music. Jubilate has appeared in many parts of Europe and in Israel, Japan and the United States. In 1990 it won the first prize in the Chamber Choir Class in the EBU 'Let the Peoples Sing' competition and followed this in 1998 with first prize in the Guido d'Arezzo competition in Italy.

Dominante is a mixed choir that was established in 1975 and draws the majority of its members from the Helsinki University of Technology. The choir has gained an international reputation as a dynamic group of young singers renowned for its boldness and versatility. Since 1981 Dominante's artistic director has been Seppo Murto. The choir regularly performs major works with orchestras and has collaborated with the Finnish National Opera and Helsinki City Theatre. Concert tours have taken Dominante all over the world.

The **Lahti Symphony Orchestra** (Sinfonia Lahti) has, under the direction of Osmo Vänskä (principal conductor 1988–2008), developed into one of the most notable in Europe. Artistic adviser from the autumn of 2008 onwards is Jukka-Pekka Saraste. The orchestra is based at the wooden Sibelius Hall where, each September, it organizes an International Sibelius Festival. The orchestra has undertaken many award-winning recording projects for BIS and has played at numerous music festivals, including the BBC Proms in London and the White Nights festival in St Petersburg. Besides touring in Spain, Japan, Germany, the USA and China it has

performed in Amsterdam, at the Musikverein in Vienna and at the Philharmonie in Berlin.

Osmo Vänskä, principal conductor of the Lahti Symphony Orchestra from 1988 until 2008, has since 2003 been the music director of the Minnesota Orchestra. He began his musical career as a clarinetist in the Helsinki Philharmonic Orchestra, and is now in great demand internationally as a guest conductor with the world's leading orchestras. Among his many honours and distinctions are the Pro Finlandia medal, a Royal Philharmonic Society Award, Musical America's Conductor of the Year Award in 2004, the Sibelius Medal in 2005 and the Finlandia Foundation Arts and Letters Award in 2006.

The **Gothenburg Symphony Orchestra** was founded in 1905. One of the orchestra's first conductors was the composer Wilhelm Stenhammar, who contributed strongly to its Nordic profile, inviting Nielsen and Sibelius to conduct their own works. Under Neeme Järvi, principal conductor from 1982 until 2004 and now principal conductor emeritus, the orchestra became a major musical force. As of the 2007–08 season Gustavo Dudamel is principal conductor. Principal guest conductors are Christian Zacharias and Peter Eötvös. In 1997 the GSO was appointed the National Orchestra of Sweden; the orchestra makes major international tours every season.

Neeme Järvi was born in Tallinn, Estonia, and graduated from the Leningrad Conservatory; he co-founded the Estonian Radio Chamber Orchestra and was principal conductor of the Estonian Radio Symphony Orchestra. Since emigrating to the USA in 1980, Neeme Järvi has been one of the world's most sought-after conductors. 1982 saw the beginning of his close relationship with the Gothenburg Symphony Orchestra. His many accolades and awards include an honorary doc-

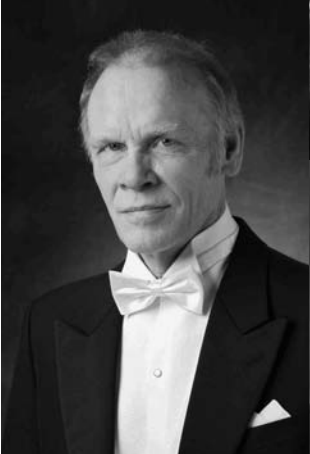
torate from the Music Academy of Estonia and the Order of the National Coat of Arms from the President of the Republic of Estonia. He is a member of the Royal Swedish Academy of Music, and in 1990 he received the Swedish title of Knight Commander of the North Star.

Jorma Panula studied church music and conducting at the Sibelius Academy in Helsinki. He has been chief conductor of the Turku Philharmonic Orchestra, Helsinki Philharmonic Orchestra and Aarhus Symphony Orchestra, and has been a frequent guest conductor of the Finnish National Opera. He has been professor of conducting at the Sibelius Academy, the Royal College of Music in Stockholm and the Royal Danish Academy of Music in Copenhagen. Panula has had great influence on the world of conducting through his teaching work: his students include Esa-Pekka Salonen, Mikko Franck, Sakari Oramo, Jukka-Pekka Saraste and Osmo Vänskä.

Tommi Hakala · Lasse Pöysti · Lilli Paasikivi (© Sakari Majantie)

MariAnne Häggander

Jorma Hynninen (© Heikki Tuuli) · Raimo Laukka (© Mona Mannerheim) · Helena Juntunen

Vuonna 1900 Sibeliuksen ystävä Wentzel Hagelstam kuvasi kirjeessään taidemaalari Axel Gallénille, kuinka Sibelius oli melko juopuneena soittanut pianoa, ”mikä ei ollut niin shokeeraavaa kuin se tosiasia, että hänen musiikillinen hourailunsa toi mukanaan myös laulamisen, joka oli pikemminkin rajua kuin miellyttävää.” Kaikeksi onneksi Sibeliuksen puutteet laulutaiteilijana eivät estäneet häntä kirjoittamasta hyvin vaikuttavasti lauluäänelle, mikä esitellään perusteellisesti tässä levykokoelmassa, johon on koottu säveltäjän kaikki teokset kuorolle ja orkesterille, tämän ainoa ooppera, orkesterilaulut ja melodraamat orkesterin kanssa.

Sibeliuksen varhaisimmat teokset olivat kuitenkin soitinmusiikkia, ja hänen ensimmäiset laulu- ja kuoroteokset ovat vuodelta 1888, jolloin hän opiskeli Helsingissä. Kaksi koraalia sekakuorolle ja orkesterille *Herr du bist ein Fels* ja *Herr erzeige uns deine Gnade* kirjoitettiin harjoituksina Albert Beckerille Berliinissä vuonna 1889, ja ne ovat myös varhaisimmat säilyneet esimerkit Sibeliuksen orkesteritekstuurista.

Huhtikuun 28. päivänä 1892 Sibelius nosti tahtipuikkonsa johtaakseen ensiesityksen teoksestaan *Kullervo*, joka jättäisi lähtemättömän vaikutuksen suomalaiseseen musiikkiin ja merkitsisi hänen omaa voittoisaa läpimurtoaan. Hän oli aloittanut sen säveltämisen opiskellessaan Wienissä edellisenä vuonna, ja viimeisteli sen Suomessa juuri ajoissa ensiesitystä varten. *Kullervo* perustuu tarinaan *Kalevalan* traagisesta sankarista, ja tässä teoksessa Sibelius yhdistelee kekseliäästi kalevalaista mytologiaa suuren sinfonisen perinteen kanssa.

Teoksen viidestä osasta kolme ovat täysin orkestraalisia – sulava, bruckermäisen pääteeman omaava sonaattimuotoinen johdanto, rapsodisempi hidas osa kaikuineen suomalaisesta kansanmusiikista, ja rehevä, värikkäästi orkestroitu scherzo. Näissä osissa Sibelius ei pyri seuraamaan *Kalevalan* kertomusta. Kolmas ja viides osa vaativat mieskuoron, ja kolmannessa esiintyvät myös solistit, mezzosopraano ja baritoni. Valtavassa kolmannessa osassa *Kullervo* matkustaa reellä kotiin mak-

settuaan veronsa. Hän tapaa peräkkäin muutamia neitoja, ja houkuttelee heistä yhden rekeensä, jossa viettelee tämän. Vasta jälkikäteen selviää, että kyseessä oli ollut hänen kauan kadoksissa ollut sisarensa. Sisar laulaa kiihkeän kohtauksen, ker-toen elämänsä vaiheista, ja lopulta Kullervo laulaa täynnä katumusta valituslaulun, jota säästävät orkesterin rajut soinnut (Sibelius teki myöhemmin tästä jaksosta monia versioita, joista yhden hän teki orkesterilaulun muotoon vuonna 1957, vain muutamaa kuukautta ennen kuolemaansa). Viidennessä osassa Kullervo löytää itsensä samalta paikalta, jossa oli raikannut sisarensa, ja riistää itseltään hengen. Tässä temaattiset kaiut teoksen aiemmista kohdista ovat havaittavissa selvästi; musiikissa on hetytymätön poljento ja vaikuttavaa kasautuvaa voimaa.

Kullervo toi Sibeliukselle välittömästi mainetta (yhden arvostelun mukaan ensiesitys oli ”kuin tulivuorenpurkaus”), mutta vain muutaman esityksen (vuosina 1892 ja 1893) jälkeen Sibelius veti teoksen Sibelius veti teoksen pois, ja se kuultiin jälleen kokonaisuudessaan vasta hänen kuolemansa jälkeen.

Rakastava sävellettiin *a cappella* –teokseksi Ylioppilaskunnan Laulajien (YL) vuonna 1894 järjestämään kilpailuun. Sen teksti on *Kantelettaresta – Kalevalan* lyyrisestä vastaparista – ja teos jakaantuu selvästi määriteltäviin jaksoihin, joista viimeisessä on tenorisolisti. Sibelius ymmärsi teoksensa asettamat tekniset haasteet ja teki siihen hillityn jousiorkesterisäestyksen. Harjoituksissa oli kuitenkin niin paljon intonaatio-ongelmia, että YL:n johtaja Jalmari Hahl päätti esittää teoksen *a cappella* –muodossaan.

Saman vuoden keväällä Sibelius otti vastaan tilapäisen opetusviran Helsingin yliopistosta. Hänen tavoitteenaan oli kirjoittaa wagneriaaninen musiikkidraama *Veneen luominen*, mutta hänellä oli myös velvollisuuksia täytettävänä – yksi tällainen oli yliopistolle sävellettävä **Promootiokantaatti**. Teoksen aavistuksen kōmpelōn tekstin on kirjoittanut Kasimir Lōnnbohm (1866-1919), kirjailija Eino Leinon veli. Toukokuun 31. päivänä 1894 olleen ensiesityksen jälkeen kappale unohdettiin pian. Ensimmäisen osan painokkuus on keskittynyt suurelta osin kuoron koraali-

maiseen teemaan. Pitkä toinen osa esittelee sopraano- ja baritonisolistit sekä kuoron ja orkesterin, ja ajoittain musiikki paljastaa Sibeliuksen kiinnostuksen Wagneria kohtaan. Kolmannessa osassa ei ole kuoroa, eikä siinä nykyesityksissä ole valitettavasti myöskään solistia: keskellä olleessa trio-jaksossa oli alun perin sopraano-soolo, mutta sen stemma on kadonnut.

Jälkiä Wagnerin vaikutuksesta löytyy myös *Metsänhaltijasta*, jonka melodraamaversion ensiesitys oli varainkeruutahtumassa 9.3.1895. Ruotsalaiskirjailija Viktor Rydbergin (1828-1895) runoon perustuva voimakas, monin paikoin hypnoottinen teos kertoo, kuinka metsänpeikot johtavat pelottoman sankarin harhaan: hän rakastuu metsänhaltijaan, vain huomatakseen menettäneensä sen johdosta kaiken toivon maallisesta onnesta. Musiikki seuraa runoa tarkasti ja on sen vuoksi luonteeltaan episodimaista. Sibelius tiivisti lähes varmasti melodraaman paljon laajemmasta sävelrunosta, joka oli siihen mennessä lähes tai kenties jo täysin valmis. Kun sävelruno sai ensiesityksensä seuraavassa kuussa, samassa konserttiohjelmassa oli unohtumaton ja yhtä lailla wagneriaaninen *Serenadi* baritonille ja orkesterille Erik Johan Stagneliuksen (1793-1823) tekstiin. Teos kuvaa miehen kokemaa ahdistusta, joka aiheutuu mahdollisuudesta ihailla rakastettuaan vain kaukaa.

Syksyn 1896 aikana Sibeliusta työllisti kantaatti tsaari Nikolai II:n kruunajaisien kunniaksi (*Kruunajaiskantaatti*) sekakuorolle ja orkesterille runoilija ja kääntäjä Paavo Cajanderin (1846-1913) tekstiin. Tsaari Nikolai II:n – joka ei osoittautunut Suomen ystäväksi – kruunajaiset olivat olleet Moskovassa 26.5.1896, noin 18 kuukautta hänen valtaannousunsa jälkeen, ja tätä muistettiin Helsingissä lähes kuusi kuukautta myöhemmin. Sekä Sibelius että Cajander työskentelivät isänmaallisina suomalaisina teoksen parissa eittämättä enemmän velvollisuudesta kuin inspiraatiosta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö kantaatilla olisi omat ansionsa. Huolimatta muutamista marssinomaisista fanfaareista ensimmäinen osa on pääosin lyyrinen ja vapautunut. Toinen osa ei pelkästään sisällä taitavaa fuugatekstuuria, vaan se myös näyttää, kuinka säveltäjä pystyi ylläpitämään pitkäaikaisen musiikil-

lisen jännitteen. Sibelius johti teoksen ensiesityksen Yliopiston juhlasalissa 2. marraskuuta, mutta teos ei ollut menestys, ja se unohtui pian.

Kirjoittaessaan *Kruunajaiskantaattiaan*, Sibelius työskenteli ahkerasti myös ainoan oopperansa parissa. *Jungfrun i tornet* (*Neito tornissa*) ei ole sellainen wagneriaaninen musiikkidraama, jota hän oli suunnitellut muutaman edeltävän vuoden aikana, vaan yksinäytöksinen teos runoilija ja kirjailija Rafael Hertzbergin (1805-1896) tekstiin. Teoksessa on vain neljä laulusolistia, ja orkesteri on kooltaan vaatimaton. Johdettuaan teoksen kolme kertaa vuonna 1896, Sibelius kieltäytyi pyynnöstä esittää se Mikkeliissä väittäen, että hän halusi korjata sitä – tätä hän ei koskaan kuitenkaan tehnyt. *Neito tornissa* oli tilattu Helsingin filharmonisen seuran orkesterin tukemiseen järjestettyyn arpajaisiltaan, ja sen ensiesitys oli 7. päivänä marraskuuta. Teoksen juoni on yksinkertainen ritaritarina. Roistomainen linnanvouti vangitsee hyveellisen neidon, jonka isä oli hylännyt, ja jonka rakastajansa pelastaa. Lopuksi saapuu jalo linnanrouva ja pidättää voudin. Tuntuu epätodennäköiseltä, ettei hän olisi käsittänyt tarinan vertauskuvallista potentiaalia, mutta tässä kohtaa hän ei yrittänyt viestiä mitään poliittista sanomaa. Hänen tavoitteenaan on saattanut olla säilyttää jotain Hertzbergin kansanballadin pohjalle kirjoittaman tekstin yksinkertaisuudesta, tai sitten hän on vain yksinkertaisesti katsonut libretton olevan liian naiivi tukemaan toisen tason merkityksiä.

Joulukuun 10. päivänä 1896 Jalmari Hahl johti lyhyen mieskuorolle ja orkesterille sävelletyn teoksen *Laulu Lemminkäiselle* ensiesityksen. Sen temaattinen materiaali on lainattu *Lemminkäisen paluun* viimeisestä jaksosta – katkelma, joka poistettiin sävelrunosta myöhemmän korjauksen yhteydessä. Nimestään huolimatta tämän laulun teksti ei ole *Kalevalasta*, vaan runon on kirjoittanut Yrjö Weijola.

Marraskuun 1. päivänä 1897 ensiesityksensä saanut *Koskenlaskijan morsiamet* on laulullinen vastapari Sibeliuksen 1890-luvulla säveltämille symbolistisille sävelrunoille (*Metsänhaltija*, *Lemminkäis-sarja*), joissa on eläviä värejä ja ilmaisun välittömyyttä. Teon on sävelletty alun perin baritonille ja orkesterille, ja se on sä-

velletty vapaasti A. Oksasen (1826-1889) balladiin, tarinaan rakkaudesta, mustasukkaisuudesta ja kostosta. Lokakuussa 1943, lähes puoli vuosisataa teoksen säveltämisen jälkeen, Sibelius sovitti laulustemman mieskuorolle.

Sibelius teki ensimmäisen suuren näyttämömusiikkinsa ystävänsä Adolf Paulin historialliseen draamaan *Kuningas Kristian II* (1898). 1500-luvulle sijoittuva näytelmä keskittyy Tanskan, Norjan ja Ruotsin kuningas Kristian II:n rakkauteen porvaristaustaista hollantilaistyttyä kohtaan. *Sången om korspindeln* (Laulu ristilukista) avaa loppukohtauksen Sönderborgin linnassa, jossa kuningas on vangittuna. Teksti on selkeä vertauskuvallinen viittaus Venäjän ja Suomen väliseen poliittiseen jännitteeseen.

Keväällä 1898 mieskuoro Muntra Musikanter järjesti sävellyskilpailun, ja Sibelius osallistui siihen Johan Ludvig Runebergin (1804-1877) runoon perustavalla teoksella *Sandels*. Runo pohjautuu tositarina Johan Sandelsista, joka voitti joukkoinen Suomen sodassa 1808-09 paljon suuremman venäläisarmeijan Koljonvirran taistelussa. Sibeliuksen teos on laaja ilmaisultaan, ulottuen viehkeistä melodioista ja hienostuneista asteikkokuvioista raivoisaan taistelukohtaukseen, ja se voitti kilpailussa ensimmäisen palkinnon. *Sandelsia* ei kaikesta huolimatta esitetty kuin vasta kaksi vuotta myöhemmin, 16.3.1900, eikä se silloinkaan saanut laajaa tunnustusta. Vuonna 1915 Sibelius teki teokseen pieniä muutoksia, vaikka kappaleen yleismuoto ja tunnelma säilyivätkin muuttumattomina.

Vihatus helmikuun manifestin vuoteen 1899 mennessä tunteet kuumenivat Suomessa Venäjää vastaan, ja isänmaallisen viestin sisältävät teokset olivat tervetulleita. Tällainen teos on *Athenarnes sång* (Ateenalaisten laulu), joka kantaesitettiin samassa konsertissa kuin *ensimmäinen sinfonia* huhtikuun 26. päivänä. Teksti on Rydbergin runosta *Dexippos*, joka kuvaa kreikkalaisen kulttuurin ja sivistyksen kamppailua barbaaristen persialaisten mahtia vastaan. Venäläisen sensuurin tiukentuessa muutaman kuukauden sisällä *Ateenalaisten laulusta* tuli vapauden symboli, ja sitä esitettiin monina eri sovituksina.

Islossningen i Uleå älv (Jäänlähtö Oulunjoesta) lausujalle, mieskuorolle ja orkesterille, jota säveltäjä kutsui ”improvisaatioksi”, sai ensiesityksensä Helsingissä 21.10.1899. Zachris Topeliuksen (1818-1898) runo oli kirjoitettu alun perin tsaari Aleksanteri II:n kunniaksi, mutta varmaankin vain harvalta jäi huomaimatta sen isänmaallinen sanoma. Kirjoittaessaan *Jäänlähtöä* Sibelius työskenteli myös *Finlandian* parissa, ja hän on saattanut käyttää kuorokappaletta kokeilukenttänä joillekin *Finlandian* aiheille ja sonoriteeteille.

Toinen ”improvisaatio” – *Snöfrid* lausujalle, sekakuorolle ja orkesterille – on vuodelta 1900. Sen rakenteessa ja kertomuksessa on paljon yhtäläisyyksiä *Metsänhaltijan* kanssa (molemmat ovat tehty Rydbergin tekstiin). *Metsänhaltijan* tavoin *Snöfrid* on episodimainen ja kertoo nuoren miehen kohtaamisesta Snöfridin, salaperäisen ja taianomaisen naisolennon, kanssa. *Päivälehd*en kriitikko kirjoitti teoksen tuntuvan niin selkeältä ja innoittuneelta, että katsoi sen lukeutuvan kiistämättä Sibeliusen mestariteoksiin. *Snöfrid* on valtavan aliarvostettu sävellys – värikäs, sävähdyttävä ja usein hyvin pureva – provosoivine ja poliittisine mielleyhtymineen, joita ei sovi jättää huomiotta.

Katkelmat toisesta Rydbergin runosta, *Livslust och livsleda* (*Pojat ja neidot, armas on elämä*) muodostavat perustan teokselle *Impromptu* naiskuorolle ja orkesterille, joka alkuperäisessä muodossaan sävellettiin lisäykseksi 8.3.1902 olleeseen konserttiin, jossa *toinen sinfonia* sai voittoisan ensiesityksensä. *Impromptu* alkaa hitaan valssin tapaan, ja myöhemmin se muistuttaa Tšaikovskin balettimusiikkia. Kahdeksan vuotta myöhemmin Sibelius tarkisti kappaleen perin pohjin lisäten siihen uuden johdannon ja tehokkaamman lopetuksen ja sääti orkestraatiota. Uutta versiota ei kuitenkaan kuultu konsertissa ennen maaliskuuta 1912.

Kuukausi toisen sinfonian ensiesityksen jälkeen Sibelius toimitti Kansallisteatterin avajaisiin *Kalevalan* tekstiin tekemänsä kantaatin *Tulen synty* baritonille, mieskuorolle ja orkesterille. Alussa orkesteri luo synkän tunnelman ennen kuin solisti kertoo Kalevalan maan olevan pimeydessä. Ylijumala Ukko etsii turhaan

aurinkoa ja kuuta. Kantaatin nopeammassa toisessa osassa, jossa Ukko luo miekal-
laan uuden tulen, kuoro vie tarinaa. Kuorotekstuurin yksinkertaisuudesta huoli-
matta kappale huipentuu vaikuttavalla laajuudella ja ylevyydellä. Olisi helppoa
tehdä vertauskuvallinen tulkinta tästä *Kalevalan* tekstistä: Ollessaan Venäjän vallan
alla, Suomen voi sanoa kokeneen alituisen pimeyden. Vuonna 1910 Sibelius teki
Tulen syntyyn suuria korjauksia tiivistäen ja parantaen sitä, mutta piti kuitenkin
teoksen perusrakenteen ennallaan.

Laulu *Se'n har jag ej frågat mera* (*En mä enää tuota kysy*) Runebergin tekstiin
on vuosilta 1891-92. Sibelius löytää suurta ilmaisullista voimaa sointusäestyksel-
lisestä, hitaasta ja yksinkertaisesta melodialinjasta. Vuonna 1903 Sibelius orkestroi
laulun Filharmonisen seuran orkesterin hyväksi järjestettyä konserttia (10. marras-
kuuta) varten. Samaa konserttia varten hän teki orkesteriversiot myös kahdesta
Rydbergin teksteihin säveltämistä uudesta laulusta *På verandan vid havet* (*Meren-
rantakuistilla*) ja *I natten* (*Yössä*). *På verandan vid havet* on yksi Sibeliuksen suu-
rista panteistisista lauluista, ja se nousee suureen huipentumaan. Kappaleessa on
kromaattista tekstuuria, ja siinä käytetään näyttävästi tritonusta. Vaikka *I natten*
onkin sovinnaisempi säkeistölaulu, se loihtii esiin ensimmäisessä ja kolmannessa
säkeistössä synkän tunnelman, joka valaistaan tehokkaasti toisessa ja neljännessä.

Kolmas Rydbergin tekstiin tehty laulu on *Höstkväll* (*Syysilta*), joka sävellettiin
syksyllä 1903 ja orkestroitiin kahtena versiona – täydelle orkesterille ja jousiorkes-
terille – seuraavana vuonna. Sibeliukselta selvästikin miellytti runon panteismi ja kuva
yksinäisestä vaeltajasta tarkastelemassa luontoa sen kaikessa mieteliäisessä majes-
teettisuudessaan.

Sibelius teki neljä orkesteriversiota isänmaallisesta marssista *Har du mod?*
(*Elon taistohon käy*) Josef Julius Wecksellin (1838-1907) tekstiin. Varhaisin niistä,
jossa kuorolla on yksinkertainen marssimelodia, ja jonka orkesterisäestys on ver-
rattain kolkko, kuultiin ensi kerran yhdessä *viulukonserton* ensimmäisen version
kanssa helmikuussa 1904. Vuonna 1911, saatuaan valmiiksi radikaalin ja aforisti-

sen *neljännen sinfoniansa*, Sibelius korjasi teostaan *Har du mod?* vaihtaen säestykseksi kromaattisia tremoloita ja äkillisiä, erillisiä sointuja. Kahden jäljellä olevan version aikajärjestys on epävarma, mutta niissä Sibelius pehmensi orkesteriteksuuria ja lisäsi elegantin, gavottimaisen johdannon. Yksi korjaus, todennäköisesti versio pienehköille orkesterille, on heinäkuulta 1912. Tämän jälkeen Sibelius teki pianoedition, joka eroaa tietyin osin viimeisimmästä orkesteriversiosta, jonka hän sovitti täydelle orkesterille vuonna 1914.

Toukokuussa 1906 suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin vaikutusvaltaisen esitaistelijan Johan Vilhelm Snellmanin (1806-1881) syntymästä tuli kuluneeksi sata vuotta, ja tätä juhlittiin ylenpalttisesti. Sibeliuksen panos oli kantaatti sekakuorolle ja orkesterille, *Vapautettu kuningatar*, joka perustui vapaasti Paavo Cajanderin runoon, ja säveltäjä teki sovituksen mieskuorolle ja orkesterille jo vuonna 1910. Balladi kertoo linnaan vangitusta kuningattaresta, jonka nuori sankari vapauttaa. Tekstin vertauskuvallisuus oli niin selvä, että kappale piti esittää neutraalimalla nimellä *Siell' laulavi kuningatar*.

Vuonna 1906 Sibelius sävelsi lyhyen melodraaman *Grevinnans konterfej* (*Kreivittären muotokuva*) maaseudulla olleen aikuiskoulutuskeskuksen avuksi järjestettyyn arpajaisiltamiin. Alkuperäinen runo oli Anna Maria Lenngrenin (1754-1817) käsialaa, ja sitä täydensi myöhemmin Zachris Topelius, joka huomautti, että tekstiä tulisi säestää ”hiljainen musiikki”. Sibelius vastasi tähän kirjoittamalla erinomaisen kauniin kappaleen.

Runebergin tekstiin sävelletty laulu *Arioso* valmistui 17.10.1911, ja se myytiin helsinkiläiskustantaja Apostolille seuraavana päivänä. Välttääkseen konfliktin pääkustantajansa Breitkopf & Härtelin kanssa, Sibeliuksen oli pakko teeskennellä, että kappale oli vanha, jo ennen vuotta 1890 tehty sävellys. *Arioson* jousitunnelma tiikuu pohjoismaista melankoliaa, ja Sibelius työskenteli kahden version – orkesteri- ja pianosäestyksellisen - kanssa samanaikaisesti.

Laulu *Hertig Magnus* (*Herttua Magnus*) sävellettiin vuonna 1909 alun perin

pianosäestykselliseksi ja orkestroitiin kolmea vuotta myöhemmin. Ernst Josephsonin (1851-1906) tekstiin tehty balladi kertoo herttuasta, joka luulee vedenneidon kutsuvan häntä järven aalloista ja heittäytyy siksi veteen. Sekä tempomerkintä (*Andantino quasi allegretto*) ja itse melodia tuovat mieleen *kolmannen sinfonian* hitaan osan.

Ollen osin orkesterilaulu ja osin lauluäänellinen sävelruno, teokselle ***Luonnotar*** sopraanolle ja orkesterille ovat luonteenomaisia sen mielikuvitukselliset sonori-teetit ja uskalias (ja äärimmäisen vaativa) laulustemma. Teoksen teksti on Sibeliuksen oma mukaelma *Kalevalan* luomiskertomuksesta, ja Aino Ackté kantaesitti teoksen Gloucesterin festivaalilla Englannissa 10.9.1913.

Joulun ja uuden vuoden 1913 välillä Sibelius orkestroi laulut ***Våren flyktar hastigt*** (*Kerkein kevät kiittää*) ja ***Soluppgång*** (*Auringonnousu*) lähes varmasti sopraano Ida Ekmania varten. Lyhyt, lyyrinen laulu *Våren flyktar hastigt* on tehty Runebergin tekstiin: tyttö suree vuodenaikojen kulkua ja kauneuden katoavaisuutta – mutta muistot säilyvät, ja nuoruus on rakkauden ja suutelon aikaa. Tor Hedbergin (1862-1931) runoon tehty *Soluppgång* sisältää intiimin kuvauksen luonnosta aamunkoitteessa. Vuonna 1900 sävelletty ja vuonna 1917 Ida Ekmanille orkestroitu laulu ***Demanten på marssnön*** (*Timantti hangella*) Wecksellin tekstiin kertoo, kuinka jääkiteet ovat rakastuneet aurinkoon, vaikka ne sulavat tämän lämmöstä.

Syksyllä 1917 Sibelius sävelsi Heikki Nurmion (1887-1947) tekstiin rykmenttilaulun Kuninkaalliselle 27. Preussin jääkäripataljoonalle, joka koostui suomalaisista, isänmaallisista vapaaehtoisista, jotka taistelivat valkoisten joukoissa Suomen kansalaissodassa vuonna 1918. Jännittyneestä poliittisesta tilanteesta johtuen säveltäjä salasi nimensä kappaleen ensimmäisestä julkaisusta. Tarmokas ***Jääkärien marssi*** syntyi ensin miesäänille ja pianolle, ja versio orkesterille ja mieskuorolle on peräisin tammikuulta 1918.

Kansalaissodan aikana Sibelius oli perheineen jonkin aikaa Lapinlahden mielisairaalassa säveltäjän lääkäriveli Christianin vieraana. Siellä Sibelius sävelsi teok-

sen *Oma maa* sekakuorolle ja orkesterille Kansalliskuoron johtajan Armas Maa-salon tilauksena. Sibelius valitsi Kallion (1803-1852) runon ja sai kantaatin valmiiksi 20.3.1918. Punakaartin tarkastaessa sairaalan, sotilas huomasi Sibeliuksen syventyneenä työhönsä eikä ottanut tätä kiinni luullen tätä potilaaksi!

Vuonna 1918 helsinkiläisen partio-osaston jäsen Ilmari Vainio pyysi Sibeliusta säveltämään Jalmari Finnen (1874-1938) tekstiin, ja tuloksena oli *Partiolaisten marssi*. Sibelius ei tehnyt täysin uutta kappaletta, vaan käytti uudestaan lyhyen marssin, jota hän oli luonnostellut vaskille ja lyömäsoittimille pariakymmentä vuotta aiemmin. Sävellys lauluäänille ja pianolle oli valmis 27. marraskuuta, ja versio sekakuorolle ja orkesterille tehtiin todennäköisesti samoihin aikoihin.

Jordens sång (*Maan laulu*) tehtiin Åbo Akademin vihkiäisiin vuonna 1919 Jarl Hemmerin (1893-1944) varta vasten tilaisuutta varten kirjoittamaan tekstiin. Sibelius – joka tuohon aikaan työskenteli *viidennen sinfoniansa* lopullisen version kanssa – sai kantaatin valmiiksi syyskuussa ja johti sen ensiesityksen Turussa 11. loka-kuuta. Alun komeudesta ja loistokkuudesta huolimatta suurin osa musiikista on tunnelmaltaan valoisaa ja optimistista.

Autrefois on musiikki Hjalmar Procopén runoon, jonka Sibelius sävelsi syksyllä 1919 Gösta Stenmanin Helsingissä sijainneen gallerian avajaisia varten. Kappale on viehättävä, 1700-luvun maalaismaisemaa kuvaava pastissi kahdelle sopraanolle ja pienelle orkesterille. Laulun kahta säkeistöä kehystää kaunis gavottimainen tanssi.

Kapellimestari Heikki Klemetti (1876-1953) ja Suomen Laulu –kuoro olivat väsymättömiä Sibeliuksen musiikin esitaistelijoita. Sibelius sävelsi näille taiteilijoille (tosin ilmeisen vastahakoisesti) Eino Leinon (1878-1926) runon *Maan virsi*. Tekstin valinta oli sikäli epäonninen, että sen nimi sai ihmiset uskomaan kyseessä olleen vain suomennos edellisenä vuonna sävelletystä teoksesta *Jordens sång*. Huolimatta sen isänmaallisista assosiaatioista, *Maan virsi* on levollinen kappale, joka ylistää luontoa. Teos valmistui 28.1.1920, ja se esitettiin ensi kerran saman vuoden pääsiäissunnuntaina.

Väinön virsi sekakuorolle ja orkesterille on *Kalevalaan* perustuva sävellys, joka tehtiin Sortavalassa pidetyille laulujuhlille, jossa se kantaesitettiin 26.6.1926. Vaikka teos sävellettiin samanaikaisesti kuin sävelruno *Tapiola*, joka vie temaattisen ykseyden ja keskittämisen äärimmilleen, on *Väinön virsi* huomattavasti useammasta elementistä koostuva, mutta koko teoksessa on juhlallinen sävy.

Tenorille ja harmonille vuosina 1926-27 sävelletty **Processional** on peräisin teoksesta *Musique religieuse* tai *Vapaamuurarien rituaalimusiikki*. Teksti on Rydbergin, ja sen on muokannut Marshall Kernochan. Kuoro-osuus sovitettiin Channing Lefebvren laulustemmasta, ja vuonna 1938 Sibelius teki säestyksestä orkesterisovituksen.

Ett ensamt skidspår (*Yksinäinen latu*) laadittiin vuonna 1925 melodraamaksi kertojalle ja pianolle. Bertel Gripenbergin (1878-1947) runo käsittelee katoavaisuuden ja yksinäisyyden teemoja. Vuonna 1948, vuosi Gripenbergin kuoleman jälkeen, yli 80-vuotias Sibelius osoitti myöhäistä kunnioitustaan runoilijalle sovittaan teoksen kertojalle, harpulle ja jousille.

Sibelius sävelsi teoksen **Kom nu hit, död** (*Saavuthan, yö!*) vuonna 1909 Shakespearen *Loppiaisaaton* tuotantoon Carl Hagbergin ruotsinkielisellä käännöksellä. Alun perin kitarasäestyksellisessä laulussa on surullinen laulustemma. Laulu on syvällisempi kuin mitä on annettu sitä vähättelemällä ymmärtää. Muutamaa kuukautta ennen kuolemaansa vuonna 1957 Sibelius teki laulusta orkesterisovituksen bassobaritoni Kim Borgille.

© Andrew Barnett 2007

Sopraano **MariAnne Häggander** opiskeli Göteborgin oopperakoulussa ja Ingall Lindénin oppilaana. Vuonna 1978 hänestä tuli Ruotsin kuninkaallisen oopperan jäsen, ja hänen siellä tekemistään monista päärooleista ensimmäinen oli Mimín rooli *La Bohèmessa*. Häggander on vierailut säännöllisesti monissa maailman johtavissa oopperataloissa tehden debyyttinsä Bayreuthissa vuonna 1980 *Nürnbergin mestarilaulajien* Evan roolissa, jossa hän esiintyi myöhemmin myös Metropolitan oopperassa. Vuonna 1990 hän sai Ruotsissa hovilaulajan arvonimen.

Sopraano **Helena Juntunen** esiintyy säännöllisesti Suomen Kansallisoopperassa ja Savonlinnan Oopperajuhlilla. Hän on myös esiintynyt useissa eurooppalaisissa oopperataloissa kuten Dresdenin valtionoopperassa ja Théâtre de la Monnaie'ssa Brysselissä. Hän on aktiivinen konsertti- ja resitaalilaulaja, joka teki New Yorkin resitaalidebyyttinsä Carnegie Hallissa vuonna 2003. Juntunen on esiintynyt lisäksi mm. Wienin juhlaaviikoilla sekä Aix-en-Provencen ja Salzburgin festivaaleilla.

Mezzosopraano **Lilli Paasikivi** on kysytty taiteilija maailman johtavien orkestereiden ja kapellimestareiden konsertteihin, mainittakoon mm. Los Angelesin filharmonikot, Lorin Maazelin johtama New Yorkin filharmonikot ja Sir Simon Rattlen johtama Berliinin filharmonikot. Paasikivi on tunnettu monipuolisesta oopperaohjelmistostaan, ja hän kuuluu myös Suomen Kansallisoopperan solistikuntaan.

Singer of the World –palkinnon Cardiffin kansainvälisessä laulukilpailussa vuonna 2003 voittanut **Tommi Hakala** on valmistunut Sibelius-Akatemiasta. Hänen opettajiaan ovat olleet Esa Ruuttunen, Jaakko Ryhänen ja Roland Hermann. Hakalan monista stipendeistä ja palkinnoista mainittakoon ensimmäinen Matti Salmisen säätiön stipendi ja Richard Wagner –säätiön Bayreuth-stipendi. Hän on esiintynyt Savonlinnan Oopperajuhlilla, ja on kansainvälisesti hyvin kysytty sekä ooppera-että konserttilaulajana.

Baritoni **Jorma Hynninen** opiskeli Sibelius-Akatemiassa sekä Luigi Riccin ja Kurt Overhoffin johdolla. Vuonna 1970 hän antoi ensikonserttinsa ja teki myös debyyttinsä Kansallisoopperassa, jossa hän edelleen esiintyy säännöllisesti. Hän on myös toiminut Kansallisoopperan ja Savonlinnan Oopperajuhlien taiteellisena johtajana. Hynninen on esiintynyt Metropolitanin oopperassa New Yorkissa, Wienin oopperassa, Milanon La Scalassa ja Baijerin valtionoopperassa. Hän on yhdistänyt oopperalaulajan uransa säännölliseen konserttitoimintaan maailman johtavien orkestereiden ja kapellimestarien kanssa.

Baritoni **Raimo Laukka** opiskeli Helsingin konservatoriossa ja Sibelius-Akatemiassa. Hänen opettajinaan ovat olleet mm. Jaakko Ryhänen, Jolanda di Maria Petris ja Maria Luisa Cioni. Laukka on voittanut monia suomalaisia laulukilpailuita, ja hän esiintyy säännöllisesti Suomen Kansallisoopperassa ja Savonlinnan Oopperajuhlilla. Raimo Laukka on esiintynyt ympäri maailmaa mm. kapellimestareiden Daniel Barenboim, Eri Klas, Gennadi Roždestvenski ja Myung-Whun Chung johdolla.

Näyttelijä, ohjaaja ja tuottaja **Lasse Pöysti** omaa pitkän ja menestyksekkään uran elokuvissa, radiossa ja näyttelijänä Helsingin ruotsalaisessa teatterissa, Suomen Kansallisteatterissa, Intiimteatterissa, Lilla Teaternissa ja tv-teatterissa. Hän on myös tunnettu teatterinjohtajana, ja hänet on palkittu monilla tunnustuksilla ja palkinnoilla. Lisäksi hän on kirjoittanut monia kirjoja, mm. omat muistelmansa.

Vuonna 1883 Helsingin yliopiston yhteyteen perustettu **Ylioppilaskunnan Laulajat** (YL) on Suomen vanhin suomenkielinen kuoro. Kuoron ansiokas kulttuuritoiminta, pitkä konserttihistoria, useat kiertueet ulkomailla ja lukuisat arvostelumenestystä saaneet levytykset ovat luoneet sille aseman yhtenä maailman merkittävimmistä mieskuoroista. Monet Jean Sibeliuksen tunnetuimmista mieskuoroiteoksista ovat

YL:n tilaamia ja kantaesittämiä. Kuoro tunnetaan myös uuden musiikin pioneerina. Laajan *a cappella* –ohjelmistonsa lisäksi YL esittää säestyksellisiä mieskuoro-teoksia maailman eturivin orkesterien ja kapellimestarien kanssa. Ylioppilaskunnan Laulajia johtaa Matti Hyökki.

40-jäsenisen **Jubilate**-kuoron perusti Astrid Riska vuonna 1968. Kuoron ohjelmisto ulottuu gregoriaanisesta laulusta nykymusiikkiin, mutta suomalaisella musiikilla on ohjelmistossa erikoisasema. Jubilate on esiintynyt useissa Euroopan maissa sekä Israelissa, Japanissa ja Yhdysvalloissa. Vuonna 1990 kuoro voitti ensimmäisen palkinnon kamarikuorojen sarjassa EBU:n Let the Peoples Sing –kilpailussa, ja tätä seurasi voitto Guido d'Arrezzo –kilpailussa Italiassa vuonna 1998.

Dominante on vuonna 1975 perustettu sekakuoro, jonka laulajista suurin osa tulee Teknillisestä korkeakoulusta. Nuorista laulajista koostuva dynaaminen kuoro on saavuttanut kansainvälistä mainetta rohkeudestaan ja monipuolisuudestaan. Vuodesta 1981 kuoroa on johtanut Seppo Murto. Dominante esiintyy säännöllisesti suurissa teoksissa orkestereiden kanssa, ja se on tehnyt yhteistyötä mm. Kansallisoopperan ja Helsingin Kaupunginteatterin kanssa. Konserttikiertueet ovat vieneet Dominantea ympäri maailmaa.

Sinfonia Lahti on yhdessä Osmo Vänskän (ylikapellimestari 1988-2008) kanssa kehittynyt yhdeksi Euroopan merkittävistä orkestereista. Orkesterin taiteellisena neuvonantajana syksystä 2008 lähtien on Jukka-Pekka Saraste. Orkesterin koti on puinen Sibelius-talo, jossa se järjestää joka vuosi syyskuussa kansainvälisen Sibelius-festivaalin. Orkesteri on tehnyt BIS-levymerkille monia kansainvälisiä levypalkintoja saavuttaneita levytyksiä, ja se on esiintynyt lukuisilla musiikkifestivaaleilla, mainittakoon BBC Proms Lontoossa ja Valkeat yöt –festivaali Pietarissa. Orkesteri on esiintynyt myös mm. Amsterdamin Concertgebouw'ssa, Wienin

Musikvereinissa ja Berliinin filharmoniaassa, ja lisäksi se on tehnyt konserttivierailuja mm. Espanjaan, Japaniin, Saksaan, Yhdysvaltoihin ja Kiinaan.

Osmo Vänskä, Sinfonia Lahden ylikapellimestari vuosina 1988-2008, on vuodesta 2003 lähtien ollut Minnesotan orkesterin taiteellinen johtaja. Hän aloitti muusikonuransa klarinetistina Helsingin kaupunginorkesterissa, ja nykyään hän on kysytty vieras johtamaan maailman ykkösorkestereita. Vänskän saamista monista tunnustuksista mainittakoon Pro Finlandia –mitali, Royal Philharmonic Society Award, Musical American nimitys Vuoden kapellimestariksi 2004, Sibelius-mitali 2005 ja Finlandia Foundation Arts and Letters Award 2006.

Göteborgin sinfoniaorkesteri perustettiin vuonna 1905. Yksi orkesterin ensimmäisistä kapellimestareista oli suuri ruotsalaissäveltäjä Wilhelm Stenhammar, joka edisti vahvasti orkesterin pohjoismaista profiilia kutsumalla Nielsenin ja Sibeliuksen johtamaan omia teoksiaan. Nykyään orkesterin emeritus-ylikapellimestarina oleva Neeme Järvi oli orkesterin ylikapellimestari vuosina 1982-2004, ja hänen kaudellaan orkesterista tuli vahva musiikillinen tekijä. Kaudesta 2007/08 lähtien orkesterin ylikapellimestari on Gustavo Dudamel, ja päävierailijoita ovat Christian Zacharias ja Peter Eötvös. Vuonna 1997 Göteborgin sinfoniaorkesteri nimitettiin Ruotsin kansallisorkesteriksi, ja orkesteri tekee jokaisella konserttikaudella merkittäviä kansainvälisiä kiertueita.

Neeme Järvi syntyi Tallinnassa ja valmistui Leningradin konservatoriosta vuonna 1960. Hän oli perustamassa Viron radion kamariorkesteria ja toimi Viron radion sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina. Emigroiduttuaan Yhdysvaltoihin vuonna 1980 Järvi on ollut yksi maailman kysytyimmistä kapellimestareista. Vuonna 1982 alkoi hänen tiivis suhteensa Göteborgin sinfoniaorkesterin kanssa. Hänelle myönnettyistä lukuisista kunnianosoituksista ja palkinnoista mainittakoon kunniaatohtorin

arvonimi Viron musiikkiakatemiasta ja Viron presidentin myöntämä Valtion vaakunan ansiomerkki. Neeme Järvi on myös Ruotsin kuninkaallisen musiikkiakatemian jäsen, ja vuonna 1990 hänet nimitettiin Ruotsin Pohjantähden ritarikunnan komentajaksi.

Jorma Panula opiskeli Sibelius-Akatemiassa kirkkomusiikkia ja orkesterinjohtoa. Hän on toiminut ylikapellimestarina Turun filharmonisessa orkesterissa, Helsingin kaupunginorkesterissa ja Aarhusin sinfoniaorkesterissa, ja hän on vierailut säännöllisesti johtamassa Suomen Kansallisoopperassa. Panula on ollut orkesterinjohton professori Sibelius-Akatemiassa, Tukholman kuninkaallisessa musiikkikorkeakoulussa ja Tanskan kuninkaallisessa musiikkiakatemiassa Kööpenhaminassa. Panulalla on opetustyönsä myötä ollut suuri vaikutus maailman kapellimestarikenttään, ja hänen oppilaistaan mainittakoon Esa-Pekka Salonen, Mikko Franck, Sakari Oramo, Jukka-Pekka Saraste ja Osmo Vänskä.

Dominante · Jubilate
YL Male Voice Choir

Im Jahr 1900 berichtete Wentzel Hagelstam, ein Freund von Sibelius, dem Maler Axel Gallén in einem Brief, wie Sibelius in eher betrübnischem Zustand Klavier gespielt hatte, „was aber noch lange nicht so schockierend war wie der Umstand, daß sein musikalisches Delirium ihn zu einem mehr gewaltsamen denn angenehmen Singen verleitete“. Glücklicherweise hinderte ihn seine mangelnden vokalen Fähigkeiten nicht daran, äußerst wirkungsvoll für die Stimme zu komponieren – was diese CD-Box, die sein Gesamtwerk für Chor und Orchester, seine einzige Oper, seine Orchesterlieder und seine Melodramen mit Orchester enthält, nachdrücklich belegt.

Sibelius' Frühwerk dagegen ist instrumental; seine ersten Vokal- und Chorwerke stammen aus dem Jahr 1888, aus seiner Studentenzeit in Helsinki. Die beiden Choräle für gemischten Chor und Orchester *Herr du bist ein Fels* und *Herr erzeuge uns deine Gnade* entstanden 1889 in Berlin als Übungsstücke für Albert Becker; es sind die frühesten Beispiele orchestralen Komponierens in Sibelius' Schaffen.

Am 28. April 1892 leitete Sibelius die Uraufführung von *Kullervo* – ein Werk, das einen großen Einfluß auf die finnische Musik ausüben und seinen eigenen triumphalen Durchbruch markieren sollte. Sibelius hatte die Komposition im Vorjahr als Student in Wien begonnen, um sie, gerade rechtzeitig zur Uraufführung, in Finnland fertigzustellen. *Kullervo* basiert auf der Geschichte eines tragischen Helden aus dem finnischen Nationalepos *Kalevala*; auf ganz neue Weise verknüpfte Sibelius hier die *Kalevala*-Mythologie mit der großen symphonischen Tradition.

Drei der fünf Sätze sind rein orchestral – die Einleitung in Sonatenhauptsatzform mit dem breiten brucknerschen Hauptthema, der eher rhapsodische langsame Satz mit seinen Anklängen an die finnische Volksmusik und das überschwengliche, farbenreich instrumentierte Scherzo. In diesen Sätzen versucht Sibelius nicht, der *Kalevala*-Erzählung zu folgen. Der dritte und der fünfte Satz sehen einen Männerchor vor, der dritte zudem noch zwei Solisten (Mezzosopran und Bariton). In dem gewaltigen dritten Satz reist Kullervo mit dem Schlitten heimwärts, nachdem er

seine Steuern bezahlt hat. Er trifft eine Reihe von Mädchen und lockt eine davon in seinen Schlitten, wo er sie verführt. Erst nachher entdeckt er, daß es sich um seine lang vermißte Schwester handelt. Sie singt eine leidenschaftliche Szene, in der sie von ihrem wechselhaften Leben erzählt. Von Reue verzehrt, singt Kullervo ein Lamento, das von heftigen Orchesterakkorden begleitet wird (Sibelius fertigte später mehrere Bearbeitungen dieses Teils an, darunter eine als Orchesterlied, die 1957, wenige Monate vor seinem Tod entstand). Im fünften Satz gerät Kullervo an den Ort, wo er seine Schwester schändete, und begeht Selbstmord. Deutlich sind hier thematische Reminiszenzen zu vernehmen; die Musik treibt unerbittlich voran und beeindruckt mit kraftvollen Steigerungen.

Kullervo verschaffte Sibelius alsbaldigen Ruhm (ein Kritiker nannte die Uraufführung einen „Vulkanausbruch“), doch nach wenigen Aufführung in den Jahren 1892/93 zog Sibelius das Werk zurück; erst nach seinem Tod erklang es in seiner Gesamtfassung.

Rakastava (*Der Liebende*) ist als *a-cappella*-Werk für einen 1894 von Männerchor YL veranstalteten Wettbewerb entstanden. Der Text stammt aus dem *Kanteletar*, dem lyrischen Pendant zum *Kalevala*. Das Werk hat klar voneinander getrennte Teile, deren letzter ein Tenorsolo vorsieht. In Anbetracht der gesangstechnischen Herausforderungen seines Werks fügte Sibelius eine dezente Streicherbegleitung hinzu; bei den Proben aber gab es derart gravierende Intonationsprobleme, daß der Leiter von YL, Jalmari Hahl, es vorzog, das Werk in seiner *a-cappella*-Gestalt aufzuführen.

Im Frühjahr desselben Jahres unterrichtete Sibelius eine Zeitlang an der Universität Helsinki. Er hatte die Absicht, ein wagnerianisches Musikdrama zu schreiben – *Veneen luominen* (*Der Bootsbau*) –, doch hatte er auch seine Pflichten zu erfüllen, zu denen die Komposition einer ***Promotionskantate*** für die Universität gehörte. Der etwas spröde Text hierzu stammt von Kasimir Lönkbohm (1866-1919), dem Bruder des Schriftstellers Eino Leino. Nach seiner Uraufführung am 31. Mai

1894 wurde das Werk rasch vergessen. Das Zentrum des ersten Satzes bildet das choralartige Thema des Chors. Der lange zweite Satz sieht neben Chor und Orchester auch Sopran- und Bariton-Soli vor. Mitunter bekundet die Musik Sibelius Interesse an Wagner. Im dritten Satz gibt es keinen Chor und heutzutage leider auch keinen Solisten: Für das ursprünglich im Trio-Abschnitt vorgesehene Sopransolo existieren keine Noten mehr.

Wagners Spuren finden sich auch in *Die Waldnympe*, deren Melodram-Fassung bei einer Benefizveranstaltung am 9. März 1895 zur Uraufführung kam. Das kraftvolle, oft hypnotisierende Werk basiert auf einem Gedicht des schwedischen Schriftstellers Viktor Rydberg (1828-1895). Es erzählt davon, wie ein forscher Held in einem Wald von Zwergen vom Weg abgebracht wird; er verliebt sich in die Waldnympe und muß erkennen, daß er damit jegliche Hoffnung auf weltliches Glück verwirkt hat. Die Musik ist eng an den Text angelehnt und daher von episodischem Charakter. Mit ziemlicher Sicherheit hat Sibelius das Melodram aus einer wesentlich längeren Symphonischen Dichtung destilliert, die damals entweder fast oder aber ganz abgeschlossen vorlag. Als die Symphonische Dichtung im folgenden Monat uraufgeführt wurde, stand auch die eindringliche (und ebenfalls von Wagner beeinflusste) *Serenade* für Bariton und Orchester nach Worten von Erik Johan Stagnelius (1793-1823) auf dem Programm – der schmerzliche Ausdruck eines Mannes, der seine Geliebte nur aus der Ferne bewundern kann.

Im Herbst 1896 arbeitete Sibelius an der *Kantate für die Krönung Nikolaus II.* für gemischten Chor und Orchester nach Worten des Dichters und Übersetzers Paavo Cajander (1846-1913). Die Krönung Zar Nikolaus II. – kein Freund der Finnen, wie sich zeigen sollte – hatte am 26. Mai 1896 in Moskau stattgefunden, rund 18 Monate nach seiner Thronbesteigung; knapp sechs Monate später wurde sie in Helsinki gefeiert. Als patriotische Finnen haben Sibelius und Cajander an diesem Werk zweifellos mehr aus Pflicht denn aus Inspiration gearbeitet. Das soll nicht heißen, daß es der Kantate an Wert mangelt. Trotz einiger Marschfanfaren ist

der erste Satz im wesentlichen lyrisch und entspannt. Der zweite Satz enthält nicht nur einige bemerkenswerte kontrapunktische Passagen, sondern belegt auch die Fähigkeit des Komponisten, musikalische Spannung über eine lange Strecke aufrechtzuerhalten. Der Komponist selber leitete die Uraufführung am 2. November im Universitätsaal; der Erfolg war gering und das Werk war bald vergessen.

Während er die *Krönungskantate* komponierte, arbeitete Sibelius auch mit großem Eifer an seiner einzigen Oper. *Jungfrun i tornet* (*Die Jungfrau im Turm*) ist kein wagnerianisches Musikdrama jener Art, wie Sibelius es in den Jahren zuvor geplant hatte, sondern ein einaktiges Werk auf Worte des Dichters und Romanciers Rafael Hertzberg (1805-1896). Es gibt nur vier Gesangssolisten, und das Orchester ist von mäßigem Größe. Nachdem er das Werk 1896 dreimal dirigiert hatte, lehnte er eine Anfrage, das Werk in Mikkeli aufzuführen, mit dem Hinweis ab, er wolle es revidieren – was er freilich nie tat. *Die Jungfrau im Turm* war für einen Lotterieabend zugunsten des Orchesters der Philharmonischen Gesellschaft Helsinki in Auftrag gegeben worden; die Uraufführung fand am 7. November statt. Eine einfache Handlung ritterlichen Charakters liegt ihr zugrunde: Eine hehre Jungfrau wird von dem schurkischen Landvogt eingesperrt, von ihrem Vater verstoßen und von ihrem Geliebten gerettet; schließlich erscheint der edle Chatelaine und der Vogt wird gefangengenommen. Es scheint kaum wahrscheinlich, daß Sibelius das allegorische Potential dieser Geschichte nicht erkannte, doch ging es ihm diesmal nicht um eine politische Botschaft. Es mag sein Ziel gewesen sein, etwas von der Schlichtheit des Hertzbergschen Textes, der auf einer Volksballade zurückgeht, zu bewahren; vielleicht hat er das Libretto auch nur als zu naiv erachtet, eine zweite Bedeutungsebene zu stützen.

Am 10. Dezember 1896 leitete Jalmari Hahl die Uraufführung eines kleinen Stücks für Männerchor und Orchester, *Laulu Lemminkäiselle* (*Lied für Lemminkäinen*). Sein thematisches Material ist dem Schlußteil von *Lemminkäinen zieht heimwärts* entlehnt – eine Passage, die bei einer späteren Revision aus der Sym-

phonischen Dichtung entfernt wurde. Trotz seines Titels basiert dieses Lied nicht auf einem *Kalevala*-Text, sondern auf einem Gedicht von Yrjö Weijola.

Koskenlaskijan morsiamet (*Des Fährmanns Bräute*), am 1. November 1897 uraufgeführt, ist mit ihren lebendigen Farben und der großen Spontaneität des Ausdrucks ein vokales Pendant zu den symbolistischen Symphonischen Dichtungen, die Sibelius in den 1890er Jahren komponierte (*Die Waldnymphe*, *Lemminkäinen-Suite*). Ursprünglich für Bariton und Orchester gesetzt, handelt es sich um eine freie Vertonung einer Ballade von A. Oksanen (1826-1889) – einer Geschichte von Liebe, Eifersucht und Rache. Im Oktober 1943, beinahe ein halbes Jahrhundert nach der Entstehung, arrangierte Sibelius den Vokalpart für Männerchor.

Sibelius' erster bedeutender Beitrag zur Gattung Schauspielmusik war eine Komposition für das Schauspiel *König Kristian II.* (1898) seines Freundes Adolf Paul. Das im 16. Jahrhundert angesiedelte Stück handelt von der Liebe König Kristians II. von Dänemark, Norwegen und Schweden zu einem holländischen Mädchen bürgerlicher Abstammung. ***Sången om korsspindeln*** (*Lied des Narren*) eröffnet die Schlußszene, die auf Burg Sönderborg spielt, wo der König gefangengehalten wird. Der Text ist eine deutliche Allegorie auf die politischen Spannungen zwischen Rußland und Finnland.

Im Frühjahr 1898 veranstaltete der Männerchor Muntra Musikanter einen Kompositionswettbewerb, zu dem Sibelius ***Sandels*** auf ein Gedicht von Johan Ludvig Runeberg (1804-1877) beisteuerte. Das Gedicht beruht auf einer wahren Begebenheit: General Johan Sandels' Sieg über eine weit größere russische Armee im Russisch-Finnischen Krieg 1808/09 bei der Schlacht von Virta Bro. Sibelius' Werk weist ein großes Ausdrucksspektrum auf, das von anmutigen Melodien und eleganten Skalenfiguren bis zu einer furiosen Schlachtszene reicht. Obwohl *Sandels* den Ersten Preis erhielt, wurde es erst knappe zwei Jahre später – am 16. März 1900 – aufgeführt, doch auch dann wurde ihm kein größerer Erfolg zuteil. 1915 nahm Sibelius einige kleinere Änderungen vor, ohne die Gesamtanlage und die Atmosphäre zu verändern.

1899, im Jahr des verhaßten Februar-Manifests, erreichte die anti-russische Stimmung in Finnland einen Höhepunkt, so daß Werke mit patriotischer Botschaft ausgesprochen willkommen waren. Ein solches Werk war *Athenarnes sång* (*Gesang der Athener*), das am 26. April im selben Konzert wie die *Erste Symphonie* uraufgeführt wurde. Der Text stammt aus Rydbergs Gedicht *Dexippos* und schildert den Kampf zwischen der Kultur der Griechen und der Macht der barbarischen Perser. Innerhalb weniger Monate, als die russische Zensur sich verschärfte, wurde der *Gesang der Athener* zu einem Freiheitssymbol und in zahlreichen Bearbeitungen weithin aufgeführt.

Sibelius nannte *Islossningen i Uleå älv* (*Eisgang auf dem Fluß Uleå*) für Rezeitation, Männerchor und Orchester eine „Improvisation“; am 21. Oktober 1899 fand die Uraufführung in Helsinki statt. Der Text von Zachris Topelius (1818-1898) war ursprünglich zu Ehren Zar Alexanders III. verfaßt worden, doch angesichts des politischen Klimas im Jahr 1899 dürfte kaum jemand die patriotische Botschaft verkannt haben. Während der Komposition von *Islossningen* arbeitete Sibelius auch an *Finlandia*; das Chorwerk könnte als Vorarbeit für einige der Motive und Klangbildungen in *Finlandia* fungiert haben.

Eine weitere „Improvisation“ – *Snöfrid* für Sprecher, gemischten Chor und Orchester – stammt aus dem Jahr 1900. Hinsichtlich musikalischer und narrativer Struktur bestehen große Gemeinsamkeiten mit *Die Waldnympe* (beide Werke sind Rydberg-Vertonungen). Wie *Die Waldnympe* ist auch *Snöfrid* episodisch angelegt; geschildert wird die Begegnung eines jungen Mannes mit Snöfrid, einem mysteriösen, magischen weiblichen Wesen. Dem Kritiker der Zeitung *Päivälehti* erschien das Werk „so transparent und inspiriert, daß man es zweifellos zu Sibelius' Meisterwerken zu zählen hat“. *Snöfrid* ist eine weitgehend unterschätzte Komposition – farbenreich, aufwühlend und oft sehr ergreifend – mit provokanten und politischen Assoziationen, die man nicht übersehen sollte.

Teile eines anderen Rydberg-Gedichts, *Livlust och livsleda* (*Lebenslust und Le-*

bensleid), bilden die Grundlage für das *Impromptu* für Frauenchor und Orchester, das in seiner Originalgestalt als ein Füllstück für das Konzert am 8. März 1902 komponiert wurde, bei dem die *Zweite Symphonie* ihre triumphale Première feierte. Es beginnt in der Art eines langsamen Walzers und erinnert im weiteren Verlauf an Tschaikowskys Ballettmusik. Acht Jahre später überarbeitete Sibelius das *Impromptu* gründlich, fügte eine neue Einleitung und einen effektvolleren Schluß hinzu und verfeinerte die Instrumentation. Die neue Fassung erklang jedoch erstmals im März 1912.

Einen Monat nach der Uraufführung der *Zweiten Symphonie* lieferte Sibelius zur Einweihung des Nationaltheaters von Helsinki eine Kantate: *Tulen synty* (*Der Ursprung des Feuers*) für Bariton, Männerchor und Orchester nach einem *Kalevala*-Text. Zu Beginn etabliert das Orchester eine düstere Grundstimmung, bevor der Solist berichtet, daß das Land Kalevala in tiefe Dunkelheit gefallen ist. Der Götterkönig Ukko sucht vergeblich nach Sonne und Mond. Im schnelleren zweiten Teil der Kantate, in dem Ukko mit seinem Schwert neues Feuer erzeugt, übernimmt der Chor den Erzählpart. Trotz der Schlichtheit des Chorsatzes steigert sich das Stück zu einem Höhepunkt von beeindruckender Größe. Leicht ließe sich dieser *Kalevala*-Text allegorisch interpretieren: Das unter russischer Herrschaft stehende Finnland empfand in der Tat so etwas wie ewige Finsternis. 1910 unternahm Sibelius eine umfassende Revision von *Der Ursprung des Feuers*, wobei die Komposition verdichtet und verfeinert wurde, ohne daß die Grundstruktur geändert worden wäre.

Das Lied *Se'n har jag ej frågat mera* (*Und ich fragte dann nicht wieder*) auf Worte von Runeberg stammt aus den Jahren 1891/92. Sibelius entdeckt in der langsamen, schlichten Melodie mit akkordischer Begleitung großes expressives Potential. 1903 hat er das Lied für ein Konzert (10. November) zugunsten des Orchesters der Philharmonischen Gesellschaft orchestriert. Für dasselbe Konzert fertigte er auch Orchesterfassungen von zwei neu komponierten Liedern auf Texte von Ryd-

berg an: **På verandan vid havet** (*Auf dem Balkon am Meer*) und **I natten** (*In der Nacht*). *På verandan*, das in einem mächtigen Höhepunkt kulminiert, ist eines von Sibelius' großen pantheistischen Liedern. Das Lied wird geprägt von Chromatik und der markanten Verwendung des Tritonus-Intervalls. Obwohl *I natten* ein eher konventionelles Strophengedicht ist, beschwört es in der ersten und der dritten Strophe eine düstere Atmosphäre herauf, die sich in der zweiten und der vierten Strophe effektiv aufhellt.

Ein drittes Rydberg-Lied ist das im Herbst 1903 komponierte und im Jahr darauf zweifach (einmal für Orchester, einmal nur für Streicher) orchestrierte **Höstkväll** (*Herbstabend*). Sibelius fühlte sich offenbar angezogen von dem pantheistischen Grundton des Gedichts und von dem Bild eines einsamen Wanderers, der die Natur in all ihrer geheimnisvollen Majestät betrachtet.

Von dem patriotischen Marsch **Har du mod?** (*Hast du Mut?*) nach Worten von Josef Julius Wecksell (1838-1907) fertigte Sibelius vier Orchesterfassungen an. Die erste Fassung, in der der Chor eine schlichte Marschmelodie singt und die Orchesterbegleitung relativ roh ist, erklang erstmals im Februar 1904 zusammen mit der Erstfassung des *Violinkonzerts*. 1911 – wenige Monate, nachdem er seine radikale, aphoristische *Vierte Symphonie* fertiggestellt hatte – überarbeitete er *Har du mod?* und ersetzte die Begleitung durch chromatische Tremolos und abrupte, isolierte Akkorde. Die Chronologie der beiden anderen Revisionen, in denen Sibelius den Orchesterpart abdämpfte und eine elegante Einleitung in der Art einer Gavotte hinzufügte, ist nicht hinreichend geklärt. Eine Revision – wahrscheinlich jene für kleines Orchester – stammt aus dem Juli 1912. Dann legte Sibelius eine Fassung mit Klavier vor, die in einigen Punkten von der damals aktuellen Orchesterfassung abweicht und die er 1914 für Orchester bearbeitete.

Im Mai 1906 markierten aufwendige Feiern den 100. Geburtstag von Johan Vilhelm Snellman (1806-1881), einem einflussreichen Vorkämpfer für die finnische Sprache und Kultur. Sibelius' Beitrag dazu war **Vapautettu kuningatar** (*Die ge-*

fangene Königin), eine Kantate für gemischten Chor und Orchester, frei nach einer Ballade von Paavo Cajander (1846-1913), von der er noch vor 1910 eine Fassung für Männerchor und Orchester anfertigte. Die Ballade erzählt von einer Königin, die auf einer Burg gefangengehalten und von einem jungen Helden befreit wird. Die allegorische Bedeutung dieses Stücks war so offenkundig, daß es unter einem unverfänglicheren Namen aufgeführt werden mußte: *Siell' laulavi kuningatar* (*Dort singt die Königin*).

1906 komponierte Sibelius ein kurzes Melodram, *Grevinnans konterfej* (*Das Konterfei der Gräfin*) für eine Lotterie-Soirée zugunsten eines Zentrums für Erwachsenenbildung in der Provinz. Das Originalgedicht stammt von Anna Maria Lenngren (1754-1817); später wurde es von Zachris Topelius erweitert, der anmerkte, es solle von „ruhiger Musik“ begleitet sein. Sibelius entsprach dem mit einer Komposition von außerordentlicher Schönheit.

Das Lied *Arioso* nach Worten von Runeberg wurde am 17. Oktober 1911 abgeschlossen und tags darauf dem in Helsinki ansässigen Verlag Apostol verkauft. Um eine Auseinandersetzung mit seinem Stammverlag, Breitkopf & Härtel, zu vermeiden, mußte Sibelius vorgeben, bei Arioso handele es sich um „eine Alte, vor 1890 geschriebene Composition“. *Arioso* erzeugt eine dichte Atmosphäre nordischer Melancholie; Sibelius arbeitete gleichzeitig an zwei verschiedenen Fassungen – mit Streichorchester und mit Klavierbegleitung.

Die Ballade *Hertig Magnus* (*Herzog Magnus*) nach Worten von Ernst Josephson (1851-1906) – 1909 mit Klavierbegleitung komponiert und drei Jahre später orchestriert – erzählt von einem Herzog, der glaubt, aus einem See rufe ihn eine Wassernixe, und sich ins Wasser stürzt. Sowohl die Tempoangabe (*Andantino quasi allegretto*) als auch die Melodie klingen an den langsamen Satz der *Dritten Symphonie* an.

Luonnotar für Sopran und Orchester ist teils Orchesterlied, teils Symphonische Dichtung mit Gesang und wird von großer Klangphantasie sowie einem kühnen

(und extrem anspruchsvollen) Vokalpart geprägt. Der Text ist Sibelius' Adaption der Schöpfungsgeschichte des *Kalevala*; den Titel kann man ungefähr mit „Naturgeist“ übersetzen. *Luonnotar* wurde am 10. September 1913 von Aino Ackté beim Gloucester Festival in England uraufgeführt.

Zwischen Weihnachten und Neujahr 1913 orchestrierte Sibelius die Lieder *Våren flyktar hastigt* (*Frühling schwindet eilig*, 1891) und *Soluppgång* (*Sonnenaufgang*, 1902), was mit großer Wahrscheinlichkeit für die Sopranistin Ida Ekman geschah. In dem knappen, lyrischen *Våren flyktar hastigt* nach Worten von Runeberg beklagt ein Mädchen den Wechsel der Jahreszeiten und die Vergänglichkeit der Schönheit – doch die Erinnerung bleibt und die Jugend ist die Zeit der Liebe und der Küsse. *Soluppgång* basiert auf einem Gedicht von Tor Hedberg (1862-1931) und enthält eine intime Naturschilderung bei Sonnenaufgang. Die Wecksell-Vertonung *Demanten på marssnön* (*Der Diamant auf dem Märzschnee*) wurde 1900 komponiert und 1917 für Ida Ekman orchestriert; sie erzählt von Eiskristallen, die die Sonne lieben, obgleich sie in ihrer Hitze schmelzen.

Im Herbst 1917 vertonte Sibelius einen Text von Heikki Nurmio (1887-1947) als Regimentslied für das 27. Königlich-Preußische Jägerbataillon – patriotisch gesinnte finnische Freiwillige, die 1918 im finnischen Bürgerkrieg für die „Weißen“ kämpften. Aufgrund der angespannten politischen Situation ließ Sibelius seinen Namen in der Erstausgabe nicht abdrucken. Der mitreißende *Jääkärien marssi* (*Marsch der finnischen Jäger*) wurde zuerst für Männerstimmen und Klavier komponiert; die Bearbeitung für Orchester und Männerchor entstand im Januar 1918.

Während des finnischen Bürgerkriegs hielt sich die Familie Sibelius eine Zeitlang im psychiatrischen Krankenhaus Lapinlahti in Helsinki auf, wo Christian Sibelius, der Bruder des Komponisten, Arzt war. Hier komponierte Sibelius *Oma maa* (*Das eigene Land*) für gemischten Chor und Orchester, ein Auftragswerk für Armas Maasalo, den Leiter des Nationalchors. Sibelius wählte ein Gedicht von Kallio (1803-1852) und stellte die Kantate am 20. März 1918 fertig. Als die Rote

Garde das Krankenhaus inspizierte, bemerkte ein Soldat den in seine Arbeit vertieften Sibelius und hielt ihn für einen Patienten!

Am 11. Januar 1918 bat Ilmari Vainio, Mitglied einer Pfadfindergruppe aus Helsinki, Sibelius um die Vertonung eines Textes von Jalmari Finne (1874-1938). Das Ergebnis war ***Partiolaisten marssi*** (*Pfadfindermarsch*). Tatsächlich hatte Sibelius kein vollkommen neues Stück komponiert, sondern einen kurzen Marsch wiederverwendet, den er bereits rund zwanzig Jahre zuvor für Blechbläser und Schlagzeug skizziert hatte. Eine Fassung für Gesang und Klavier wurde am 27. November fertiggestellt; die Version für gemischten Chor und Orchester stammt mutmaßlich aus derselben Zeit.

Jordens sång (*Das Lied von der Erde*) wurde 1919 für die Einweihung der Åbo Akademi – der neuen, schwedischsprachigen Universität in Turku – auf einen eigens geschriebenen Text von Jarl Hemmer (1893-1944) komponiert. Sibelius, der damals noch an der Endfassung seiner *Fünften Symphonie* arbeitete, stellte die Kantate im September fertig und leitete am 11. Oktober ihre Uraufführung in Turku. Trotz des erhabenen Prunks zu Beginn hat die Musik einen vorwiegend hellen, optimistischen Grundton.

Bei ***Autrefois*** handelt es sich um die Vertonung eines Gelegenheitsgedichts von Hjalmar Procopé (1868-1927), die Sibelius 1919 zur Eröffnung der Gösta Stenman Galerie in Helsinki komponiert hat. Es ist ein bezauberndes Pasticcio aus pastoralen Szenen des 18. Jahrhunderts für zwei Soprane und kleines Orchester. Die beiden Strophen werden von einem graziösen Tanz in der Art einer Gavotte umrahmt.

Der Dirigent Heikki Klemetti (1876-1953) und der Suomen Laulu-Chor setzten sich mit großem Eifer für Sibelius' Musik ein. Für diese Künstler vertonte Sibelius (wiewohl mit offenkundiger Unlust) ein Gedicht von Eino Leino (1878-1926): ***Maan virsi*** (*Hymne von der Erde*). Die Textwahl war etwas unglücklich, denn sie erweckte den Eindruck, daß es sich hierbei lediglich um eine finnische Übersetzung

des im Jahr zuvor komponierten *Jordens sång* handele. Trotz der patriotischen Assoziationen aber ist *Maan virsi* ein heiteres Werk, in dem die Natur gefeiert wird. Die Komposition wurde am 28. Januar 1920 abgeschlossen und am Oster-sonntag desselben Jahres uraufgeführt.

Väinön virsi (*Väinämöinens Gesang*) für gemischten Chor und Orchester ist eine *Kalevala*-Vertonung, die für ein Festival in Sortavala entstand, wo es am 26. Juni 1926 uraufgeführt wurde. Obgleich zur selben Zeit komponiert wie die Symphonische Dichtung *Tapiola* – ein Werk, das die thematische Einheit und Konzentration zum Äußersten treibt –, ist *Väinön virsi* erheblich vielfältiger, dabei aber stets von einer feierlichen Grundstimmung geprägt.

Die ***Prozessionshymne*** entstammt der *Musique religieuse* oder *Freimaurerischen Ritualmusik* für Tenor und Harmonium aus den Jahren 1926/27. Der Text stammt von Rydberg und wurde von Marshall Kernochan adaptiert. Channing Lefebvre arrangierte den Chorpart auf Grundlage der originalen Solostimme; 1938 orchestrierte Sibelius die Begleitung.

Ett ensamt skidspår (*Eine einsame Skispur*) wurde 1925 als Melodram für Rezitation und Klavier komponiert. Das Gedicht von Bertel Gripenberg (1878-1947) behandelt die Themen Vergänglichkeit und Einsamkeit. 1948, ein Jahr nach dem Tod des Dichters, widmete der damals 82jährige Sibelius ihm eine verspätete Hommage, indem er das Werk für Sprecher, Harfe und Streicher bearbeitete.

Sibelius komponierte ***Kom nu hit, död*** (*Komm herbei, Tod*) 1909 für eine Produktion von Shakespeares *Was ihr wollt* in Carl Hagbergs schwedischer Übersetzung. Das ursprünglich für Gitarrenbegleitung vorgesehene Lied hat eine klagende Gesangsmelodie, die bewußt schlicht, aber desto tiefgründiger ist. Wenige Monate vor seinem Tod im Jahr 1957 fertigte Sibelius für den Baßbariton Kim Borg eine Orchesterbearbeitung des Lieds an.

© Andrew Barnett 2007

Die Sopranistin **MariAnne Häggander** studierte an der Opernschule Göteborg und bei Ingalill Lindén. 1978 wurde sie Mitglied der Königlich-Schwedischen Oper, wo eine ihrer vielen Hauptrollen die Mimi in *La Bohème* war. Sie gastiert an vielen führenden Opernhäusern der Welt und gab 1980 ihr Bayreuth-Debüt als Eva in *Die Meistersinger* – eine Rolle, die sie auch an der Metropolitan Opera sang. 1990 wurde sie zur schwedischen Hofsängerin ernannt.

Die finnische Sopranistin **Helena Juntunen** gastiert regelmäßig an der Finnischen Nationaloper und bei den Opernfestspielen in Savonlinna. Daneben ist sie an Opernhäusern in ganz Europa aufgetreten, u.a. an der Staatsoper Dresden und dem Théâtre de la Monnaie in Brüssel. Außerdem ist sie Konzertsängerin und gibt Recitals; ihr New Yorker Recital-Debüt fand 2003 in der Carnegie Hall statt. Zu den Festivals, bei denen sie aufgetreten ist, gehören Aix-en-Provence, die Wiener Festwochen und die Salzburger Festspiele.

Die Mezzosopranistin **Lilli Paasikivi** ist eine international gefragte Solistin, die mit den bedeutendsten Orchestern und Dirigenten der Welt auftritt – u.a. mit dem Los Angeles Philharmonic Orchestra, dem New York Philharmonic Orchestra unter Lorin Maazel und den Berliner Philharmonikern unter Sir Simon Rattle. Sie ist Solistin der Finnischen Nationaloper und hat ein umfangreiches Opernrepertoire.

Der Bariton **Tommi Hakala**, Gewinner des renommierten Singer of the World-Preises bei der International Singing Competition in Cardiff 2003, ist Absolvent der Sibelius-Akademie in Helsinki. Zu seinen Mentoren gehören Esa Ruuttunen, Jaakko Ryhänen und Roland Hermann. Zu den zahlreichen Stipendien und Preisen, die er erhielt, gehören das erste Matti Salminen-Stipendium (1997) sowie ein Stipendium der Richard-Wagner-Stiftung Bayreuth. Er hat bei den Opernfestspielen Savonlinna gesungen und ist ein weltweit gefragter Opern- und Konzertsänger.

Der Bariton **Jorma Hynninen** studierte an der Sibelius-Akademie in Helsinki sowie bei Luigi Ricci und Kurt Overhoff. 1970 gab er sein erstes öffentliches Konzert und sein Debüt an der Finnischen Nationaloper, der er heute noch angehört. Außerdem war er Künstlerischer Leiter der Finnischen Nationaloper und der Opernfestspiele Savonlinna. Er hat an der Metropolitan Opera in New York, der Wiener Staatsoper, der Mailänder Scala und der Bayerischen Staatsoper gastiert. Seine Opernkariere wird flankiert von regelmäßigen Auftritten als Konzertsolist mit den international führenden Orchestern und Dirigenten.

Der Bariton **Raimo Laukka** studierte am Konservatorium und an der Sibelius-Akademie in Helsinki. Zu seinen Lehrern gehören Jaakko Ryhänen, Jolanda di Maria Petris und Maria Luisa Cioni. Er hat etliche nationale Gesangswettbewerbe gewonnen und gastiert regelmäßig an der Finnischen Nationaloper und bei den Opernfestspielen Savonlinna. Raimo Laukka ist in der ganzen Welt mit so bedeutenden Dirigenten wie Daniel Barenboim, Eri Klas, Gennadi Roschdestwensky und Myung-Whun Chung aufgetreten.

Der Schauspieler, Regisseur und Produzent **Lasse Pöysti** hat eine lange und erfolgreiche Karriere in Film, Radio und als Schauspieler am Schwedischen Theater in Helsinki, dem Finnischen Nationaltheater, dem Intiimateatteri, dem Lilla Theater und dem TV Theater gemacht. Außerdem ist Lasse Pöysti durch seine Arbeit als Theaterdirektor bekannt. Seine Talente wurden mit einer Reihe von Auszeichnungen und Preisen gewürdigt. Darüber hinaus hat er etliche Bücher (u.a. seine Memoiren) geschrieben.

Der **Männerchor YL**, 1883 an der Universität Helsinki gegründet, ist der älteste finnischsprachige Chor Finnlands. Seine exzellente Gesangskultur, die traditionsreiche Konzerttätigkeit, häufige Auslandstourneen und zahlreiche begeistert gefeierte

Aufnahmen haben YL zu einem der herausragendsten Männerchöre der Welt gemacht. Viele von Jean Sibelius' berühmtesten Werken für Männerchor wurden von YL in Auftrag gegeben und uraufgeführt. Neben seinem umfangreichen *a-cappella*-Repertoire führt YL Werke für begleiteten Männerchor mit den international renommiertesten Orchestern und Dirigenten auf. YL wird geleitet von Matti Hyökki.

Der 40köpfige Chor **Jubilate** wurde 1968 von Astrid Riska gegründet. Sein Repertoire erstreckt sich vom Gregorianischen Gesang bis zu Werken des 20. Jahrhunderts und bekundet ein besonderes Faible für finnische Musik. Jubilate ist in weiten Teilen Europas, in Israel, Japan und den USA aufgetreten. 1990 erhielt der Chor den Ersten Preis beim EBU-Wettbewerb „Let the Peoples Sing“ in der Kategorie „Kammerchor“; 1998 folgte der Erste Preis beim Guido d'Arezzo-Wettbewerb in Italien.

Dominante, 1975 gegründet, ist ein gemischter Chor, dessen Mitglieder mehrheitlich der Technischen Universität von Helsinki entstammen. International hat sich der Chor als dynamisches Ensemble junger Sängerinnen und Sänger etabliert, das ebenso für seine Kühnheit wie für seine Vielseitigkeit gerühmt wird. Seit 1981 ist Seppo Murto Künstlerischer Leiter des Chores. Regelmäßig führt Dominante bedeutende Werke mit Orchestern auf und hat mit der Finnischen Nationaloper und dem Stadttheater Helsinki zusammengearbeitet. Konzertreisen haben Dominante in die ganze Welt geführt.

Das **Lahti Symphony Orchestra** (Sinfonia Lahti) hat sich unter der Leitung von Osmo Vänskä (Chefdirigent von 1988-2008) zu einem der angesehensten Orchester Europas entwickelt. Ab Herbst 2008 wird Jukka-Pekka Saraste Künstlerischer Berater des Ensembles sein. Das Orchester residiert seit 2000 in der aus Holz errichteten Sibelius-Halle, in der es im September jeden Jahres ein Internationales

Sibelius-Festival veranstaltet. Das Orchester hat zahlreiche mit Preisen bedachte CD-Projekte bei BIS vorgelegt, hat bei zahlreichen Festivals gespielt (u.a. bei den BBC Proms in London und den Weißen Nächten in St. Petersburg). Es ist in Amsterdam, im Wiener Musikverein und in der Berliner Philharmonie aufgetreten; Konzertreisen haben es durch Spanien, Japan, Deutschland, die USA und China geführt.

Osmo Vänskä, Chefdirigent des Lahti Symphony Orchestra von 1988 bis 2008, ist seit 2003 Musikalischer Leiter des Minnesota Orchestra. Seine musikalische Laufbahn begann er als Klarinettist im Helsinki Philharmonic Orchestra; heute ist er ein überaus gefragter Gastdirigent bei den führenden Orchestern der Welt. Zu den zahlreichen Ehrungen und Auszeichnungen, die er erhalten hat, gehören die Pro Finlandia-Medaille, ein Royal Philharmonic Society Award, der Musical America's Conductor of the Year Award 2004, die Sibelius-Medaille 2005 und der Arts and Letters Award 2006 der Finlandia Foundation.

Das **Gothenburg Symphony Orchestra** wurde 1905 gegründet. Einer seiner ersten Dirigenten war der schwedische Komponist Wilhelm Stenhammar, der das nordische Profil des Orchesters entscheidend mitprägte, indem er Carl Nielsen und Jean Sibelius zur Leitung ihrer eigenen Werke einlud. Unter Neeme Järvi, seinem Chefdirigenten von 1982 bis 2004 und jetzigem Chefdirigenten emeritus, wurde das Orchester zu einer wichtigen musikalischen Kraft. Seit der Saison 2007/08 ist Gustavo Dudamel Chefdirigent des GSO; Ständige Gastdirigenten sind Christian Zacharias und Peter Eötvös. 1997 wurde das GSO zum „Nationalorchester Schwedens“ ernannt; das Orchester unternimmt in jeder Saison große internationale Tourneen.

Neeme Järvi wurde im estnischen Tallinn geboren und ist Absolvent des Lenin-grader Konservatoriums. Er ist einer der Gründer des Kammerorchesters des Estni-

schen Rundfunks und war Chefdirigent des Symphonieorchesters des Estnischen Rundfunks. Seit seiner Emigration in die USA im Jahr 1980 gehört Neeme Järvi zu den gefragtesten Dirigenten der Welt. 1982 begann seine enge Zusammenarbeit mit dem Gothenburg Symphony Orchestra. Zu den vielen Ehrungen und Auszeichnungen, die er erhalten hat, gehören ein Ehrendoktorat der Estnischen Musikakademie und der Orden des Estnischen Nationalwappens, eine Auszeichnung des Präsidenten der Republik Estland. Außerdem ist Järvi Mitglied der Königlich-Schwedischen Musikakademie und erhielt 1990 den schwedischen Titel eines „Kommandierenden Ritters des Polarstern-Ordens“.

Jorma Panula studierte Kirchenmusik und Dirigieren an der Sibelius-Akademie in Helsinki. Er war Chefdirigent des Turku Philharmonic Orchestra, des Helsinki Philharmonic Orchestra und des Aarhus Symphony Orchestra; außerdem hat er zahlreiche Gastdirigate an Finnischen Nationaloper wahrgenommen. Er war Professor für Dirigieren an der Sibelius-Akademie, der Königlichen Musikhochschule in Stockholm und der Königlich-Dänischen Musikakademie in Kopenhagen. Durch seine pädagogische Arbeit hat Panula großen Einfluß auf die Welt des Dirigierens ausgeübt: Zu seinen Schülern gehören Esa-Pekka Salonen, Mikko Franck, Sakari Oramo, Jukka-Pekka Saraste und Osmo Vänskä.

Dans une lettre au peintre Axel Gallén en 1900, un ami de Sibelius, Wentzel Hagelstam, décrit comment Sibelius avait joué du piano moins bien qu'à l'habitude : « ce qui n'était pas aussi choquant que son délire musical qui l'a fait chanter, de manière plus violente que plaisante. » Heureusement, son manque d'agilité comme chanteur ne l'empêchait pas d'écrire très bien pour la voix – comme le montre si bien cette série de disques qui rassemble toute sa musique pour chœur et orchestre, son unique opéra, ses chansons avec orchestre et ses mélodrames avec orchestre.

Sibelius écrivit cependant d'abord pour des instruments ; ses premières œuvres vocales et chorales datent de 1888 quand il étudiait à Helsinki. Les deux chorals pour chœur mixte et orchestre *Herr du bist ein Fels* et *Herr erzeige uns deine Gnade* furent des exercices pour Albert Becker à Berlin en 1889 ; ce sont aussi les premiers exemples conservés de l'écriture orchestrale de Sibelius.

Le 28 avril 1892, Sibelius prit la baguette pour diriger la création de *Kullervo*, une œuvre qui devait avoir un impact indélébile sur la musique finlandaise et marquer sa propre percée triomphale. Il en avait commencé la composition en tant qu'élève à Vienne l'année précédente et il la finit en Finlande juste en temps pour la création. *Kullervo* repose sur l'histoire d'un héros tragique du *Kalevala*, l'épopée nationale finlandaise ; dans cette œuvre, Sibelius allia pour la première fois la mythologie du *Kalevala* à la grande tradition symphonique.

Trois des cinq mouvements sont purement orchestraux – l'introduction en forme de sonate avec son thème principal brucknérien majestueux, le mouvement lent plus rhapsodique avec ses échos de musique populaire finlandaise et le scherzo à l'orchestration colorée. Dans ces mouvements, Sibelius n'essaie pas de suivre le récit du *Kalevala*. Les troisième et cinquième mouvements demandent un chœur d'hommes et le troisième renferme aussi une partie pour mezzo-soprano et baryton solos. Dans le volumineux troisième mouvement, *Kullervo* rentre chez lui en traîneau après avoir payé ses impôts. Il rencontre une suite de jeunes filles et il en

attire une dans son traîneau où il la séduit. Il découvre après coup qu'elle est sa sœur perdue depuis longtemps. Elle chante ses sentiments exaltés, racontant les vicissitudes de sa vie et finalement Kullervo, rongé de remords, chante une lamentation accompagnée de violents accords dans l'orchestre (Sibelius fit plus tard plusieurs arrangements de ce passage, dont l'un est une chanson pour orchestre datée de 1957, juste quelques mois avant le décès du compositeur). Dans le cinquième mouvement, Kullervo se trouve par hasard à l'endroit où il a séduit sa soeur et il se donne la mort. On discerne clairement ici des échos thématiques entendus plus tôt dans l'œuvre ; la musique sonne inexorable et dégage un pouvoir cumulatif impressionnant.

Kullervo apporta à Sibelius une renommée immédiate (selon une critique, la création fut « comme une éruption volcanique ») mais, juste après quelques exécutions en 1892 et 1893, Sibelius retira l'œuvre qui ne fut plus entendue en entier avant sa mort.

Rakastava (*L'Amant*), est une œuvre écrite *a cappella* pour un concours organisé par le chœur d'hommes YL en 1894. Son texte provient de *Kanteletar* – la contrepartie de poésie lyrique du *Kalevala* – et de ses sections nettement délimitées, la dernière requiert un ténor solo. Comprenant les défis techniques posés par son œuvre, Sibelius fournit un discret support de cordes mais les problèmes d'intonation étaient si sévères aux répétitions que le chef d'YL, Jalmari Hahl, choisit la forme *a cappella*.

Au printemps de la même année, Sibelius occupa un poste temporaire d'enseignant à l'université d'Helsinki. Il souhaitait écrire un drame musical wagnérien, *Veneen luuminen* (*La construction du bateau*) mais il avait encore des obligations à remplir – dont la composition d'une ***Cantate de promotion*** pour l'université sur un texte un peu lourd de Kasimir Lönnbohm (1866-1919), frère de l'écrivain Eino Leino. La pièce fut vite oubliée après sa création le 31 mai 1894. Une bonne partie du premier mouvement se concentre sur le thème en forme de choral donné au

chœur. Le long second mouvement met en vedette les soprano et baryton solos ainsi que le chœur et l'orchestre ; par moment, la musique trahit l'intérêt de Sibelius pour Wagner. Le troisième mouvement est dépourvu de chœur et, malheureusement dans les exécutions modernes, de soliste : à l'origine, le trio central renfermait une partie de soprano solo mais cette partie est maintenant perdue.

On retrouve des traces de l'influence de Wagner aussi dans *La Nymph des bois*, dont la version de mélodrame fut créée lors d'une levée de fonds le 9 mars 1895. Sur un poème de l'auteur suédois Viktor Rydberg (1828-95), cette œuvre musclée, souvent hypnotique, nous raconte comment un héros intrépide est dupé par des nains dans la forêt ; il s'éprend d'une nymphe des bois seulement pour comprendre qu'il a ainsi perdu tout espoir d'un bonheur terrestre. De nature épisodique, la musique suit le poème de près. Sibelius a presque certainement condensé le mélodrame à partir d'un poème symphonique beaucoup plus long alors presque ou peut-être même entièrement terminé. A sa création le mois suivant, le poème symphonique partagea la vedette avec l'œuvre hantante et tout aussi wagnérienne *Sérénade* pour baryton et orchestre sur des paroles d'Erik Johan Stagnelius (1793-1823), le portrait de l'angoisse ressentie par un homme qui ne peut que de loin admirer sa bien-aimée.

En automne 1896, Sibelius travailla sur la *Cantate pour le couronnement de Nicholas II* pour chœur mixte et orchestre, sur un texte du poète et traducteur Paavo Cajander (1846-1913). Le couronnement du tsar Nicholas II – qui ne fut pas un ami du peuple finlandais – avait eu lieu à Moscou le 26 mai 1896, quelque dix-huit mois après son avènement et il fut commémoré à Helsinki presque six mois plus tard. Les patriotes finlandais Sibelius et Cajander travaillèrent sûrement à la pièce plus par devoir que par inspiration. Cela ne veut pas dire pourtant que la cantate manque de valeur. Malgré quelques fanfares de marches, le premier mouvement est généralement lyrique et détendu. En plus de renfermer de l'écriture fuguée de qualité, le second mouvement montre aussi comment le compositeur savait maintenir

longtemps la tension musicale. Sibelius dirigea la création de l'œuvre à la salle de l'université le 2 novembre mais elle n'obtint pas de succès et fut vite oubliée.

Tout en écrivant la *Cantate du couronnement*, Sibelius travaillait arduement à son seul opéra. ***Jungfrun i tornet*** (*La Jeune Fille dans la tour*) n'est pas un drame musical wagnérien de la sorte projetée les années précédentes, mais plutôt une pièce en un acte sur un texte du poète et romancier Rafael Hertzberg (1805-1896). Il n'y a que quatre solistes vocaux et l'orchestre garde des proportions modestes. Après l'avoir dirigé trois fois en 1896, Sibelius refusa que l'opéra soit monté à Mikkeli, prétextant qu'il désirait le réviser – chose qu'il n'a jamais faite. *La Jeune Fille dans la tour* avait été commandé pour une soirée de loterie au bénéfice de l'Orchestre de la Société philharmonique d'Helsinki ; la création eut lieu le 7 novembre. L'intrigue est un conte chevaleresque. Une vertueuse Jeune Fille est emprisonnée par un infâme Bailli, abandonnée par son père et délivrée par son Bien-aimé ; la noble Châtelaine arrive finalement et le Bailli est arrêté. Il semble improbable que Sibelius ne reconnût le potentiel allégorique de l'histoire mais, à ce moment, il n'essaya pas de communiquer un message politique quelconque. Il pourrait avoir simplement voulu garder la simplicité du texte de Hertzberg basé sur une ballade populaire, ou avoir trouvé le livret trop naïf pour supporter un second niveau d'interprétation.

Le 10 décembre 1896, Jalmari Hahl dirigea la création d'une courte pièce pour chœur d'hommes et orchestre, ***Laulu Lemminkäiselle*** (*Chanson pour Lemminkäinen*). Son matériel thématique provient de la section finale du *Retour de Lemminkäinen* – un passage extrait du poème symphonique dans une version ultérieure. Malgré le titre de cette chanson, son texte ne sort pas du *Kalevala* ; le poème est d'Yrjö Weijola.

Créée le 1er novembre 1897, ***Koskenlaskijan morsiamet*** (*Les fiancées du sauteur de rapides*) est une contrepartie vocale des poèmes symphoniques symbolistes composés par Sibelius dans les années 1890 (*La Nymphé des bois*, la *Suite de Lemminkäinen*), aux couleurs brillantes et au grand immédiat de leur expression.

Une œuvre d'abord pour baryton et orchestre, il s'agit d'un arrangement libre d'une ballade d'A. Oksanen (1826-1889), une histoire d'amour, de jalousie et de vengeance. Sibelius arrangea la partie vocale pour chœur d'hommes en octobre 1943, presque un demi-siècle après la composition de l'œuvre.

La première grande contribution de Sibelius au genre de musique de scène pour le théâtre fut une partition pour le drame *Le Roi Christian II* (1898) de son ami Adolf Paul. L'action se passe au 16e siècle et décrit l'amour de roi Christian II du Danemark, de la Norvège et de la Suède pour une jeune bourgeoise hollandaise. La scène finale s'ouvre sur la *Chanson sur l'araignée porte-croix* (ou épeire diadème) au château de Sønderborg où le roi est emprisonné. Le texte est une claire référence allégorique à la tension politique entre la Russie et la Finlande.

Au printemps 1898, le chœur d'hommes Muntra Musikanter arrangea un concours de composition. La participation de Sibelius fut *Sandels* sur un poème de Johan Ludvig Runeberg (1804-77). Le poème repose sur l'histoire véridique du général Johan Sandels qui, à la guerre russo-finlandaise de 1808-09, battit une armée russe beaucoup plus nombreuse à la bataille de Virta Bro (Pont Virta). La palette expressive de Sibelius dans cette œuvre couvre un grand registre, passant de mélodies et passages gammés élégants à une scène de bataille furieuse. Sibelius gagna le premier prix du concours. *Sandels* ne fut toutefois pas chanté avant presque deux ans plus tard, le 16 mars 1900, et il ne remporta même pas l'acclamation générale. En 1915, Sibelius y apporta quelques petits changements qui n'affectèrent pourtant ni la forme générale ni l'atmosphère.

En 1899, l'année de l'odieux Manifeste de février, les sentiments antirusse se développaient partout en Finlande et les œuvres au message patriotique étaient chaudement reçues. Un tel morceau est *Le Chant des Athéniens* créé au même concert que la *Symphonie no 1* le 26 avril. Le texte est tiré du poème *Dexippos* de Rydberg et décrit la lutte entre la culture et la civilisation grecques et la puissance des Perses barbares. En quelques mois, la censure russe s'intensifia et, devenu un

symbole de liberté, *Le Chant des Athéniens* fut chanté partout à diverses occasions.

Islossningen i Uleå älv (*Le bris des glaces sur la rivière Oulu*) pour récitant, chœur d'hommes et orchestre, que le compositeur appela une « improvisation », fut créée à Helsinki le 21 octobre 1899. Le texte de Zachris Topelius (1818-98) avait d'abord été écrit en l'honneur du tsar Alexandre II mais, dans le climat politique de 1899, son message patriotique était assez évident. Tout en écrivant *Islossningen*, Sibelius travaillait aussi sur *Finlandia* ; il pourrait avoir utilisé la pièce chorale comme essai pour quelques motifs et sonorités de *Finlandia*.

Une autre « improvisation » – ***Snöfrid*** pour récitant, chœur mixte et orchestre – date de 1900. Sa structure et sa narration ont beaucoup en commun avec *La Nympe des bois* (les deux compositions reposent sur des œuvres de Rydberg). Comme *La Nympe des bois*, *Snöfrid* est épisodique et traite de la rencontre d'un jeune homme avec Snöfrid, un être féminin magique mystérieux. Le critique du journal *Päivälehti* écrivit que l'œuvre « semble si claire et inspirée qu'elle fait indéniablement partie des chefs-d'œuvre de Sibelius ». *Snöfrid* est une composition très sous-estimée – colorée, excitante et souvent très poignante – aux associations provocatives et politiques non-négligeables.

Des extraits d'un autre poème de Rydberg, *Livslust och livsleda* (*Joie de vivre et dégoût de la vie*), forment la base de l'***Impromptu*** pour chœur de femmes et orchestre qui, dans sa forme originale, fut composé comme pièce de complément pour le concert du 8 mars 1902 lors duquel la *Symphonie no 2* connut sa création triomphale. L'*Impromptu* commence comme une valse lente et finit par ressembler à de la musique de ballet de Tchaïkovski. Huit ans plus tard, Sibelius remania complètement la pièce, y ajoutant une nouvelle introduction et une fin plus frappante, ajustant aussi l'orchestration. La nouvelle version ne fut toutefois pas entendue en concert avant le mois de mars 1912.

Un mois après la création de la *Symphonie no 2*, à l'occasion de l'inauguration du Théâtre National à Helsinki, Sibelius fournit une cantate, ***Tulen synty*** (*L'Ori-*

gine du feu) pour baryton, chœur d'hommes et orchestre sur un texte du *Kalevala*. Au début, une atmosphère sombre se dégage de l'orchestre avant que le soliste ne dise comment le pays de Kalevala se trouve dans les ténèbres. Ukko, le chef des dieux, cherche en vain le soleil et la lune. Dans la seconde partie plus animée de la cantate, où Ukko crée un feu nouveau avec son épée, le chœur poursuit l'histoire. Malgré la simplicité de l'écriture chorale, la pièce atteint un sommet aux dimensions impressionnantes. Il serait facile de donner une interprétation allégorique à ce texte du *Kalevala* : sous la férule Russe, la Finlande vivait dans une obscurité perpétuelle. En 1910, Sibelius entreprit une importante révision de *L'Origine du feu* condensant et affinant l'œuvre mais en laissant la structure fondamentale inchangée.

La chanson *Se'n har jag ej frågat mera* (*Puis je n'ai plus posé de questions*) sur des paroles de Runeberg date de 1891-92. Sibelius trouva une grande force expressive dans une simple ligne mélodique lente sur un accompagnement d'accords. En 1903, Sibelius orchestra la chanson pour un concert (le 10 novembre) au profit de l'Orchestre de la Société philharmonique. Pour le même concert, il fit aussi des versions pour orchestre de deux chansons composées récemment sur des paroles de Rydberg, *På verandan vid havet* (*Sur la véranda au bord de la mer*) et *I natten* (*Dans la nuit*). *På verandan* est l'une des grandes chansons panthéistes de Sibelius ; elle aboutit à un sommet impressionnant. Tout en renfermant de l'écriture chromatique, la chanson fait ample emploi du triton. Quoique *I natten* soit une chanson strophique plus conventionnelle, elle évoque, dans les premier et troisième couplets, une atmosphère lugubre réellement allégée dans les second et quatrième.

Höstkväll (*Soirée d'automne*) est une troisième chanson de Rydberg, composée à l'automne 1903 et orchestrée l'année suivante – en deux versions, l'une pour grand orchestre et l'autre seulement pour cordes. Sibelius était nettement attiré par le panthéisme du poème et par l'image d'un voyageur solitaire contemplant la nature dans toute sa majesté menaçante.

Sibelius fit quatre versions orchestrales de la marche patriotique *Har du mod?* (*As-tu du courage?*) sur des paroles de Josef Julius Wecksell (1838-1907). La plus ancienne, où le chœur n'a qu'une simple mélodie de marche et où l'accompagnement orchestral est relativement rudimentaire, fut entendue en compagnie de la première version du *Concerto pour violon* en février 1904. En 1911, après avoir terminé sa *Symphonie no 4* radicale et concise, Sibelius révisa *Har du mod?*, remplaçant l'accompagnement par des trémolos chromatiques et des accords isolés abrupts. La chronologie des deux autres versions est incertaine mais Sibelius y adoucit l'écriture orchestrale et ajouta un genre d'élégante gavotte en guise d'introduction. Une révision, probablement celle pour plus petit orchestre, date de juillet 1912. Sibelius en prépara ensuite une édition avec piano, qui diffère sous certains aspects de la version orchestrale de 1912 et qu'il arrangea pour grand orchestre en 1914.

En 1906, de magnifiques célébrations marquèrent le centenaire de la naissance de Johan Vilhelm Snellman (1806-81), un influent défenseur de la langue et de la culture finlandaises. La contribution de Sibelius s'intitule *Vapautettu kuningatar* (*La Reine captive*), une cantate pour chœur mixte et orchestre basée librement sur une ballade de Paavo Cajander ; Sibelius en fit un arrangement pour chœur d'hommes et orchestre en 1910 au plus tard. La ballade parle d'une reine emprisonnée dans un château et délivrée par un jeune héros. L'allégorie de ce conte était si évidente que la pièce dut être exécutée sous un titre plus neutre, *Siell' laulavi kuningatar* (*La Reine chante*).

En 1906, Sibelius composa un bref mélodrame, *Grevinnans konterfej* (*Le Portrait de la comtesse*) pour une soirée de loterie au profit d'un centre provincial d'éducation des adultes. Le poème original est signé Anna Maria Lenngren (1754-1817) ; il fut allongé plus tard par Zachris Topelius qui nota qu'il devrait être accompagné par de la « musique douce ». Sibelius répondit en composant une pièce d'une beauté exquise.

Sur des paroles de Runeberg, la chanson **Arioso** date du 17 octobre 1911 et fut vendue le lendemain à Apostol, un éditeur d'Helsinki. Pour éviter un conflit avec son principal éditeur, Breitkopf & Härtel, Sibelius dut prétendre qu'Arioso était «une vieille composition écrite avant 1890». Arioso distille une atmosphère remplie de mélancolie nordique et Sibelius en fit parallèlement deux versions – une avec orchestre à cordes et une avec accompagnement de piano.

D'abord composée avec accompagnement de piano en 1909 et ensuite orchestrée trois ans plus tard, la chanson **Hertig Magnus** (*Le duc Magnus*), sur un texte d'Ernst Josephson, est une ballade sur un duc qui pense entendre une sirène l'appelant des vagues d'un lac et qui se jette à l'eau. L'indication de tempo (*Andantino quasi allegretto*) et la mélodie rappellent toutes deux le mouvement lent de la *Symphonie no 3*.

En partie chanson pour orchestre, en partie poème symphonique avec voix, **Luonnotar** pour soprano et orchestre se caractérise par des sonorités originales et une partie vocale audacieuse (et extrêmement difficile). Le texte est la propre adaptation de Sibelius de l'histoire de la création du *Kalevala* ; le titre se traduit à peu près par «esprit de la nature». La création de *Luonnotar* fut donnée par Aino Ackté au festival de Gloucester en Angleterre le 10 septembre 1913.

Entre Noël et le Nouvel An 1913, Sibelius orchestra les chansons **Våren flyktar hastigt** (*Le Printemps file*, 1891) et **Soluppgång** (*Lever de soleil*, 1902), très probablement pour la soprano Ida Ekman. Runeberg a écrit les paroles de la chanson lyrique concise *Våren flyktar hastigt* : une jeune fille déplore la suite des saisons et le caractère éphémère de la beauté – mais les souvenirs vont rester et la jeunesse est le temps de l'amour et des baisers. Sur un poème de Tor Hedberg (1862-1931), *Soluppgång* renferme une description intime du monde naturel à l'aube. Composé en 1900 et orchestré pour Ida Ekman en 1917, l'arrangement de **Demanten på marssnön** (*Le Diamant sur la neige de mars*) de Wecksell raconte comment les cristaux de glace sont épris du soleil quoiqu'ils fondent à sa chaleur.

En automne 1917, Sibelius arrangea un texte de Heikki Nurmio (1887-1947) comme chanson de régiment pour le 27e Bataillon Royal des Chasseurs prusses – des patriotes volontaires finlandais qui luttèrent pour la faction « Blanche » à la guerre civile finlandaise de 1918. A cause de la situation politique tendue, le compositeur ne mit pas son nom dans la première édition. L'excitante **Jääkärien marssi** (*Marche du bataillon des chasseurs finlandais*) fut d'abord écrite pour voix d'hommes et piano ; la version pour orchestre et chœur d'hommes date de janvier 1918.

Au cours de la guerre civile, la famille Sibelius fut invitée à séjourner un moment à l'hôpital psychiatrique de Lapinlahti à Helsinki par le docteur Christian, frère du compositeur. Sibelius y composa **Oma maa** (*Mon Pays à moi*) pour chœur mixte et orchestre, une commande d'Armas Maasalo, chef du Chœur National. Sibelius choisit un poème de Kallio (1803-52) et termina la cantate le 20 mars 1918. Quand la garde Rouge inspecta l'hôpital, un soldat observa Sibelius absorbé par son travail et le prit pour l'un des aliénés !

En 1918, Ilmari Vainio, un membre d'un groupe scout d'Helsinki, demanda à Sibelius d'arranger un texte de Jalmari Finne (1874-1938) et **Partiolaisten marssi** (*Marche scout*) vit le jour. Sibelius n'écrivit pas une pièce entièrement nouvelle mais il réutilisa une brève marche qu'il avait esquissée une trentaine d'années auparavant pour cuivres et percussion. Un arrangement pour voix et piano fut terminé le 27 novembre et la version pour chœur mixte et orchestre date probablement de la même époque.

Jordens sång (*Chanson de la Terre*) est un morceau pour l'inauguration de l'université de langue suédoise à Turku en 1919, sur un texte écrit spécialement par Jarl Hemmer (1893-1944). Sibelius – qui travaillait alors sur la version finale de sa *Symphonie no 5* – termina la cantate en septembre et en dirigea la création à Turku le 11 octobre. Malgré l'apparat et le faste du début, le ton de la partition est principalement brillant et optimiste.

Autrefois est un arrangement d'un poème d'occasion de Hjalmar Procopé (1868-1927) que Sibelius écrit en 1919 pour l'ouverture de la galerie Gösta Stenman à Helsinki. C'est un charmant pastiche de scènes pastorales du 18e siècle, orchestré pour deux sopranos et petit orchestre ; les deux strophes sont encadrées par une danse gracieuse qui rappelle une gavotte.

Le chef Heikki Klemetti (1876-1953) et le Chœur Suomen Laulu furent des défenseurs assidus de la musique de Sibelius. C'est pour ces artistes (quoique visiblement à contrecœur) que Sibelius arrangea un poème d'Eino Leino (1878-1926) : *Maan virsi* (*Hymne à la Terre*). Le choix du texte fut malheureux : des gens crurent qu'il ne s'agissait que d'une traduction finlandaise de *Jordens sång* composée l'année précédente. Malgré ses associations patriotiques, *Maan virsi* est une œuvre sereine qui rend hommage à la nature. Elle fut terminée le 28 janvier 1920 et créée le dimanche de Pâques de la même année.

Väinön virsi (*Chanson de Väinämöinen*) pour chœur mixte et orchestre est un arrangement du *Kalevala* écrit pour un festival à Sortavala où la création eut lieu le 26 juin 1926. Quoique composée en même temps que le poème symphonique *Tapiola*, une pièce où l'unité thématique et la concentration sont poussées à l'extrême, *Väinön virsi* est considérablement différente mais l'œuvre en entier garde un ton cérémoniel.

Écrit pour ténor et harmonium en 1926-27, l'*Hymne processionnel* provient de la *Musique religieuse* ou *Musique rituelle maçonnique*. Le texte est de Rydberg et Marshall Kernochan en fit une adaptation. La partie chorale fut arrangée à partir de la partie vocale par Channing Lefebvre et, en 1938, Sibelius orchestra l'accompagnement.

Le mélodrame pour récitant et piano *Ett ensamt skidspår* (*Une piste de ski solitaire*), fut conçu en 1925. Le poème de Bertel Gripenberg (1878-1947) traite des thèmes du caractère éphémère et de la solitude. En 1948, l'année après la mort du poète, Sibelius – alors dans ses 80 ans – lui rendit un hommage tardif en arrangeant l'œuvre pour narrateur, harpe et cordes.

Sibelius composa ***Kom nu hit, död*** (*Fuis, mon âme, fuis!*) en 1929 pour une production de *Twelfth Night* (*Le soir des Rois ou ce que vous voudrez*) dans la traduction suédoise de Carl Hagberg. D'abord pour accompagnement de guitare, la ligne vocale de la chanson est une lamentation, d'autant plus profonde qu'elle est réservée. Quelques mois avant sa mort en 1957, Sibelius fit un arrangement orchestral de la chanson pour le baryton-basse Kim Borg.

© **Andrew Barnett 2007**

MariAnne Häggander, soprano, a étudié à l'Ecole d'Opéra de Gothembourg et avec Ingalill Lindén. En 1978, elle fut engagée à l'Opéra royal suédois où le premier de plusieurs rôles principaux qu'elle chanta fut Mimi dans *La Bohème*. Elle a été fréquemment invitée par plusieurs des plus grandes maisons d'opéra du monde, faisant ses débuts à Bayreuth en 1980 comme Eva dans *Les Maîtres chanteurs*, un rôle qu'elle répéta ensuite à l'Opéra Métropolitain. En 1990, MariAnne Häggander devint Cantatrice de la Cour Suédoise.

Helena Juntunen, soprano, chante régulièrement à l'Opéra national et au festival d'opéra de Savonlinna dans sa Finlande natale. Elle s'est aussi produite avec des compagnies d'opéra partout en Europe dont le Staatsoper de Dresde et le Théâtre de la Monnaie à Bruxelles. Active comme concertiste et récitaliste, elle fit ses débuts au Carnegie Hall en 2003. Elle a participé entre autres aux festivals d'Aix-en-Provence, des Wiener Festwochen et de Salzbourg.

Lilli Paasikivi, mezzo-soprano, est demandée pour des concerts du plus haut niveau avec les meilleurs orchestres et chefs du monde dont l'Orchestre philharmonique de Los Angeles, l'Orchestre philharmonique de New York dirigé par Lorin Maazel et l'Orchestre philharmonique de Berlin dirigé par Sir Simon Rattle. Avec

son vaste répertoire d'opéra, elle est l'une des solistes principales de l'Opéra national finlandais.

Gagnant du « Singer of the World » au concours international de chant de Cardiff en 2003, le baryton **Tommi Hakala** a obtenu son diplôme à l'Académie Sibelius à Helsinki. Esa Ruuttunen, Jaakko Ryhänen et Roland Hermann sont au nombre de ses mentors. Parmi les nombreux prix et bourses qu'il a gagnés, nommons le prix Matti Salminen en 1997 et une bourse de la fondation Richard Wagner à Bayreuth. Il a chanté à Savonlinna et il répond à une demande internationale sur les scènes d'opéra et de concert.

Jorma Hynninen, baryton, a étudié à l'Académie Sibelius à Helsinki ainsi qu'avec Luigi Ricci et Kurt Overhoff. En 1970, il donna son premier concert public et il fit aussi ses débuts avec l'Opéra national finlandais dont il est encore un membre régulier. Il a également été directeur artistique de l'Opéra national finlandais et du festival d'opéra de Savonlinna. Il a chanté à l'Opéra Métropolitain de New York, à l'Opéra de Vienne, à La Scala de Milan et à l'Opéra national de Bavière. Hynninen a allié sa carrière à l'opéra à celle de concertiste avec les meilleurs orchestres et maestros du monde.

Raimo Laukka, baryton, a étudié au conservatoire d'Helsinki et à l'Académie Sibelius. Parmi ses professeurs se trouvent Jaakko Ryhänen, Jolanda di Maria Petris et Maria Luisa Cioni. Il a gagné plusieurs concours vocaux en Finlande et il a chanté partout au monde sous la direction de Daniel Barenboim, Eri Klas, Genady Rojdestvensky et Myung-Whun Chung entre autres.

L'acteur, directeur et réalisateur **Lasse Pöysti** a réussi une longue carrière au cinéma et à la radio ainsi que comme acteur au Théâtre suédois à Helsinki, au Théâtre

national finlandais, à Intiimiteatteri, au Petit Théâtre et au Théâtre de la télévision. Il est aussi bien connu comme directeur de théâtre et ses talents ont été soulignés par maints prix et distinctions. Il est aussi l'auteur de plusieurs livres dont ses mémoires.

Fondé à l'université d'Helsinki en 1883, le **Chœur d'hommes YL** est le plus ancien de langue finlandaise en Finlande. Son excellence culturelle, la longue histoire de ses concerts, ses fréquentes tournées à l'étranger et de nombreux enregistrements salués avec enthousiasme l'ont établi comme l'un des plus importants chœurs d'hommes du monde. Plusieurs des œuvres les plus célèbres de Sibelius ont été commandées et créées par YL. Cet ensemble est aussi connu comme un pionnier en musique contemporaine. Outre son vaste répertoire *a cappella*, YL chante des œuvres pour chœur d'hommes accompagné par les orchestres et chefs les plus distingués du monde. YL est dirigé par Matti Hyökki.

Le chœur **Jubilate** de 40 chanteurs fut fondé en 1968 par Astrid Riska. Son répertoire comprend un choix de styles passant du chant grégorien aux œuvres du 20e siècle mais avec une forte prédilection pour la musique finlandaise. Jubilate s'est produit dans plusieurs parties de l'Europe ainsi qu'en Israël, au Japon et aux Etats-Unis. En 1990, il gagna le premier prix de la catégorie chœur de chambre au concours « Let the Peoples Sing » de l'Union européenne de télédiffusion (EBU) et, en 1998, le premier prix du concours Guido d'Arezzo en Italie.

Fondé en 1975, le chœur mixte **Dominante** recrute la majorité de ses membres à l'Université de Technologie d'Helsinki. Ce groupe dynamique de jeunes chanteurs s'est bâti une réputation internationale et est reconnu pour son audace et ses multiples facettes. Seppo Murto en est le directeur artistique depuis 1981. La formation chante régulièrement de grandes œuvres avec orchestre et elle a collaboré avec

l'Opéra national finlandais et le Théâtre de la ville d'Helsinki. Dominante a fait des tournées partout au monde.

Sous la direction d'Osmo Vänskä (chef principal de 1988-2008), l'**Orchestre symphonique de Lahti** (Sinfonia Lahti) est devenu l'un des plus remarquables de l'Europe. Etabli à la salle Sibelius en bois, il y organise chaque septembre un festival international Sibelius. L'orchestre a gagné plusieurs prix avec ses projets d'enregistrements sur étiquette BIS ; il a joué à de nombreux festivals de musique dont les Proms de la BBC à Londres et le festival des Nuits Blanches à St-Petersbourg. Il s'est produit à Amsterdam, au Musikverein de Vienne et à la Philharmonie de Berlin et fait des tournées en Espagne, au Japon, en Allemagne, aux Etats-Unis et en Chine.

Chef principal de l'Orchestre symphonique de Lahti de 1988 à 2008, **Osmo Vänskä** est directeur musical de l'Orchestre du Minnesota depuis 2003. Il a commencé sa carrière musicale comme clarinetiste à l'Orchestre philharmonique d'Helsinki et il est maintenant en grande demande pour diriger les principaux orchestres du monde. Parmi les nombreux prix et distinctions qu'il s'est mérités, mentionnons la médaille Pro Finlandia, un Prix de la Société philharmonique royale, Musical America's Conductor of the Year Award en 2004, la médaille Sibelius en 2005 et le prix de la Fondation Finlandia des Arts et Lettres en 2006.

L'**Orchestre symphonique de Gothembourg** vit le jour en 1905. L'un des premiers chefs de l'orchestre fut le compositeur Wilhelm Stenhammar qui contribua fortement à son profil nordique, invitant Nielsen et Sibelius à y diriger leurs propres œuvres. Sous la direction de Neeme Järmi, chef principal de 1982 à 2004 et maintenant chef principal émérite, l'orchestre est devenu une force musicale majeure. Gustavo Duhamel en est chef principal depuis la saison 2007-2008. Les principaux

chefs invités sont Christian Zacharias et Peter Eötvös. En 1997, l'OSG fut nommé Orchestre national de la Suède ; il fait d'importantes tournées internationales à chaque saison.

Né à Tallinn en Estonie, **Neeme Järvi** est un diplômé du conservatoire de Leningrad ; il est cofondateur de l'Orchestre de chambre de la Radio estonienne et il fut chef principal de l'Orchestre symphonique de la Radio estonienne. Depuis son émigration aux Etats-Unis en 1980, Neeme Järvi est l'un des chefs les plus recherchés au monde. Son étroite collaboration avec l'Orchestre symphonique de Gothembourg commença en 1982. Deux de ses principales distinctions sont un doctorat honorifique de l'Académie de musique de l'Estonie et l'Ordre du blason reçu des mains du président de la république d'Estonie. Il est membre de l'Académie royale suédoise de musique et, en 1990, il reçut le titre suédois de Chevalier commandeur de l'Etoile polaire.

Jorma Panula a étudié la musique sacrée et la direction à l'Académie Sibelius à Helsinki. Il a été chef principal de l'Orchestre philharmonique de Turku, de l'Orchestre philharmonique d'Helsinki et de l'Orchestre symphonique d'Aarhus en plus d'avoir été souvent invité à diriger l'Opéra national finlandais. Il a enseigné la direction à l'Académie Sibelius, au Conservatoire royal de musique de Stockholm et à l'Académie royale danoise de musique à Copenhague. Panula a beaucoup influencé le monde de la direction par son enseignement : Esa-Pekka Salonen, Mikko Franck, Sakari Oramo, Jukka-Pekka Saraste et Osmo Vänskä sont au nombre de ses élèves.

1900年にシベリウスの友人ヴェンツェル・ハーゲルスタムは、画家のアクセル・ガッレーン（注：のちのアクセリ・ガッレン＝カッレラ）への手紙の中で、疲労したシベリウスがピアノを弾いていたときの様子をこう記している‘彼は音楽に熱狂してしまっただけで喜ばしいというよりむしろ暴力的な歌い方になっていたという事実とくらべれば、それほどひどいものではなかった’。幸運にも彼の歌手としての能力の欠如は、彼の声楽曲の効果的な書法の妨げにはならなかった——それは、彼の全ての合唱とオーケストラのための作品、彼の唯一のオペラ、オーケストラ伴奏を伴う歌曲とメロドラマをまとめたこのCDのセットによく示されている。

しかしながら、シベリウスの最初期の作品は器楽曲だった；彼の最初の声楽曲や合唱曲は1888年、ヘルシンキでの学生時代の頃のものである。混声合唱とオーケストラのための2つのコラル「Herr du bist ein Fels（汝、おまえは岩のように巖として）」と「Herr erzeuge uns deine Gnade（汝、おまえの慈悲を示せ）」は、1889年にベルリンでアルベルト・ベッカーによる練習として書かれた；これらはシベリウスのオーケストラ書法の現存する最初期の例でもある。

1892年4月28日、シベリウスは、フィンランド音楽に消し難いインパクトを残して彼自身の大躍進ともなることになった作品「クッレルヴォ」の初演を指揮した。その前年、ウィーンでの学生時代に彼は作曲を開始していて、初演の直前にフィンランドでこれを仕上げた。「クッレルヴォ」はフィンランドの民族叙事詩カレヴァラの悲劇的英雄の話に基づいていて、この作品でシベリウスは、大規模な交響楽の伝統とカレヴァラの神話を革新的に融合させた。

5つの楽章のうちの3つは純粋なオーケストラ曲になっている——吹き荒れるような、ブルックナー的なメイン・テーマを持つソナタ形式の導入楽章、フィンランド民謡のエコーを感じさせるラプソディ風の緩徐楽章、そして華麗で色彩豊かにオーケストレーションされたスケルツォ。これらの楽章でシベリウスはカレヴァラの文章を追うことはしなかった。第3楽章と第5楽章は男声合唱を必要とし、第3楽章ではメゾ・ソプラノとバリトンの独唱も加わる。巨大な第3楽章で、クッレルヴォは税を納めたあと、そりを使って帰宅の途にある。そこで彼は乙女たちに出会い、その一人をそりへ誘い入れて口説き落とす。そのあとになって彼は、

彼女が長く生き別れた彼の妹だったことを知ってしまう。彼女は切々と独唱部分を歌い、彼女の人生のさまざまな苦難について語り、そして最後に深い自責の念にかられたクッレルヴォが、オーケストラからの暴力的な和音を伴って悲嘆を歌う（シベリウスはのちに、このパッセージのいくつかの編曲を行っていて、それには、彼の死のほんの数ヶ月前、1957年のオーケストラ伴奏つき歌曲もある）。第5楽章でクッレルヴォは、彼の妹を辱めてしまった場所へと戻り、自殺する。ここではこの作品にこれまで現われたテーマのエコーを明瞭に聴き取ることが出来る；音楽は不変の足取りで、印象的に力強さを漸増させていく。

「クッレルヴォ」はシベリウスにすぐさま名声をもたらした（ある批評には、初演は‘火山の噴火のようだった’とある）が、1892年と1893年のほんの数回の演奏ののち、シベリウスは作品を封印してしまい、彼の死後まで、再び作品全体がとおして聴かれることはなかった。

「ラカスタヴァ（愛する者）」は1894年にヘルシンキ大学男声合唱団が催したコンクールのための無伴奏の作品として書かれた。そのテキストはカンテラル——叙情的な詩でカレヴァラと対をなす——によるもので、作品は明確に部分が分かれていて、その最後の部分はテノールの独唱を必要とする。この作品に技術的な困難さを感じたシベリウスは、弦楽による伴奏を加えたが、リハーサルでイントネーションの困難さに直面したヘルシンキ大学の指揮者ヤルマリ・ハールは無伴奏形式でこれを演奏することにした。

同じ年の春、シベリウスはヘルシンキ大学に一時的な教職を得た。彼の野望はワグネリアン的な音楽のドラマ「舟の建造」を書くことだったが、彼には他にもやり遂げなければならない義務があった——その一つは大学のために「卒業式典のためのカンタータ」を作曲することだった。やや扱いにくいテキストは作家エイノ・レイノの兄、カシミール・レンボーム（1866-1919）による。1894年3月31日の初演のあと、作品はすぐに忘れ去られてしまった。第1楽章は合唱による聖歌のようなテーマが支配的である。長大な第2楽章は合唱とオーケストラに加えてソプラノとバリトンの独唱も入る；ときに音楽はシベリウスのワーグナーへの関心を垣間見せる。第3楽章に合唱はなく、残念ながら現在の演奏では独唱も

入らない：もともとはソプラノ独唱が中間のトリオの部分にあったが、今は独唱のパートが紛失してしまっている。

ワグナーの影響のあとは「森の精」にも見られ、そのメロドラマ版は1895年3月9日の資金集めのイベントで初演された。スウェーデンの作家ヴィクトル・リュードベリ（1828-95）の詩に基づいた、この力強くときに催眠術のような作品は、威勢のいい英雄が森の小人たちによって道に迷わされてしまうさまを描いている；彼は森の精と恋に落ちてしまう、この世における幸福への望みが失われてしまうに至ることを悟るだけのために。音楽は詩を忠実に追い、そのためエピソード風な性格を帯びている。シベリウスは、その頃すでに殆ど完成していた長大な音詩をもとに、それを殆ど意図的に凝縮してメロドラマにしている。音詩のほうがその翌月に初演された際には、同様にワグネリアン的で魅力的な、エリック・ヨハン・スタグネリウス（1793-1823）のテキストによるバリトンとオーケストラのための「セレナード」も演奏され、愛する人をただ遠くから讃えることしか出来ないある男の激しい苦悩が描写されている。

1896年の秋、シベリウスは詩人で翻訳家のパーヴォ・カヤンデル（1846-1913）のテキストによる混声合唱とオーケストラのための「ニコライ二世の戴冠式のためのカンタータ」に取り組んだ。皇帝ニコライ二世——フィンランド人にとって敵であることが分かるのだが——の戴冠式は、彼の即位から約18ヶ月が経った1896年5月26日にモスクワで行われ、ヘルシンキではその殆ど6ヶ月後になって記念式典が行われた。フィンランドに愛国心を持つシベリウスもカヤンデルも、インスピレーションからというよりは義務としてこの作品に取り組んだことは間違いない。しかしこれはカンタータが魅力に欠けるということではない。行進曲のようなファンファーレにもかかわらず、第1楽章は殆ど叙情的でリラックスしている。第2楽章には技巧的なフーガの書法が見られるだけでなく、長時間にわたって音楽の緊張感を持続させるこの作曲家の技量を示している。シベリウスはこの作品の初演を大学のホールで11月2日に指揮したが、成功とは言えず、作品はすぐに忘れ去られた。

「戴冠式のためのカンタータ」を書いていた頃、シベリウスは彼の唯一のオ

ペラの作曲にも懸命に取り組んでいた。「塔の中の姫」は彼が過去数年のあいだ計画していたワグネリアン的な音楽のドラマの類ではなく、詩人で小説家のラファエル・ヘルツベルグのテキストによる1幕の作品である。4人の独唱のみ、オーケストラも中庸の規模である。1896年に3回指揮したのち、このオペラをミッケリで演奏したいという要望に対して、改訂したいという理由でシベリウスはこれを拒否した——しかし彼は結局これを行わなかった。「塔の中の姫」はヘルシンキのフィルハーモニー協会オーケストラを援助することを目的とした資金集めの夕べのために委嘱されたものだった；初演は11月7日に行われた。あらすじは単純な騎士道物語である。高潔な乙女は悪漢のバイリフによって投獄され、父からは見捨てられるが恋人に救出される；最後に貴族のシャトレヌがやってきてバイリフは捕らえられる。シベリウスがこの話の寓意性を理解しなかったとは考えられないが、ここで彼は政治的なメッセージを伝えようとはしなかった。民話に基づくヘルツベルグのテキストが持つ、ある種の単純さを保持することが彼の意図だったのかも知れない、もしくは、ただ単に、深い意味を持たせるにはリブレットがあまりに素朴すぎると感じたのかも知れない。

1896年12月10日、ヤルマリ・ハールは男声合唱とオーケストラのための小品「レンミンカイネンの歌」の初演を指揮した。そのテーマの素材は「レンミンカイネンの帰郷」の最後の部分——音詩ののちの改訂で加えられたパッセージから採られている。そのタイトルにもかかわらず、この曲はカレヴァアラのテキストを使用していない；詩はユルヨ・ヴェイヨラによるものである。

1897年11月1日に初演された「急流下りの花嫁」は、シベリウスが1890年代に作曲したシンボリスティックな音詩（「森の精」、「レンミンカイネン組曲」）と、声楽分野における同部類のもので、鮮やかな色彩感と直接的な表現を有している。もともとはバリトンとオーケストラのためのもので、A.オクサネンによる愛、嫉妬、復讐のバラードに自由に曲をつけたものだった。作曲から殆ど半世紀経った1943年10月、シベリウスは声楽部分を男声合唱に編曲している。

戯曲への付随音楽の分野におけるシベリウスの最初の主要な成果は、彼の友人アドルフ・パウルの戯曲「クリスティアン王二世」（1898年）への作曲だった。

この戯曲は、16世紀を舞台に、デンマーク、ノルウェー、スウェーデンの王クリスティアン二世の、オランダのブルジョア階級生まれの娘への愛に焦点を当てている。「蜘蛛の歌」でシュennaボルイ城での最後の情景が開始され、ここで王は投獄されてしまう。テキストにはロシアとフィンランドのあいだの政治的緊張が明瞭に反映されている。

1898年の春、ムントラ・ムシカンテル男声合唱団が作曲コンクールを開催した。シベリウスはヨハン・ルードヴィク・ルーネベルイ（1804-77）の詩を用いた「サンデルス」で応募した。詩は、1808-09年のロシアーフィンランド戦争の際、ビルタ・プロの戦いで自軍よりかなり大きいロシア軍を破った将軍ヨハン・サンデルスの実話に基づいている。シベリウスの作品は優雅な旋律や上品な規模の音型から怒涛の戦闘の情景に至るまで表現の幅が大きく、コンクールでは第1等を獲得した。しかしながら「サンデルス」は殆ど2年後の1900年3月16日まで再演されず、そのうえ好評を得ることもなかった。1915年にシベリウスは多少の変更を施したが、その全体像や雰囲気が変わることはなかった。

憎むべき2月宣言の年、1899年のころにはフィンランドでは反ロシア感情が急激に高まり、愛国的なメッセージを含んだ作品は好評に迎えられた。「アテネ人の歌」はそうした作品で、4月26日に第1交響曲とともに同じコンサートで初演された。テキストはリュードベリの詩デクシッポスからのもので、ギリシャ人の文明文化と、野蛮なペルシャ人の力とのあいだで起こる闘争を描いている。2、3ヶ月のうちに、ロシアの監視体制が強化されてくると、「アテネ人の歌」は自由の象徴とみなされるようになり、様々な編曲で広く演奏された。

シベリウス自身が「即興曲」と呼んでいた、朗読、男声合唱とオーケストラのための「ウレオ河の水の破碎」はヘルシンキで1899年10月21日に初演された。ザカリアス・トペリウス（1818-98）のテキストは皇帝アレクサンダー二世への栄誉を表して書かれたが、1899年の政治的状況下ではその愛国的メッセージに気づかない者は殆どいなかった。「ウレオ河の水の破碎」を書いているあいだ、シベリウスは「フィンランディア」にも取りかかっていた；彼はこの声楽作品を、「フィンランディア」のモチーフやソノリティのいくつかを試す場所として使ったのかも知れない。

もう一つの‘即興曲’——朗読、混声合唱とオーケストラのための「スネフリード」——は1900年の作曲である。その構成と朗読は「森の精」と共通するところが多い（どちらの作品もリュードベリのテキストによる）。「森の精」と同様、「スネフリード」はミステリアスで不可思議で女性的なスネフリードと、若い男の出会いをエピソード風に描いていく。パイヴァレヘティ紙上である批評家は‘作品は明瞭でインスピレーションに満ちていて、シベリウスの代表作の一つとして数えられるであろうことは疑う余地がない’と記している。「スネフリード」は著しく不当に評価されている作品である——色彩的で興奮を呼び、ときに非常に痛烈な——そして挑発的な政治的つながりも見逃せない。

リュードベリの別の詩からの引用Livslust och livsleda（人生の楽しみと人生への諦念）は女声合唱とオーケストラのための「即興曲」の基礎になっていて、そのオリジナル版は、第二交響曲の初演が大成功を取めた1902年3月8日のコンサートのための間に合わせの付け足しとして作曲された。即興曲は遅いワルツのように始まり、その後チャイコフスキーのバレエ音楽のようにっていく。8年後シベリウスは作品全体を見直し、新しく導入部とより効果的な終結部を追加し、オーケストレーションに修正を施した。新しい版はしかしながら1912年の3月まで演奏されることはなかった。

第二交響曲の初演の1ヵ月後、ヘルシンキの国民劇場の落成のためにシベリウスは、カレヴァラのテキストによる、バリトン、男声合唱とオーケストラのためのカンタータ「火の起源」を提供した。曲の冒頭でオーケストラは重苦しい雰囲気を作り出し、続いて独唱がカレヴァラの地が暗く閉ざされている様子を語る。至高の神ウッコは太陽と月を探すが徒労に終わる。より急速なカンタータの2つめの部分では、ウッコが彼の剣で新しく火を創造し、合唱がこれを語っていく。声楽部の書法の単純さにもかかわらず、作品は印象的な抑揚で壮大なクライマックスを作り上げる。このカレヴァラのテキストには寓意的な解釈を適用することが容易である：ロシア体制下のフィンランドは果てしない暗黒の時代を経験していると言うことが出来る。1910年にシベリウスは「火の起源」の広範な改訂を行い、基本的な構造は残しながらも、作品を凝縮して洗練させた。

ルーネベルイのテキストによる歌曲「もはや私は問わなかった」は1891-92年のものである。シベリウスは、合唱を伴う遅くて単純な旋律線に素晴らしい表現力を生み出している。シベリウスは1903年、フィルハーモニー協会オーケストラを援助する目的の11月10日のコンサートに向けて、この歌曲にオーケストレーションを施した。同じコンサートに向けて、彼はリュードベリのテキストによる新しく作曲した2曲の歌曲、「海辺のバルコニーにて」「夜に」のオーケストラ版も作った。「海辺のバルコニーにて」はシベリウスの汎神論的な性格の素晴らしい歌曲の一つで、力強いクライマックスに高揚する。いくらか半音階的な書法も含まれているほか、曲にはトリトンも恒常的に使用されている。「夜に」はより保守的で各節が同じ音楽から成る歌曲ではあるが、第1節と第3節での悲しげな雰囲気、第2節と第4節では効果的に弱めて全体をまとめている。

1903年の秋に作曲され、翌年フル・オーケストラ版と弦楽のみの版の2種類の版へオーケストレーションを施された、リュードベリによる3番目の歌曲は「秋の夕べ」である。シベリウスは明らかに詩の汎神論的な性格に惹かれ、そして、あらゆる荘厳さを秘めた自然と向かい合う孤独な放浪者のイメージに惹かれたのだった。

シベリウスは、ヨセフ・ユリウス・ヴェクセル（1838-1907）のテキストによる愛国的な行進曲「おまえに勇気があるか」のオーケストラ版を4種類作った。合唱が単純な行進曲の旋律を受け持っていて、オーケストラによる伴奏は比較的粗野な最初の版は、1904年2月、ヴァイオリン協奏曲の初版とともに演奏された。1911年、彼の急進的で警句的な第四交響曲の完成ののち、シベリウスは「おまえに勇気があるか」を改訂し、伴奏を半音階のトレモロと不意な和声とで置き換えた。他の2つの版の年代は確かではないが、それらの版でシベリウスはオーケストラをより穏やかにして、優雅なガヴォットのような導入を加えた。おそらく小編成のオーケストラのために書かれた一つの版は、1912年7月のものである。シベリウスは続いてピアノを伴う版を準備したが、これはいくつかの点で最終のオーケストラ版とは異なっていて、1914年にフル・オーケストラのために編曲された。

1906年5月、フィンランドの言語と文化に最も影響力のあったヨハン・ヴィルヘルム・スネルマン（1806-81）の生誕100年を記念する盛大な祭典が行われた。これにシベリウスは、パーヴォ・カヤンデルのバラードに自由に基づいた混声合唱とオーケストラのためのカンタータ「釈放された女王」で貢献し、そして1910年までには男声合唱とオーケストラのための編曲も行った。バラードは、若い英雄によって自由の身となる、城内に投獄された女王の話である。この話の寓意性は非常に明瞭だったため、作品はより中庸な曲名「そこで女王は歌う」のもとで演奏されなければならなかった。

1906年シベリウスは、地域生涯教育センターを援助する資金集めの夕べのために、短いメロドラマ「伯爵夫人の肖像画」を作曲した。もともとの詩はアナ・マリア・レングレン（1754-1817）によるものだった；これはのちにザカリアス・トペリウスが加筆し、彼は「静かな音楽」による伴奏があるべきだと考えた。これに対しシベリウスは絶妙な美しさの作品を書いて応えた。

ルーネベルイのテキストによる歌曲「アリオソ」は1911年10月17日に完成され、その翌日にはヘルシンキの出版社アポストルへ売却された。彼の重要な出版社であるブライトコップフ&ヘルテルとの紛争を避けるため、シベリウスは「アリオソ」は1890年以前に書いた古い作品である」と言い張ることを余儀なくされた。「アリオソ」は北欧のメランコリックな雰囲気醸し出して、シベリウスは同時に2つの版——弦楽オーケストラ版とピアノ伴奏版——を作っている。

最初に1909年にピアノ伴奏版が作曲され、3年後にオーケストレーションされた、エルンスト・ヨセフソンのテキストによる歌曲「マグヌス公」は、湖の波間から人魚が彼を呼ぶのが聞こえたと思い、湖水に我が身を投じるマグヌス公の話のバラードである。テンポ設定（アンダンティーノ・クワジ・アレグレット）と旋律の両面で、第三交響曲の緩徐楽章を思い起こさせる。

オーケストラつきの歌曲であり、声楽つきの音詩でもある、ソプラノとオーケストラのための「ルオンノタール」は、想像力溢れるソノリティと大胆な（そして非常に難しい）声の旋律線が特徴的である。テキストはカレヴァラの創造の

物語からシベリウス自身が脚色したものである；曲名は‘自然の精’のように訳できるかも知れない。「ルオンノタール」はアイノ・アクターにより1913年9月10日、イギリスのグロウセスター・フェスティバルで初演された。

クリスマスと1913年の新年のあいだにシベリウスは歌曲「春は急ぎ過ぎゆく」（1891年）と「日の出」（1902年）にオーケストレーションを施したが、これはソプラノ歌手イダ・エクマンのためにだったことは殆ど間違いない。簡潔で、叙情的な「春は急ぎ過ぎゆく」はルーネベルイのテキストによる：少女は過ぎゆく季節、美しさの無常を悲嘆する——しかし思い出は残り、若さは愛と接吻のための時間なのである。トール・ヘドベルイ（1862-1931）のテキストによる「日の出」は夜明けの自然の世界の深い描写を含んでいる。1900年に作曲され、イダ・エクマンのために1917年にオーケストレーションが施された、ヴェクセルのテキストによる「3月の雪の上のダイヤモンド」は、氷の結晶が太陽と恋に落ちるが、その熱で結晶は溶けてしまうというさまを語る。

1917年の秋、シベリウスは第27王立プロシア人イエーガー隊——フィンランドの愛国的義勇兵で1918年のフィンランド市民戦争の際に‘白軍’のために戦った——のための連隊の歌曲として、ヘイッキ・ヌルミオ（1887-1947）のテキストに曲をつけた。緊張した政治状況のため、シベリウスはその初版から自身の名を削除した。この勇ましい「イエーガー行進曲」はもともと男声合唱とピアノのためのものだった；オーケストラと男声合唱のための版は1918年1月のものである。

市民戦争のあいだ、シベリウスの家族はしばらくの時期をヘルシンキのラピンラハティ精神病院で、シベリウスの弟で医者だったクリスティアンのゲストとして過ごした。ここでシベリウスは、国立合唱団の指揮者アルマス・マーサロからの委嘱により混声合唱とオーケストラのための「故国」を作曲した。シベリウスはカッリオ（1803-52）の詩を採用することにして、1918年3月20日にカンタータを完成させた。赤軍が病院を検問に訪れた際、兵士はシベリウスが自分の作品に没頭しているのを見つけ、彼を精神異常者の一人として片付けたのだった！

1918年、ヘルシンキの偵察兵の一員だったイルマリ・ヴァイニオは、ヤルマ

リ・フィンネ（1874-1938）のテキストに曲をつけるようシベリウスに頼み、その結果生まれたのが「偵察行進曲」だった。シベリウスは新規に作曲を行ったのではなく、20年ほど前にブラスと打楽器のために書いていた短い行進曲のスケッチを転用したのだった。声楽とピアノのための曲は11月27日に完成し、そして混声合唱とオーケストラのための版もおそらくほぼ同時期に作られた。

「大地の歌」は、トゥルクにあるスウェーデン語の大学オーボ・アカデミーの落成を記念して1919年、ヤルル・ヘンメル（1893-1944）がこのために書き下ろしたテキストを用いて書かれた。シベリウスは——このとき彼は第五交響曲の最終版の仕事をしていた——このカンタータを9月に完成させ、10月11日にトゥルクで初演を指揮した。その冒頭こそ荘厳で壮大だが、スコアは明るく楽天的な雰囲気支配的である。

「むかしむかし」はヒヤルマル・プロコペー（1868-1927）が特別に書いた詩に曲をつけたもので、シベリウスはこれを1919年、ヘルシンキのゴスタ・ステンマン・ギャラリーの落成のために書いた。これは魅力的な18世紀の田園的情景をまとめたもので、2人のソプラノと小オーケストラのためのものである；2つの詩はガヴォットのような優美な舞曲で枠組みされている。

指揮者ヘイッキ・クレメッティ（1876-1953）とスオメン・ラウル合唱団はつねにシベリウスの音楽の擁護者だった。「大地への讃歌」で、シベリウスがエイノ・レイノ（1878-1926）の詩に曲をつけたのは彼らのためにだった（明らかに不本意ながらではあった）。テキストの選択は不運なものだった：単に前年に作曲された「大地の歌」のフィンランド語訳であると人々は思っていた。愛国的な関連も認められるが、「大地への讃歌」は静謐な作品であって、そこでは自然が讃美されている。1920年1月28日に完成され、その年のイースターの日曜日に初演された。

混声合唱とオーケストラのための「ヴァイナモイネンの歌」はカレヴァラに曲をつけたもので、ソルタヴァアラでのフェスティバルのために作曲され、そこで1926年6月26日に初演された。テーマの統一と凝縮が極限まで押し進められた作品、音詩「タピオラ」と同じ頃に作曲されたが、「ヴァイナモイネンの歌」はか

なり多様性があり、作品全体は儀式的な雰囲気を持っている。

「行列聖歌」は宗教音楽またはフリーメイソンの儀式のための音楽からのもので、テノールとハルモニウムのために1926-27年に作曲された。テキストはリュードベリのもので、マルシャル・ケルノチャンによって編集された。合唱部分はチャニング・ルフェーブルの旋律から転送されたもので、1938年にシベリウスは伴奏をオーケストラのために編曲した。

「孤独なシュプール」は1925年に朗読とピアノのためのメロドラマとして構想された。ペルテル・グリペンベルイ（1878-1947）による詩は静寂と孤独をテーマとしている。この詩人の死の翌年の1948年、シベリウスは——このとき彼は80才代だった——この作品を朗読、ハープと弦楽合奏のために編曲することでこの詩人に遅まきながらの敬意を表した。

シベリウスは「来たれ、死よ」を、カルル・ハイベルイによるスウェーデン語版のシェイクスピア「十二夜」の上演のために1909年に作曲していた。オリジナルはギター伴奏で、歌は嘆き悲しむような声の旋律線を持っていて、控えめなところがより深遠さを増している。1957年の死のほんの数ヶ月前、シベリウスはバス・バリトンのキム・ボルイのためにこの歌曲のオーケストラ版を作った。

© Andrew Barnett 2007

ソプラノのマリアンネ・ヘッガンデルは、エーテボリ歌劇学校で学び、またインガリル・リンデーンにも学ぶ。1978年に彼女は王立スウェーデン歌劇場のメンバーとなり、そこで務めた多くの主役のうちの最初のものはラ・ボエームのミミ役だった。彼女は多くの世界一流の歌劇場に頻繁に客演し、マイスタージンガーのエヴァ役として1980年にバイエルンでのデビューも果たし、のちに同じ役でメトロポリタン歌劇場にも登場した。1990年、マリアンネ・ヘッガンデルはスウェーデン宮廷歌手となった。

ソプラノのヘレナ・ユントゥネンは、彼女が生まれたフィンランドの国立オペラやサヴォンリンナ・フェスティバルに定期的に出演している。彼女はまたドレスデン国立歌劇場やブリュッセルのモネ劇場など、ヨーロッパ中のオペラ公演にも出演している。コンサートとリハーサルの両方で精力的に活動しており、2003年にはニューヨークのカーネギー・ホールでのリサイタルにも初登場した。彼女が出演した音楽祭にはエクサン・プロヴァンス音楽祭、ウィーン音楽週間、ザルツブルグ音楽祭などがある。

メゾ・ソプラノのリッリ・パーシキヴィは、ロサンジェルス・フィルハーモニー管弦楽団、ロリン・マーゼルが指揮するニューヨーク・フィルハーモニー管弦楽団、サー・サイモン・ラトルが指揮するベルリン・フィルハーモニー管弦楽団といった、世界の最先端にある指揮者やオーケストラとの最高水準のコンサートに出演している。彼女のオペラのレパートリーは幅広く、フィンランド国立歌劇場の首席ソリストである。

2003年カーディフで行われた国際声楽コンクールで“シンガー・オブ・ザ・ワールド”賞を受賞したバリトンのトンミ・ハカラは、ヘルシンキのシベリウス・アカデミーを卒業している。彼の師匠にはエサ・ルーットゥネン、ヤーッコ・リュハネン、そしてローランド・ヘルマンがいる。彼の多くの奨学金や受賞歴には、1997年の最初のマッティ・サルミネン助成金や、バイエルンのリヒャルト・ワーグナー財団の奨学金がある。サヴォンリンナでも歌ったことがあり、彼はオペラとコンサート歌手の両面で国際的に非常に多忙である。

バリトンのヨルマ・ヒュンニネンは、ヘルシンキのシベリウス・アカデミーで学び、ルイジ・リッチやクルト・オーヴァーフにも学んだ。1970年に彼は、彼の最初のコンサートと、いまなお常任メンバーの一人であるフィンランド国立歌劇場へのデビューを果たした。彼はまたフィンランド国立歌劇場とサヴォンリンナ・オペラ・フェスティバルの芸術監督も務めていた。彼はニューヨークのメトロポ

リタン歌劇場、ウィーン歌劇場、ミラノのスカラ座、バイエルン国立歌劇場に登場したことがある。ヒュンニネンは彼のオペラのキャリアを、世界一流のオーケストラや巨匠たちとの定期的なコンサート出演と両立させている。

バリトンのライモ・ラウッカは、ヘルシンキ音楽院とシベリウス・アカデミーで学んだ。彼の師にはヤーッコ・リュハネン、ヨランダ・ディ・マリア・ペトリス、マリア・ルイザ・チオーニがいる。彼はフィンランドのいくつかの声乐コンクールに優勝し、フィンランド国立歌劇場とサヴォンリンナに定期的に出演している。ライモ・ラウッカはダニエル・パレンボイム、エリ・クラス、ゲンナジー・ロジェストヴェンスキー、チョン・ミョンフンといった指揮者のもと国際的に活躍している。

俳優、ディレクター、プロデューサーのラッセ・ピョユスティは映画やラジオで、そしてヘルシンキのスウェーデン劇場、フィンランド国立劇場、インティーミ・テアッテリ、リッラ・テアテルン、テレビでは俳優として、長い成功のキャリアを積んできた。彼は舞台ディレクターとしてもよく知られていて、彼の才能に対しては数々の賞が授与されている。加えて彼には、彼自身の回想録のほか、いくつかの著書がある。

ヘルシンキ大学男声合唱団は、ヘルシンキ大学に1883年に設立された、フィンランド最古のフィンランド語の合唱団である。その文化的な優秀さ、コンサートの長い歴史、国外への頻繁な演奏旅行、そして数々の決定的価値のある録音によって、この合唱団は世界でも最も傑出した男声合唱団の一つとしての地位を確立している。シベリウスの最も有名な男声合唱作品の多くは、この合唱団が委嘱して初演した。この合唱団は現代音楽の先駆的存在としても知られている。その広範な無伴奏合唱のレパートリーに加えて、この合唱団は世界のもっとも著名な指揮者やオーケストラと伴奏つき男声合唱作品を演奏している。マッティ・ヒュオッキが指揮している。

40人の歌手からなるユビラテ合唱団は1968年にアストリド・リスカによって設立された。レパートリーはグレゴリア聖歌から20世紀の作品まで幅広い様式を網羅しているが、しかし特にフィンランド音楽を重視している。ユビラテはヨーロッパ各地やイスラエル、日本、アメリカで演奏したことがある。1990年にはヨーロッパ放送連合の“Let the Peoples Sing”コンクールで室内合唱クラスの最優秀賞を獲得し、続いて1998年にはイタリアのグイド・ダレッツォ・コンクールで最優秀賞を獲得した。

ドミナンテは1975年に設立された混声合唱団で、その主要なメンバーはヘルシンキ技術大学から採用している。この合唱団は、その大胆さと万能さで知られる若い歌手たちによるダイナミックなグループとして国際的な名声を得た。1981年以降はセッポ・ムルトがドミナンテの芸術監督である。この合唱団はオーケストラと著名な作品を定期的に演奏し、フィンランド国立歌劇やヘルシンキ市立劇団とも共演している。ドミナンテは世界中に演奏旅行を行っている。

ラハティ交響楽団はオスモ・ヴァンスカ（主席指揮者1988-2008年）の監督の下、ヨーロッパでもっとも著名なオーケストラへと発展した。2008年秋からはユッカ＝ペッカ・サラステが芸術アドバイザーとして就任する。2000年以降、このオーケストラは本造のシベリウス・ホールを拠点としていて、毎年9月、この場所で国際シベリウス・フェスティバルを開催している。数多くの傑出した録音プロジェクトをBISと行い、ロンドンのBBCプロムスやサンクト・ペテルブルグの白夜祭など、音楽祭への出演も数多い。アムステルダム、ウィーンのムジークフェライン、ベルリンのフィルハーモニーでも演奏したことがあり、またスペイン、日本、ドイツ、アメリカ、中国への演奏旅行も行った。

1988年から2008年までのあいだラハティ交響楽団の主席指揮者であるオスモ・ヴァンスカは、2003年からはミネソタ管弦楽団の音楽監督を務めている。クラリネット奏者として音楽家のキャリアをスタートした彼は、現在、世界の一流のオー

ケストラへの客演指揮者として国際的にも非常に多忙である。彼に与えられた多くの栄誉と名誉の中には、プロ・フィンランド・メダル、ロイヤル・フィルハーモニック協会賞、ミュージカル・アメリカの2004年度コンダクター・オブ・ザ・イヤー賞、2005年度のシベリウス・メダル、そしてフィンランド・ファンデーションの2006年度文芸部門賞が含まれている。

エーテボリ交響楽団は1905年に設立された。このオーケストラの最初の指揮者のなかには偉大なスウェーデンの作曲家ヴィルヘルム・ステンハンマルもいたが、彼は、カール・ニールセンやジャン・シベリウスを招聘して彼らの自作を指揮させるなどして、このオーケストラが北欧的な特色を獲得するのに非常に貢献した。1982年から2004年まで主席指揮者を務めて現在は名誉主席指揮者となったネーメ・ヤルヴィのもと、このオーケストラは大きな音楽的影響力を持つに至った。2007/2008年のシーズンではグスタヴォ・ドゥダメルがエーテボリ交響楽団の主席指揮者を務めている。主席客演指揮者はクリスティアン・ツァハリアスとペーター・エトヴェシュ。エーテボリ交響楽団は1997年にスウェーデン国立管弦楽団の名称を与えられた；大掛かりな国際公演ツアーを毎シーズン行っている。

ネーメ・ヤルヴィはエストニアのタリンに生まれ、レニングラード音楽院を卒業した；彼はエストニア放送室内管弦楽団の設立に参加し、エストニア放送交響楽団の主席指揮者に任命された。1980年にアメリカに移住してからは、彼は世界で最も人気のある指揮者の一人となった。1982年から彼のエーテボリ交響楽団との親密な関係が始まった。彼へ与えられた多くの称賛と賞のなかには、タリンのエストニア音楽アカデミーから与えられた名誉博士号や、エストニア共和国大統領からの国家紋章叙勲が含まれている。彼はまたスウェーデン王立音楽アカデミーのメンバーでもあり、1990年にはスウェーデンよりKnight Commander of the North Starの称号が授与された。

ヨルマ・パヌラは教会音楽と指揮をヘルシンキのシベリウス・アカデミーで学んだ。彼はトゥルク・フィルハーモニー管弦楽団、ヘルシンキ・フィルハーモニー管弦楽団、オーフス交響楽団の主席指揮者を経験していて、フィンランド国立歌劇場にもたびたび客演している。彼はシベリウス・アカデミーやストックホルムの王立音楽大学、コペンハーゲンのデンマーク王立音楽アカデミーの指揮科の教授でもあった。パヌラはその教職を通して指揮の世界に多大な影響を与えた：彼の生徒にはエサ＝ペッカ・サロネン、ミッコ・フランク、サカリ・オラモ、ユッカ＝ペッカ・サラステ、オスモ・ヴァンスカがいる。

Kullervo, Op. 7

III. Kullervo ja hänen sisarensa

KUORO

Kullervo, Kalervon poika,
sinisukka äijön lapsi,
hivus keltainen, korea,
kengän kauto kaunokainen,
läksi viemähän vetoja,
maajyviä maksamahan.

Vietyä vetoperänsä,
maajyväset maksettua
rekehensä reutoaikse,
kohennaikse korjahansa.
Alkoi kulkea kotihin,
matkata omille maille.

Ajoa jättyttelevi,
matkoansa mittelevi
noilla Väinön kankahilla,
ammoin raatuilla ahoilla.

Neiti vastahan tulevi,
hivus kulta hiihtelevi
noilla Väinön kankahilla,
ammoin raatuilla ahoilla.

Kullervo, Kalervon poika,
jo tuossa päättelvi;
alkoi neittä haastatella,
haastatella houkutella:

KULLERVO

"Nouse, neito, korjahani,
taaksi maata taljoilleni!" [...]

NEITO I

"Surma sulle korjahasi,
tauti taaksi taljoillesi!"

KUORO

Kullervo, Kalervon poika,
sinisukka äijön lapsi,
iski virkkua vitsalla,
helähytti helmivyöillä.

III. Kullervo and his Sister

CHOIR

Kullervo, Kalervo's offspring,
With the very bluest stockings,
And with yellow hair the finest,
And with shoes of finest leather,
Went his way to pay the taxes,
And he went to pay the land-dues.

When he now had paid the taxes,
And had also paid the land-dues,
In his sledge he quickly bounded,
And upon the sledge he mounted,
And began to journey homeward,
And to travel to his country.

And he drove, and rattled onward,
And he travelled on his journey,
Traversing the heath of Väinö,
And his clearing made aforetime.

And by chance a maiden met him,
With her yellow hair all flowing,
There upon the heath of Väinö,
On his clearing made aforetime.

Kullervo, Kalervo's offspring,
Checked his sledge upon the instant,
And began a conversation,
And began to talk and wheedle:

KULLERVO

'Come into my sledge, O maiden,
Rest upon the furs within it.' [...]

MAIDEN I

'In thy sledge may Death now enter,
On thy furs be Sickness seated.'

CHOIR

Kullervo, Kalervo's offspring,
With the very bluest stockings,
With his whip then struck his courser,
With his beaded whip he lashed him.

Virkku juoksi, matka joutui,
tie vieri, reki rasasi. [...]
Neiti vastahan tulevi,
kautokenkä kaaloavi
selvällä meren selällä,
ulapalla aukealla.

Kullervo, Kalervon poika,
hevoista päättelevi,
suutansa sovittelevi,
sanojansa säätelevi:

KULLERVO

"Tule korjahan, korea,
maan valio, matkoihini!" [...]

NEITO I

"Tuoni sulle korjahas,
Manalainen matkoihisi!"

KUORO

Kullervo, Kalervon poika,
sinisukka äijön lapsi,
iski virkkua vitsalla,
helähytti helmivyöllä.
Virkku juoksi, matka joutui,
reki vieri, tie lyheni. [...]

Neiti vastahan tulevi,
tinarinta riioavi
noilla Pohjan kankahilla,
Lapin laajoilla rajoilla.

Kullervo, Kalervon poika,
hevoistansa hillitsevi,
suutansa sovittelevi,
sanojansa säätelevi:

KULLERVO

"Käy, neito, rekoseheni,
armas, alle vilttieni,
syömähän omeniani,
puremahan pääheniä!" [...]

KULLERVON SISAR (NEITO III)

"Sylen, keho, kelkkahasi,
retkale, rekosehesi!

Sprang the horse upon the journey,
Rocked the sledge, the road was traversed. [...]
And by chance a maiden met him,
Walking on, with shoes of leather,
O'er the lake's extended surface,
And across the open water.

Kullervo, Kalervo's offspring,
Checked his horse upon the instant,
And his mouth at once he opened,
And began to speak as follows:

KULLERVO

'Come into my sledge, O fair one,
Pride of earth, and journey with me.' [...]

MAIDEN II

'In thy sledge may Tuoni seek thee,
Manalainen journey with thee.'

CHOIR

Kullervo, Kalervo's offspring,
With the very bluest stockings,
With his whip then struck his courser,
With his beaded whip he lashed him.
Sprang the horse upon his journey,
Rocked the sledge, the way was shortened. [...]

And by chance a maiden met him,
Wearing a tin brooch, and tuling,
Out upon the heaths of Pohja,
And the borders wide of Lapland.

Kullervo, Kalervo's offspring,
Checked his horse upon the instant,
And his mouth at once he opened,
And began to speak as follows:

KULLERVO

'Come into my sledge, O maiden,
Underneath my rug, my dearest,
And you there shall eat my apples,
And shall crack my nuts in comfort.' [...]

KULLERVO'S SISTER (MAIDEN III)

'At your sledge I spit, O villain,
Even at your sledge, O scoundrel!

Vilu on olla viltin alla,
kolikko korjassa eleä.”

KUORO

Kullervo, Kalervon poika,
sinisukka äijön lapsi,
koppoi neion korjahansa,
reualti rekosehensa,
asetteli taljoillensa,
alle viltin viretteli. [...]

KULLERVON SISAR

”Päästä pois minua tästä,
laske lasta vallallensa
kunnotointa kuulemasta,
pahalaista palvomasta,
tahi potkin pohjan puhki,
levittelen liistehesi,
korjasi pilastehiksi,
rämäksi re’en retukan!”

KUORO

Kullervo, Kalervon poika,
sinisukka äijön lapsi,
aukaisi rahaisen arkun,
kimahutti kirjakannen,
näytteli hope’itansa,
verkaliuskoja levitti,
kultasuita sukkasia,
voitönsä hopeapäitä.

Verat veivät neien mielen,
raha muutti morsiamen,
hopea hukuttelevi,
kulta kuihauttelevi. [...]

KULLERVON SISAR

”Mist’ olet sinä sukuisin,
kusta, rohkea, rotuisin?
Lienet suurtaki sukua,
isoa isän aloa.” [...]

KULLERVO

”En ole sukua suurta,
enkä suurta enkä pientä,
olen kerran keskimmäistä:

Underneath your rug is coldness,
And within your sledge is darkness.’

CHOIR

Kullervo, Kalervo’s offspring,
With the very bluest stockings,
Dragged into his sledge the maiden,
And into the sledge he pulled her,
And upon the furs he laid her,
Underneath the rug he pushed her. [...]

KULLERVO’S SISTER

’From the sledge at once release me,
Leave the child in perfect freedom,
That I hear of nothing evil,
Neither foul nor filthy language,
Or upon the ground I’ll throw me,
And will break the sledge to splinters,
And will smash your sledge to atoms,
Break the wretched sledge to pieces.’

CHOIR

Kullervo, Kalervo’s offspring,
With the very bluest stockings,
Opened then his hide-bound coffer,
Clanging raised the pictured cover,
And he showed her all his silver,
Out he spread the choicest fabrics,
Stockings too, all gold-embroidered,
Girdles all adorned with silver.

Soon the fabrics turned her dizzy,
To a bride the money changed her,
And the silver it destroyed her,
And the shining gold deluded. [...]

KULLERVO’S SISTER

’Tell me now of your relations,
What the brave race that you spring from,
From a mighty race it seems me,
Offspring of a mighty father.’ [...]

KULLERVO

’No, my race is not a great one,
Not a great one, not a small one,
I am just of middle station,

Kalervon katala poika,
tuhma poika tuiretuinen,
lapsi kehjo keiretyinen.
Vaan sano oma sukusi,
oma rohkea rotusi,
jos olet sukua suurta,
isoa isän aloa!" [...]

KULLERVON SISAR
"En ole sukua suurta,
enkä suurta enkä pientä,
olen kerran keskimmäistä:
Kalervon katala tyttö,
tyhjä tyttö tuiretuinen,
lapsi kehjo keiretyinen.

Ennen lasna ollessani
emon ehtoisen eloilla
läksin marjahan metsälle,
alle vaaran vaapukkahan.
Poinin maalta mansikoita,
alta vaaran vaapukoita;
poinin päivän, yön lepäsin.
Poinin päivän, poinin toisen;
päivälläpä kolmannella
en tiennyt kotihin tietä:
tiehyt metsähän veteli,
ura saatteli salolle.

Siinä istuin, jotta itkin.
Itkin päivän, jotta toisen;
päivänäpä kolmantena
nousin suurelle mäelle,
korkealle kukkulalle.
Tuossa huusin, hoilaelin.
Salot vastahan saneli,
kankahat kajahtelivat:
'Elä huua, hullu tyttö,
elä, mieletöin, melua!
Ei se kuulu kumminkana,
ei kuulu kotihin huuto.'

Päivän päästä, kolmen, neljän,
viiän, kuuen viimeistäki
kohennihin kuolemahan,

Kalervo's unhappy offspring,
Stupid boy, and very foolish,
Worthless child, and good for nothing.
Tell me now about your people,
And the brave race that you spring from,
Perhaps from a mighty race descended,
Offspring of a mighty father.' [...]

KULLERVO'S SISTER
'No, my race is not a great one,
Not a great one, not a small one,
I am just of middle station,
Kalervo's unhappy daughter,
Stupid girl, and very foolish,
Worthless child, and good for nothing.

'When I was a little infant,
Living with my tender mother,
To the wood I went for berries,
'Neath the mountain sought for raspberries.
On the plains I gathered strawberries,
Underneath the mountain, raspberries,
Plucked by day, at night I rested,
Plucked for one day and a second,
And upon the third day likewise,
But the pathway home I found not,
In the woods the pathways led me,
And the footpath to the forest.

'There I stood, and burst out weeping,
Wept for one day, and a second,
And at length upon the third day,
Then I climbed a mighty mountain,
To the peak of all the highest.
On the peak I called and shouted,
And the woods made answer to me,
While the heaths re-echoed likewise:
"Do not call, O girl so senseless,
Shout not, void of understanding!
There is no one who can hear you,
None at home to hear your shouting."

'Then upon the third and fourth days,
Lastly on the fifth and sixth days,
I to take my life attempted,

heitihin katoamahan.
Enkä kuollut kuitenkana,
en mä kalkinen kaonnut!

Oisin kuollut, kurja raukka,
oisin katkennut, katala,
äsken tuossa toisna vuonna,
kohta kolmanna kesänä
oisin heinänä helynnyt,
kukoistellut kukkapäänä,
maassa marjana hyvänä,
punaisena puolukkana,
nämät kummat kuulematta,
haikeat havaitsematta.” [...]

KULLERVO

”Voi poloinen, päiviäni,
voipa, kurja, kummiani,
[voi] kun pi’in sisarueni,
turmelin emoni tuoman!
Voi isoni, voi emoni,
voi on valtavanhempani!
Minnekä minua loitte,
kunne kannoitte katalan?
Parempi olisin ollut
syntymättä, kasvamatta,
ilmahan sikeämättä,
maalle tälle täytymättä.
Eikä surma suurin tehnyt,
tauti oike’in osannut,
kun ei tappanut minua,
kaottanut kaksioisnä.”

Kalevala XXXV: 69–286, passim

V. Kullervon kuolema

KUORO

Kullervo, Kalervon poika,
otti koiransa keralle,
läksi tietä telkkimähän,
korpehen kohoamahan,
Kävi matkoa vähäisen,

Tried to hurl me to destruction,
But by no means did I perish,
Nor could I, the wretched, perish.

‘Would that I, poor wretch, had perished,
Hapless one, had met destruction,
That the second year thereafter,
Or the third among the summers,
I had shone forth as a grass-blade,
As a lovely flower existed,
On the ground a beauteous berry,
Even as a scarlet cranberry,
Then I had not heard these horrors,
Would not then have known these terrors.’ [...]

KULLERVO

‘Woe my day, O me unhappy,
Woe to me and all my household,
For indeed my very sister,
I my mother’s child have outraged!
Woe my father, woe my mother,
Woe to you, my aged parents,
To what purpose have you reared me,
Reared me up to be so wretched!
Far more happy were my fortune,
Had I ne’er been born or nurtured,
Never in the air been strengthened,
Never in this world had entered.
Wrongly I by death was treated,
Nor disease has acted wisely,
That they did not fall upon me,
And when two nights old destroy me.’

English translation: William Forsell Kirby (1907)

V. Kullervo’s Death

CHOIR

Kullervo, Kalervo’s offspring,
At his side the black dog taking,
Tracked his path through trees of forest,
Where the forest rose the thickest.
But a short way had he wandered,

astui tietä pikkaraisen;
tuli tuolle saarekselle;
tuolle paikalle tapahtui,
kuss' oli piian pillannunna,
turmellut emonsa tuoman.

Siin' itki ihana nurmi,
aho armahin valitti,
nuoret heinät hellitteli,
kuikutti kukat kanervan
tuota piian pillamusta,
emon tuoman turmelusta:
eikä nousnut nuori heinä,
kasvanut kanervan kukka,
ylennyt sijalla sillä,
tuolla paikalla pahalla,
kuss' oli piian pillannunna,
emon tuoman turmellunna.

Kullervo, Kalervon poika,
tempasi terävän miekan;
katselevi, kääntelevi,
kyselevi, tietelevi.
Kysyi mieltä miekaltansa,
tokko tuon tekisi mieli
syöä syyllistä lihoa,
viallista verta juoa.

Miekka mietti miehen mielen,
arvasi uron pakinan.
Vastasi sanalla tuolla:
"Miks' en söisi mielelläni,
söisi syyllistä lihoa,
viallista verta joisi?
Syön lihoa syyttömäni,
juon verta viattomanki."

Kullervo, Kalervon poika,
sinisukka äijön lapsi,
pään on peltohon sysäsi,
perän painoi kankahasen,
kären käänti rintahansa,
itse iskihe käreille.

But a little way walked onward,
When he reached the stretch of forest,
Recognized the spot before him,
Where he had seduced the maiden,
And his mother's child dishonoured.

There the tender grass was weeping,
And the lovely spot lamenting,
And the young grass was deploring,
And the flowers of heath were grieving,
For the ruin of the maiden,
For the mother's child's destruction.
Neither was the young grass sprouting,
Nor the flowers of heath expanding,
Nor the spot had covered over,
Where the evil thing had happened,
Where he had seduced the maiden,
And his mother's child dishonoured.

Kullervo, Kalervo's offspring,
Grasped the sharpened sword he carried,
Looked upon the sword and turned it,
And he questioned it and asked it,
And he asked the sword's opinion,
If it was disposed to slay him,
To devour his guilty body,
And his evil blood to swallow.

Understood the sword his meaning,
Understood the hero's question,
And it answered him as follows:
'Wherefore at thy heart's desire,
Should I not thy flesh devour,
And drink up thy blood so evil,
I who guiltless flesh have eaten,
Drank the blood of those who sinned not?'

Kullervo, Kalervo's offspring,
With the very bluest stockings,
On the ground the haft set firmly,
On the heath the hilt pressed tightly,
Turned the point against his bosom,
And upon the point he threw him,

Siihen surmansa sukesi,
kuolemansa kohtaeli.

Se oli surma nuoren miehen,
kuolo Kullervo urohon,
loppu ainakin urosta,
kuolema kovaosaista.

Kalevala XXXVI: 297–346

[Two Chorales]

Herr du bist ein Fels

Herr du bist ein Fels, Du [und] wirst mich leiten.

Herr erzeige uns deine Gnade

Herr erzeige uns deine Gnade, und hilf uns.

Rakastava, JS 160b

Miss' on kussa minun hyväni,
miss' asuvi armahani,
missä istuvi iloni,
kulla maalla marjaseni?
Ei kuulu ääntävän ahoilla
lyövän leikkiä lehoissa,
ei kuulu saloilta soitto
kukunta ei kunnahilta.
Oisko armas astumassa
marjani matelemassa,
oma kulta kulkemassa
valkia vaeltamassa,
toisin torveni puhuisi,
vaaran rinnat vastoaisi,
saisi salot sanelemista,
joka kumpu kukkumista,
lehot leikkiä pitäisi,
ahot ainaista iloa.

Thus he found the death he sought for,
Cast himself into destruction.

Even so the young man perished,
Thus died Kullervo the hero,
Thus the hero's life was ended,
Perished thus the hapless hero.

English translation: William Forsell Kirby (1907)

Lord, you are a rock

Lord, you are a rock, you [and] will guide me.

Lord, show us your mercy

Lord, show us your mercy, and help us.

The Lover

Where is my fair one,
Where dwells my beloved,
Where rests my delight,
In what land is my flower?
She sings not in the meadows,
Nor plays in the grove,
No music is heard from the far forests,
No birdsong from the hills.
If my beloved were walking there,
My flower,
My own darling,
My bright one wandering,
The hill slopes would answer
The sound of my horn,
The far forests would resound
And every hillock with birdsong,
Every grove with her playing,
And the meadows would be full of eternal joy.

Tästä' on kulta kulkenunna,
 tästä' on mennyt mieli tietty,
 tästä armas astununna,
 valkia vaeltanunna;
 tässä' on astunut aholla,
 tuossa' on istunut kivellä.
 Kivi on paljon kirkkahampi,
 raasi toistansa parempi
 kangas kahta kauniimpi
 lehto viittää lempeämpi
 korpi kuutta kukkahampi
 koko metsä mieluisampi,
 tuon on kultani kulusta,
 armahani astunnasta.

Hyvää iltaa, lintuseni.
 Hyvää iltaa, kultaseni.
 Hyvää iltaa nyt, minun oma armahani!
 Tanssi, tanssi, lintuseni,
 tanssi, tanssi, kultaseni,
 tanssi, tanssi nyt, minun oma armahani!
 Seiso, seiso, lintuseni,
 seiso, seiso, kultaseni,
 seiso, seiso nyt, minun oma armahani!
 Anna kättä, lintuseni,
 anna kättä, kultaseni,
 anna kättä nyt, minun oma armahani!

Käsi kaulaan, lintuseni,
 käsi kaulaan, kultaseni,
 halausta kultaseni,
 halausta nyt minun oma armahani!
 Suuta, suuta, lintuseni,
 suuta, suuta, kultaseni,
 halausta lintuseni,
 halausta nyt minun oma armahani!
 Suuta, suuta, minun oma armahani!
 Jää hyvästi lintuseni,
 jää hyvästi kultaseni,
 jää hyvästi lintuseni,
 jää hyvästi nyt minun oma armahani!

Kanteletar 1:173, 1:174 & 1:122

Here my darling has walked,
 Here my sweetheart has passed,
 Here my beloved's steps have trod
 Here my bright one has wandered
 Here she walked in the meadow
 And here sat on this stone:
 The stone shines much brighter
 And surpasses all other stones;
 The sward is nowhere more beautiful,
 This grove is milder than all others,
 This wilderness blooms more richly,
 This whole forest is pleasanter,
 There my beloved has passed,
 There my darling has walked.

Good evening, bird of mine,
 Good evening, my own darling,
 Good evening now, beloved one.
 Dance, dance, bird of mine,
 Dance, dance, my own darling,
 Dance, dance now, beloved one!
 Stand still, bird of mine,
 Stand still, my own darling,
 Stand still now, beloved one!
 Give me your hand, bird of mine,
 Give me your hand, my own darling,
 Give me your hand now, beloved one!

Your hand round my neck, bird of mine,
 Your hand round my neck, my own darling,
 Embrace me, my own darling,
 Embrace me now, beloved one!
 Come kiss me, bird of mine,
 Come kiss me, my own darling,
 Embrace me, my own darling,
 Embrace me now, beloved one!
 Come kiss me now, beloved one!
 Fare thee well, bird of mine,
 Fare thee well, my own darling,
 Fare thee well, bird of mine,
 Fare thee well now, beloved one!

Kantaatti tohtorin- ja maisterin- vihkijäisissä 31 päivänä toukokuuta 1894, JS 105

I. Molto maestoso ed adagio

KUORO

Syntyi kun maailmat, luonto kun luotiin
Luoja kun lemmessään loi maan,
Hengen sopusointuun ja aineen hän aikoi –
Syntyi kun maailma ja ihminen luotiin,
Valkeus suotiin
Tiellensä tähdeksi, ettei eksyis hän harhaan.

Tiellemme peikot esteitä luokoon,
Luojaa ei voi maalistaan –
Henkemme ilmaksi tieto onpi tullut
Uutta ja puhdasta ain' yhä meille
Vapaus tuokoon,
Niinpä ei seisaus kulkua kohtaa konsaan.

Huoltensa alla kun ihminen huokaa,
Luojaa hän kiittää unhottaa;
Vaan elo halvinkin Kuoleman voittaa,
Valkeus ja tieto ne huolellemme huotaa –
Kiitosta suokaa
Hälle, ku on elon antaja yksin ja valkeus.

Luoja on valkeus: valkeus tulkoon!
Tieto on valta, mi voittoon vie!
Voitto on herruus luonnon ja luonteen,
Siinä on onnemme luottavin pohja,
Kiitetty olkoon hän
Hän, joka viittasi onnehen mistä käy tie!

II. Allegro assai

KUORO

Kaskeksi korvet ne raadettiin,
Vaivalla toukoja tehtiin,
Henkemme taimia hoidettiin,
Vaikkakin nälkeä nähtiin.

Promotional Cantata

I. Molto maestoso ed adagio

CHOIR

When the planets were born, when nature was created,
When the Creator through His love did make the earth,
He strove for harmony of spirit and matter –
When this world was born and humankind was created,
Light was given to man
As a star above his way, so that he would not go astray.

Although the goblins may place hindrances in our path,
We cannot abandon our goal –
For knowledge has become air for us to breathe;
May freedom always bring us
Something new and pure,
Indeed nothing should block our progress.

When man groans under the weight of his worries,
He forgets to show gratitude to God;
But even the most modest life is preferable to death,
Light and knowledge relieve our cares –
Let thanks ring out
To Him, the sole giver of life and light.

The Lord is light: let there be light!
Knowledge is power, which leads us to victory.
Victory is command over Mother nature and human nature.
That is what lays the foundation for our happiness,
May thanks be given
To Him, who showed where the path to happiness lies!

II. Allegro assai

CHOIR

We tore down and burned the woods for fields,
Laboriously we sowed the crops,
We tended the seedlings of our spirit,
Although we experienced hunger.

Nytpä jo vartehen taimet sai,
Kohta ne kukkia kantaits,
Kun vaan Luoja nyt amossaan
Päivää ja lämmintä soisi!

Mut ilma on kolkko ja kuurassa maa,
Taivahan pilvyet peittää,
Päivästä merkkiä yhtään ei näy,
Kai täytyy toivehet heittää?

SOPRAANO

Vaikka on synkeä syksyinen yö,
Sentähän huomen koittaa;
Vaikka on pysty ja vaikea tie,
Kestävä taistelun voittaa.

Luoja ei lastaan hyljätä voi,
Koittava kohta on päivä,
Aurinko lämpöä tuottaa,
Haihtuva on joka häivä!

KUORO

Niin kauvan me tuota jo toivottiin,
Vaan vihdoin murtui jo toiveet,
Kun Luoja ei merkkiä suonut ees,
Jost' olisi saatuna hoiveet.

Henkemme siemenet surkastuu
kaipaillussa päiveä,
Tahtomme tarmokin lannistuu
Turhia taistellessa.

Niin kauvan me tuota jo toivottiin,
Vaan vihdoin murtui jo toiveet,
Kun Luoja ei merkkiä suonut ees,
Jost' olisi saatuna hoiveet.

BARITONI

Muinoin Väinämö tai' allaan
Päivyyen vuoresta lauloi,
Hallitsi luonnon ja kansat myös,
Sorteli Louhen vallan.

Vielähän Väinöjä Suomessa lie,
Valkeus vielä ei sammunut,
Tieto on loihitiva pilvyet pois,
Siin' oli Väinämön taika.

Now the seedlings are coming into bud,
Soon they will burst into bloom,
If the Lord now, in His mercy,
Will give us daylight and warmth!

But the weather is dreary and the land is frosted over,
Clouds cover the sky,
There is not a single sign of daylight,
Probably our hopes will be dashed?

SOPRANO

Even though it is a dark, autumnal night,
Tomorrow will still dawn;
Though the way is obstructed and difficult,
He who perseveres will win the battle.

The Lord cannot abandon His child,
Soon will come the daybreak,
The sun will bring warmth,
All our cares will evaporate.

CHOIR

Long though we nurtured our dreams,
In the end our hopes were dashed,
When the Lord did not deign to give us a sign
That would have reassured us.

The seeds of our spirit wilt
As we long for the arrival of day,
Our will and energy are subdued
By the pointless struggle.

Long though we nurtured our dreams,
In the end our hopes were dashed,
When the Lord did not deign to give us a sign
That would have reassured us.

BARITONE

Old Väinämöinen, with his sorcery,
Sang the day out of a mountainside,
He ruled nature and also over humankind,
He broke Louhi's power.

Even now, maybe, some Väinämöinen's can be found in Finland,
The light is not yet extinguished,
Knowledge must drive away the clouds,
Therein lay Väinämöinen's magic.

SOPRAANO

Tieto on yksin kun kalpea kuu
Taikka kun talvinen päivä,
On kun ontolta kaikuva puu,
Lämpöä, voimoa valla.

Rakkaus tietäjän mahtina on,
Jolla hän vuoria siirtää
Lämpönsä mahdollia päiväkin vain
Uusia muotoja luopi.

KUORO

Rakkaus tietäjän mahtina on,
Jolla hän vuoria siirtää.
Lämpönsä mahdollia päiväkin vain
Uusia muotoja luopi.

Tietohon taipuva henkemme on
Niin kuni kukkanen päivähän,
Mutta ken, ken viittovi meille tien,
Kenpä nyt joukkoja johtaa?
Kenpä nyt joukkoja johtaa, ken?

BARITONI

Tietäjät johtohon aiottu on,
Heillä on työ sekä taakka,
Tieto ja viisaus velvoittaa
Kansojen yhteistyöhön.

SOPRAANO

Rakkaus kaikkia velvoittaa
Kansojen yhteistyöhön
Rakkaus kaikkia vapauttaa,
Työtä ja taakkoa huotaa.

BARITONI

Kaikkia rakkaus velvoittaa
Tiedolle johto kuuluu,
Tietäjät kansoa huolestaa,
Vallan ehto on tieto.

SOPRAANO

Keillä on lämpöä hehkuvien syön,
Johtokin joutuvi heille,
Nuorison rintahan lämpimien lyö,
Pyrkien tiedon tielle.

SOPRANO

Knowledge alone is like the wan moon
Or like a winter's day,
It is like a hollow, echoing tree,
Without warmth or strength.

Love empowers the wise man,
With it he moves mountains.
The day, with the power of its warmth,
Creates new variety.

CHOIR

Love empowers the wise man,
With it he moves mountains.
The day, with the power of its warmth,
Creates new variety.

Our spirits long to attain knowledge
As the little flower longs for the daylight,
But who, who will show us the way
Who will now lead the people?
Who, who will now lead the people?

BARITONE

Wise men are the ones who should lead,
The hard work and the burden are theirs.
Knowledge and wisdom compel
The peoples to collaborate.

SOPRANO

Love compels all
The peoples to collaborate,
Love liberates all,
It alleviates the hard work and burden.

BARITONE

Love compels all
Knowledge and power belong together,
Wise men bear the worries of the people,
Knowledge is a precondition of power.

SOPRANO

Those whose hearts radiate warmth
Are the ones who should lead us,
Young people's hearts beat warmly
As they wish to follow the path of knowledge.

Silläpä, toivo kansan ja maan,
Ymmärrä oikea aika,
Nouse jo kansoja nostattamaan,
Sun oli muinoin se taikas!

BARITONI

Siin' oli Väinämön taika.

BARITONI JA SOPRAANO

Rakkaus kaikkia velvoittaa
Kansojen yhteistyöhön,
Rakkaus kaikkia vapauttaa,
Työtä ja taakkoa huotaa.

Työhön, yhteistyöhön, työhön.

SOPRAANO, BARITONI JA KUORO

Nouse kansa kaikki hengen työhön
Eessä käyös joukko nuorison!
Tieto olkohon nyt aseenneamme,
Rakkaus voima on.

Riennä kilpasille vanha ja nuori,
Työtä vainiolla viljoin on:
Rimmet hallaiset me valmistamme
Töille auringon.

Nouse kansa kaikki hengen työhön
Eessä käyös joukko nuorison!
Tieto olkohon nyt oppaanne,
Rakkaus voima on.

Nyt jo ensi kylvöt joutua alkaa,
Vilja saatava on korjuuseen,
Hengen viljakin on hallan arka,
Tuuli on kaakkoinen.

Tulta sytyttämähän nuoris reipas!
Lämpö hengen viljan suojan on.
Tieto hallayötkin torjua voipi,
Tieto vapaus on.

Nouse kansa kaikki hengen työhön
Eessä käyös joukko nuorison!
Tieto olkohon nyt oppaanne,
Rakkaus voima on.
Rakkaus onpi voimaa.

Kasimir Lönnbohm [Leino]

Herein lies hope for the people and for the country,
Understand that this is the right time for you,
Now arise and raise up the people,
Yours was that ancient magic!

BARITONE

Therein lay Väinämöinen's magic.

BARITONE AND SOPRAANO

Love compels all
The peoples to collaborate,
Love liberates all,
It alleviates the hard work and burden.

To work, collaborate work.

SOPRAANO, BARITONE AND CHOIR

Arise, people, may the spirit lead us;
Onward leads the youthful band!
Let knowledge be our weapon
Love is power.

Let young and old alike compete
In reaping a ripe harvest.
Frozen fields we shall prepare
So the sun can do its work.

Arise, people, may the spirit lead us;
Onward leads the youthful band!
Let knowledge be our guide
Love is power.

Now the crop begins to ripen,
And we must harvest it,
Fragile, too, is the harvest of the soul,
The wind is coming from the south-east.

Sprightly youth, go and light the fire!
Warmth will protect the spiritual harvest.
And knowledge can ward off the frosty nights,
Knowledge is freedom.

Arise, people, may the spirit lead us;
Onward leads the youthful band!
Let knowledge be our guide
Love is power.
Love is indeed power.

Skogsrået, Op. 15

Han Björn var en stor och fager sven
med breda väldiga skuldror
Med smärtare midja än andre män —
slikt retar de snöda huldror.
Till gille han gick en höstlig kväll,
då månen sken över gran och håll,
och vinden drog
med hi och ho
över myr och skog,
över hult och mo;
då var honom trolskt i hågen,
han ser åt skogen och har ej ro,
han skådar åt himlabågen,
men träden de vinka och nicka,
och stjärnorna blinka och blicka:
gå in, gå in, gå in i vinande furumo!

Han går, han lyder det mörka bud,
han gör det villig och tvungen;
men skogens dvärgar i kolsvart skud,
de fara med list i ljuven
och knyta ett nät af månens sken
och skuggan från gungande kvist och gren,
ett dallrande nät
i ris och snår
bak vandrarens fjät,
där fram han går
och skratta så hest åt fången.
I hidena vakna ulv och lo,
men Björn han drömmer vid sången
som runt från furorna ljuder
och viskar, lockar och bjuder:
gå djupare, djupare in i villande furumo!

Nu tystnar brått den susande vind,
och somnardäglig är natten,
och vällykt ångar från blommig lind
vid kärnens sovande vatten.
I skuggan hörs ett prasslande ljud:
Där böljar en skär, och männvt skrud,
där vinkar en arm,

The Wood-Nymph

Björn he was a strong and handsome lad,
With mighty, broad shoulders
And a narrower waist than other men
Such things annoy the vicious elves.
He went to a feast one autumn evening,
When the moon shone on trees and rocks
And the wind blew
Hi and ho
Over marsh and wood,
Through wood and plain;
Then he had something magic in his mood,
He looks to the forest and has no peace,
He looks at the vault of the sky,
But the trees wink and nod,
And the stars blink and gaze:
Go in, go in, in among the singing woods.

He goes, obeying the dark command,
Willingly, yet under duress;
But the forest dwarves in blackest garb,
They are guileful in the heather
Weaving a net of moonbeams
And the shade of waving twigs and branches,
A trembling net
In undergrowth and thickets
Behind the wanderer's footstep,
As he proceeds;
And they laugh so hoarsely at the captive.
In their dens wolf and lynx awaken,
But Björn dreams to their song,
That sounds among the fir-trees
And whispers and lures and invites him:
Deeper, deeper into the deceitful woods!

Now the sighing wind is suddenly silent,
And summer-sweet is the night,
And the scent rises from the flowering lime
By the sleeping water of the pond.
In the shadow there is a rustling sound:
There billows a delicate moon-white gown,
There an arm waves,

så mjäll och rund,
där häves en barm,
där viskar en mund,
där sjunka två ögon i dina
och leka så blå en evig tro,
att alla minnen försina;
de bjuda dig domna och glömma,
de bjuda dig somna och drömma
i älskogsro i vyssande sövande furumo.

Men den, vars hjärta ett skogsrå stjälar,
får aldrig det mer tillbaka:
till drömmar i månljus trår hans själ,
kan han ej älska en maka.
De ögon blå i nattlig skog
ha dragit hans håg från harv och plog,
han kan ej le
och fröjdas som förr,
och åren de se
inom hans dörr,
men finna ej barn och blomma;
han vesäll äldras i öde bo,
kring härden stå sätena tomma,
och väntar han något av åren,
så väntar han döden och bären,
Han lyss, han lyss med oläkeligt ve till suset i furumo.

Viktor Rydberg

Serenad, JS 168

Dagen förlåter de mörknande zoner.
Klagan då åter, I smäktande toner.
Ljvtt skake er röst min Olympias bröst.

Härligt Azuren av eldar besjålas.
Kärligt Naturen och Natten förmålas.
Dock vakar din själ, du Olympias träl!

Häcken tycks sörja att Solen är gången.
Näcken hörs börja den klagande sången.
Mer klagande gå mina toner ändå.

So fine and smooth,
There a breast heaves,
There a mouth whispers,
And two eyes sink in yours
And play so at eternal constancy,
That every memory dries up;
They invite you to slumber and forget,
They invite you to sleep and to dream
In peace of love in the whispering, numbing wood.

But the heart that is stolen by a wood-nymph
Is never returned:
For his soul longs for the moonlight dreams,
And he cannot love a wife.
Such blue eyes in the forest at night
Have torn his mind from harrow and plough,
He cannot smile
And be cheerful as before,
And the years they look
In through his door,
But find neither child nor flower;
Moodily he grows old in his empty home,
The seats round the fire are empty,
And if he expects anything of the years,
He expects only death and a bier,
He listens with inconsolable grief to the sigh of the woods.

English translation: William Jewson

Serenade

The day is shadowed by darkening zones.
Lament again, ye languishing tones.
Soft shake your voice my Olympia's breast.

Glorious Azure by fires inspired.
Lovingly Nature and Night are wed.
But thy soul keeps vigil, thou Olympia's thrall!

The hedgerows mourn when the Sun has gone.
The Water Sprite begins its lamenting song.
But my notes lament even more.

Dvalan kring lundar och ängar sig sprider.
Svalan hon blundar och turtur ej kvider,
dock kvider din vän min Olympia! än.

Rusad av glansen ej fjärilen ilar.
Tjusad i dansen hos Rosen han vilar.
När vilar jag varm vid Olympias barm?

Ljuder förgäves ej cittran min smärta,
sjuder och häves ej fäfängt mitt hjärta,
förtjusning och liv med en vink mig då giv!

Zonen med löje du lossar och tiger.
Tronen förnöje och sömn du bestiger.
Med daggiga hår i dalen jag står.

Månen beströmmar med silverljus famnen.
Lånen, I drömmar! av älskaren hamnen.
Till hjärtat en stig. Gån och bedjen för mig.

Erik Johan Stagnelius

Torpor spreads over meadow and grove.
The swallow sleeps and the dove does not moan.
But your loved-one mourns, my Olympia, still!

Drunk with splendour the butterfly stays.
Charmed by the dance of the Rose he rests.
When rest I warm at Olympia's breast?

Not in vain sings the zither my pain,
My heart does not simmer and heave in vain,
Life and joy with a sign you may give.

With laughter your girdle you loose and are silent.
Abandon your throne and ascend to sleep.
With dew-soaked hair I stand in the valley.

The moon on your lap sheds silver light.
Borrow, you dreams!, the lover's shelter.
A path to the heart. Go and pray for me.

English translation: John Skinner

Kantaatti ilo- ja onnentoivotus- juhlassa Marraskuun 2. päivänä 1896, JS 104

I. Allegro

Terve!
Terve, nuori Ruhtinas,
uuden aamun koitto!
Terve, terve!
Pilvi poistuu kaihokas,
Päivän onpi voitto taas.
Uusi toivon aamu koittaa,
Päivä kirkas taaskin voittaa,
Nuori ruhtinaamme,
Terve, nuori Ruhtinas!
Toivon riemu rinnassansa
Tervehtää sua Suomen kansa.
Terve uuden aamun koitto!
Toivon riemu rinnassansa
Tervehtää sua Suomen maa.

Cantata for the Coronation of Nicholas II

I. Allegro

Hail!
Hail, young prince,
Dawn of a new morning!
Hail, hail!
The melancholy cloud vanishes,
The day is once more victorious.
A new morning of hope dawns,
A bright day is victorious again,
Our young prince,
Hail, young prince!
With the joy of hope in its heart
The Finnish people greets you.
Hail, dawn of a new morning!
With the joy of hope in its heart
Finland greets you.

Taas on kevät pohjanmailla,
Luonto kauneissansa,
Ilmass' ilo helskyy,
Järvet välkkyy,
Vapaat kahleistansa;
Kilvan kansa yhtyy,
Riemuin työhön ryhtyy
Elon työhön;
Taaskin isänmaalle
Armahalle
Koittaa huomen,
Keväthuomen,
Taaskin tulevaisuuteensa
Luottaa kansa Suomen.

Pilvi poistuu kaihokas,
Päivän onpi voitto taas,
Uusi aamu koittaa.
Toivon riemu rinnassansa,
Tervehtää sua Suomen kansa,
Sua tervehtää.

Terve Ruhtinatar,
Hempi haltijatar,
Virpi vihannoiva,
Valtahuolten hoiva,
Kodin hyvä henki,
Terve sinulle!

Ilmass' ilo helskyy,
Järvet välkkyy,
Ilo helskyy,
Taas on kevät pohjanmailla,
Luonto kauneissansa,
Ilmass' ilo helskyy,
Järvet välkkyy,
Vapaat kahleistansa;
Kilvan kansa yhtyy,
Riemuin ryhtyy elon työhön;
Taaskin isänmaalle
Armahalle
Koittaa huomen
Keväthuomen;
Taaskin tulevaisuuteensa
Luottaa kansa Suomen.

It is once more spring in the Northland,
Nature in its beauty,
Joy resounds in the air,
The lakes sparkle,
Freed from their fetters;
The people, united in enthusiasm,
Begins work joyfully,
The work of life;
For my fatherland,
My beloved country,
The morning dawns,
A spring morning,
Once again the Finnish people
Regards the future with confidence.

The melancholy cloud vanishes,
The day is once more victorious,
A new morning dawns.
With the joy of hope in its heart
The Finnish people greets you.
Greets you.

Hail, o princess,
Fair governess,
Verdant sapling,
Who attends to great matters,
The home's good spirit,
Hail to thee!

Joy resounds in the air,
The lakes sparkle,
Joy resounds,
It is once more spring in the Northland,
Nature in its beauty,
Joy resounds in the air,
The lakes sparkle,
Freed from their fetters;
The people, united in enthusiasm,
Begins work joyfully,
For my fatherland,
My beloved country,
The morning dawns,
A spring morning,
Once again the Finnish people
Regards the future with confidence.

Terve!
Terve, nuori Ruhtinas,
uuden aamun koitto!
Terve, terve!
Pilvi poistuu kaihokas,
Päivän onpi voitto taas.
Uusi toivon aamu koittaa,
Päivä kirkas taaskin voittaa,
Nuori ruhtinaamme,
Terve, nuori Ruhtinas!
Toivon riemu rinnassansa
Tervehtää sua Suomen kansa.
Terve uuden aamun koitto!
Toivon riemu rinnassansa
Tervehtää sua Suomen maa.

II. Allegro

Oikeuden varmassa turvassa
Varttuu, kasvaa kansan voima,
Palkan sulle parahimman takaa
Kansasi onnellisuus
Oikeuden turvassa
Varttuu kasvaa kansasi voima, onnellisuus.

Siitä kiitoksemme niität;
Helmen kruunuus heleimmän liität:
Kansasi rakkauden.

Paavo Cajander

Hail!
Hail, young prince,
Dawn of a new morning!
Hail, hail!
The melancholy cloud vanishes,
The day is once more victorious.
A new morning of hope dawns,
A bright day is victorious again,
Our young prince,
Hail, young prince!
With the joy of hope in its heart
The Finnish people greets you.
Hail, dawn of a new morning!
With the joy of hope in its heart
Finland greets you.

II. Allegro

In the sure security of justice
The people's strength develops and grows,
The finest reward for you
Is happiness for your people.
In the security of justice
Your people's strength and happiness develop and grow.

From that you win our gratitude,
And mount the finest pearl in your crown:
Your people's love.

Jungfrun i tornet, JS 101

Uvertyr

Scen 1

(När ridån går upp ser vi jungfrun som plockar blommor på stranden. Fogden kommer fram mellan träden och närmar sig jungfrun. När han kommer fram spritter hon till och vänder sig långsamt mot honom.)

FOGDEN

Fagrade mö, ljuvaste tärna, du min strålande stjärna!

JUNGFRUN

Ack, Ers nåd, låt mig vara!

FOGDEN

Ah, vackra barn, jag dig älskar.

JUNGFRUN

Så ni ej får tala till mig.

FOGDEN

Dig jag älskar, o dröj hos mig.

JUNGFRUN

Lämna mig!

FOGDEN

Du hulda flicka vill min varma kärleksbön du höra?

Hör min bön!

JUNGFRUN

Ack, jag arma!

Låt min ångest och min oro Eder röra!

FOGDEN

Vill min varma kärleksbön du höra?

O tärna huld, tag gods och guld.

JUNGFRUN

Ej kärlek fås för guld.

FOGDEN

Det vill allt dig giva!

Och silkesskrud, om du min hulda brud vill bliva!

The Maiden in the Tower

Overture

Scene 1

(As the curtain rises we see the maiden picking flowers on the shore. The bailiff emerges from the trees and approaches the maiden. As he comes up, she starts and slowly turns towards him.)

BAILIFF

Fairest maiden, sweetest virgin, thou my shining star!

MAIDEN

Alas, my lord, let me go!

BAILIFF

Oh, fairest child, I love thee.

MAIDEN

You must not speak like this to me.

BAILIFF

I love thee, oh stay with me.

MAIDEN

Away from me!

BAILIFF

Gracious girl, wilt hear my eamest plea of love?

Hear my plea!

MAIDEN

Ah, wretched me!

May my sorrow and my dismay now move you!

BAILIFF

Wilt hear my earnest plea of love?

O kindly maid, take goods and gold.

MAIDEN

Love is not won with gold.

BAILIFF

I gladly give it all to thee!

And silken robes, if thou wilt be my gentle bride.

JUNGFRUN

Kärlek är hjärtats gåva!
Bort, en ädling brukar ej våld.

FOGDEN

Ja, makt jag har att tvinga dig, du ej mig trotsa skall.
Trotsa ej och vet, att aldrig än i mitt liv ostraffad mig
en tärna trotsat, och hur du stretar mot, i mina armar
jag dig tar!

JUNGFRUN

Du usle, våld mot en kvinna du brukar! Fege! Usling!
Fege usling! Jag arma! Ah!

*(faller vanmäktig i armarna på fogden,
som långsamt för henne in i slottet.)*

FOGDEN

Nu min du är!

Scen 2

JUNGFRUN

Santa Maria, mild och nåderik, från ditt barn ej vik.
Hjälp! Fräls mig ur denna nöd. Hjälp! O Santa Maria,
Guds moder. Ack, fräls mig från död och skam. Hjälp!
Ack, dig förbarna över mig arma! Du som för jordisk
smärta öppnar ditt modershjärta, se i nåd till min bön.
Guds moder, se till min bön. O hjälp!
Fräls mig från död och skam. O hjälp!

Scen 3

JUNGFRUN

Ah, hör jag rätt, är det väl möjligt? Vad kända toner.

KÖREN

Nu i skogen vårens vindar susa,
sunnanvind i björk och lind nu går.
Havets lösta böljor glada brusa!
Göken ropar glatt: Nu är det vår.

JUNGFRUN

O, fader.

MAIDEN

Love is the gift of the heart!
Away, a noble man will use no force.

BAILIFF

Yes, I have power to force thee, thou shalt not defy me.
Defy me not and know that never yet has maid defied me
unpunished and struggle as thou may, I'll hold thee
in my arms!

MAIDEN

Ah, wretch, that force against a woman uses! Coward, villain!
Cowardly villain! Wretched me! Ah!

*(Falls helpless into the arms of the bailiff,
who slowly carries her into the castle.)*

BAILIFF

Now you are mine!

Scene 2

MAIDEN

Holy Mary, full of grace and mild, turn not from thy child!
Help me! Deliver me from this distress! Help me! O holy Mary,
mother of God. Oh save me from death and shame. Help me!
Alas, have pity on this poor wretch! Thou who opens her
mother's heart for earthly pain look in favour on my prayer.
Mother of God, hear my prayer. O help me!
Deliver me from death and shame. O help me!

Scene 3

MAIDEN

Ah, do I hear right, can it be true? What well known tones.

CHOIR

Now in forest the winds of spring are sighing,
The south wind in the birch and linden blowing.
The sea's unfettered billows happy surging!
The cuckoo gaily calls: Now it is spring.

MAIDEN

Oh, father.

KÖREN

Sorgen flyr som vinterns mörka skyar,
fly från solens blick så varm och ljuv.

JUNGFRUN

O, fader.

KÖREN

(med stigande oro) Ej vi en dotter känna,
hon som vi en gång nämd' vår,
hon din ära svek för guld.
För glans och guld hon svek sin ära och sin tro.

JUNGFRUN

Fader jag oskyldig är, ack, lämna mig ej!

KÖREN

Nu i skogen vårens vindar susa,
sunnanvind i björk och lind nu går.
Sorgen flyr som vinterns mörka skyar,
fly från solens blick så varm och ljuv.

JUNGFRUN

(med ångest) O fader, förskjut mig ej! Ah! Jag arma!
(i djupaste sorg drager hon sig in i tornet)

KÖREN

Ej vi en dotter känna,
hon som vi en gång haft kär.
Hon sin ära svek för guld,
för glans och guld hon svek sin ära och sin tro.
Vårens vindar gå över fjärdar blå.

[Intermezzo]

Scen 4

ÄLSKAREN

Ack när jag ser hennes drag, då ler av fröjd min dag, och glad
som fågeln i skog min kärlek sjunger jag. Ack, när jag ser
hennes drag... Älskling, kommer du ej? O var dröjer du?
Till mitt hjärta jag längtar dig trycka i salig kärleksfröjd!
O hur saligt att famna dig få vid mitt hjärta i jublande fröjd,
o säg du ljuva var dröjer du? Dagen redan flyr bort.
Du min sol, du mitt liv! Varför kommer du ej till mitt

CHOIR

Sorrow flees as winter's darkened skies
Flee the gaze of the sun so warm and gentle.

MAIDEN

Oh, father.

CHOIR

(with increasing distress) No daughter do we know;
She whom once we knew as ours,
Her honour now has lost for gold,
For gold and gloss her honour and her faith has lost.

MAIDEN

Father, I am innocent, oh, do not leave me!

CHOIR

Now in forest the winds of spring are sighing,
The south wind in the birch and the linden blowing.
Sorrow flees as winter's darkened skies
Flee the gaze of the sun so warm and gentle.

MAIDEN

(with anguish) Oh, father, forsake me not! Ah! Wretched me!
(Overcome with sorrow she moves into the tower.)

CHOIR

No daughter do we know;
She whom once we held so dear,
Her honour now has lost for gold,
For gold and gloss her honour and her faith she lost.
The winds of spring blow over bays of blue.

[Intermezzo]

Scene 4

LOVER

Ah, when I see her face, then smiles my day with joy, and happy
as a forest bird, I sing of my love. Ah, when I see her face...
Beloved, comest thou not? Oh what keeps thee?
I long to hold thee to my heart in the blessed joy of love!
Oh bliss to hold thee to my heart in happy joy,
but say me sweet, what keeps thee? The day is already flying.
Oh my sun, my life! Why comest thou not to my throbbing

klappande bröst, o var dröjer du? Här allena jag går med
min längtan i skymmande kväll, ej din famn du sträcker
mot mig i kärlek, ditt klara öga mot mig ej strålar, ej
kallar mig din stämma.

Scen 5

JUNGFRUN

(från tornet) Brännande kval mitt hjärta förtär.

(älskaren lyssnar med stigande spänning)

Ack ingen lyssnar hur jag gråter här. Ingen min klagan hör.

Ack, nu av alla jag förskjuten är.

ÄLSKAREN

Denna röst som jag hör kan väl hennes det vara? Ja, det är hon!

Hur av oro jag brinner! Huru skall jag det kunna förklara,
att hos fogden hon är, hon så skär och så ren och som gav
mig sin tro och sin kärlek.

JUNGFRUN

(från tornet) Ack ingen, ingen min klagan hör!

ÄLSKAREN

Jag är här, jag är här om du ännu mig älskar!

JUNGFRUN

(från tornet) Hans röst jag hör!

ÄLSKAREN

O, så kom till mig!

JUNGFRUN

(träder fram på balkongen) Ja, jag får dig skåda min älskling.

ÄLSKAREN

Jag henne ser, hon det är som mitt hjärta älskar.

Hur jag dig saknat har!

JUNGFRUN

Du är då här, du ej mig glömt.

ÄLSKAREN

Hur dig jag har av allt mitt hjärta kär och aldrig kan jag
glömma dig min vän, du som från min barndoms dagar
jag älskat har.

breast, oh what keeps thee? Here alone I walk with longing in
the evening twilight, thy arms not stretched out to me in love,
thy clear eye shining not towards me, thy voice which does
not call.

Scene 5

MAIDEN

(from the tower) Burning torment my heart consumes!

(The lover listens with increasing tension.)

Ah, no one listens to me weeping here. None my anguish hear.

Alas by all rejected now.

LOVER

That voice I hear, could it well be hers? Yes, it is hers!

How I burn in torment! How can I explain it that she is
with the bailiff, she so pure and spotless who plighted
love and troth.

MAIDEN

(from the tower) Ah, no one, none my anguish hear!

LOVER

I am here, I am here if you love me yet.

MAIDEN

(from the tower) His voice I hear!

LOVER

Oh, come then to me!

MAIDEN

(comes out onto the balcony) Yes, I may see you my beloved.

LOVER

I see her; she is dearest to my heart.

For thee what longing!

MAIDEN

You are here then and have not forgotten.

LOVER

How I love thee, of all my heart, beloved, and never can I
forget thee, my love, thee whom I loved from my very
childhood days.

JUNGFRUN

Ja du mig ej försköt, du trogna hjärta,
blott du mig ej förskjutit har.

ÄLSKAREN

Jag dig aldrig glömmet. Evigt bär jag din bild i mitt hjärta.

JUNGFRUN

Jag dig älskar. Med våld fogden håller mig fången,
oskyldig är jag!

ÄLSKAREN

Förbannelse över honom!
Klaga ej mer, låt sorgen nu fly,
var trygg, ännu är ej allt hopp förbi.

BÅDA

Kärlek och trohet bo i vårt hjärta,
viska om lycka och hopp och om sällhet.
Hjärtat viska om tro och hopp!

ÄLSKAREN

I dina trogna armar om salig fröjd jag drömma får.

JUNGFRUN

In vid din trogna barm om salig fröjd jag drömma får.
Kärlek är lycka, kärlek är fröjd, kärlek är hjärtats unga vår.

ÄLSKAREN

Livets fröjd är hjärtats vår, kärlek är hjärtats unga vår.

BÅDA

Kärlekens rena fröjd ej förgår, ej kan förgå!

JUNGFRUN

Nu all sorg, all oro har flytt.
Ej fruktar jag och klagar mera nu.

BÅDA

Kärlek och trohet bo i vårt hjärta,
viska om lycka, viska om hopp!

MAIDEN

Yes, you forsook me not, faithful heart,
you alone have not forsaken me.

LOVER

I never will forget thee. For ever I carry thy picture in my heart.

MAIDEN

I love thee; by force the bailiff holds me captive,
innocent I am!

LOVER

A curse upon him!
Lament no more, let sorrow fly,
Be calm, for still all hope is not yet lost.

BOTH

Love and good faith dwell in our hearts,
And murmur of joy and hope and of bliss.
Our hearts now murmur of joy and hope!

LOVER

In your faithful arms a blessed joy is mine to dream.

MAIDEN

On your faithful breast a blessed joy is mine to dream.
Love is delight, love is joy, love is our hearts' young spring.

LOVER

Life's joy is our hearts' spring, love is our hearts' young spring.

BOTH

The pure joy of love will not die, can never die!

MAIDEN

Now all sorrow and all anguish gone,
I fear not and lament no longer now.

BOTH

Love and good faith dwell in our hearts,
Murmur of happiness, murmur of hope!

Scen 6

(Fogden kommer in)

FOGDEN

Vem är du, vad söker du här?

ÄLSKAREN

O, hur har ni mot värnlös jungfru haft mod att handla
så hjärtlöst och grymt?

FOGDEN

Vad, hur vågar du väl, du usla bonde, klaga mot mig?

ÄLSKAREN

Ni har ej rätt att den svaga förtrycka.

FOGDEN

Gå, och kom aldrig mer för mina ögon!

ÄLSKAREN

Så hör!

FOGDEN

Jag är din herre.

ÄLSKAREN

Jungfrun hon är min brud.

FOGDEN

Hör du ej att jag, din herre, dig befallt att gå?

ÄLSKAREN

Med våld ni henne fångslat har!

FOGDEN

Om längre du mig trotsar än,
skall i tornets håla du det ångra få.

ÄLSKAREN

En friboren man jag är! Jag fruktar ej.

Jag viker ej för er, jag viker ej!

FOGDEN

(drager sitt svärd) Ha! Du våld vill bruka,
för din djärvhet skall jag dig straffa.

ÄLSKAREN

Ej edert svärd jag fruktar.

Scene 6

(The bailiff enters)

BAILIFF

Who are you, what seek you here?

LOVER

How could you to defenceless maiden behave
so cruelly and unkind?

BAILIFF

What, how dare you, wretched peasant, complain against me?

LOVER

You have no right the weak to torment.

BAILIFF

Go, and return not before my eyes again!

LOVER

Mark well!

BAILIFF

I am your master!

LOVER

The maiden is my bride!

BAILIFF

Hear'st not that I, thy master, commanded thee to go?

LOVER

With force you hold her captive here!

BAILIFF

And if thou wouldst defy me yet,
let castle-dungeon thy repentance bring.

LOVER

A freeborn man am I! I fear not.

I shall not yield to you, I shall not yield.

BAILIFF

(drawing his sword) Ha! Force wouldst thou use,
for such temerity I punish thee.

LOVER

Your sword I fear not!

Scen 7

SLOTTSFRUN

Vad är det jag ser? En strid här på min gård.
Nu lägg edra vapen ner!

FOGDEN

Denne bonde hotat mig.

ÄLSKAREN

Nädig fru! Han håller fången min brud!

FOGDEN

(stolt) Detta folk styvsint är,
man med stränghet behandla det bör.

ÄLSKAREN

Tro mig hon oskyldig är.

SLOTTSFRUN

Här ett våld har skett mot en värlös kvinna, vars oskuld och dygd jag känner. Befria henne!

(Två tjänare efterkommer befallningen.)

KÖREN

Hell dig! Rättvis du är, av kärlek till oss klappar ditt bröst,
ja mild du är, rättvis och god. Du är den svages beskydd.
O du vår härskarinna, vår moder du är.

FOGDEN

(dyster) Du gav mig makt att befalla.

SLOTTSFRUN

Denna makt du missbrukat har, binden honom!

(Tjänarna fullgör långsamt befallningen.)

Scen 8

JUNGFRUN

Så är jag fri.

(och hon faller i älskarens armar)

ÄLSKAREN

Ah, o min älskling! Jag har dig åter!

FOGDEN

Denna skymf, o att jag hämnas den kunde!

Scene 7

CHATELAINE

What's this I see? A fight here in my courtyard.
Now put your weapons down!

BAILIFF

This peasant threatened me.

LOVER

Gracious Lady! He captive holds my bride!

BAILIFF

(proudly) These people are stubborn,
they must be treated strictly.

LOVER

Believe me, she is innocent.

CHATELAINE

Here force was used against defenceless woman, whose innocence and virtue I know well. Set her free!

(Two servants carry out her command.)

CHOIR

Hail to thee! Thou art just, thy heart beats with love for us,
yes thou art gentle, just and good. Thou art the defence of
the weak. Oh, thou art our mistress, thou art our mother.

BAILIFF

(sombre) You gave me power to command.

CHATELAINE

That power thou abused hast, bind him fast.

(The servants slowly carry out her command.)

Scene 8

MAIDEN

Now I am free.

(and she falls into her lover's arms)

LOVER

Ah, o my dearest! I have thee again!

BAILIFF

This insult, oh that I might be avenged!

(Tjänarna för bort fogden.)

ÄLSKAREN

O glöm vad du lidit!

JUNGFRUN

O vad sällhet! Du mig befriat!

SLOTTSFRUN

Tag din brud, må lyckan le mot er.

JUNGFRUN, ÄLSKAREN, KÖREN

O härskarinna, glatt vi prisa dig, ty för ditt folk
en moder du dig alltid visat.

SLOTTSFRUN

Alltid det min önskan varit att värna oskuld,
värna rätt.

KÖREN

Hell dig, rättvis du är, av kärlek till oss klappar ditt bröst,
ja mild du är, rättvis och god.

SLOTTSFRUN

Min trogna kärlek besegrar allt.

KÖREN

Hell ädla fru, ja trogen kärlek av fröjd och glädje
besegrar allt. O så låt oss sjunga om kärlek.
Låt oss sjunga om tro och kärlek, sjunga om livets
glada vår. O så låt oss sjunga om hjärtats vår,
om kärleks fröjd. Ja låt oss sjunga om livets vår,
om kärlekslängtan, ja livets vår, om kärlekens unga vår,
om kärlekens unga vår.

ÄLSKAREN

Till fest och fröjd vi alla gå i muntert lag,
med sång och skämt må dagar fly,
med sång och skämt ni följer mig till fest och muntert lag.

KÖREN

Ja, till fest och muntert lag nu vi gå.

Rafael Hertzberg

(The servants take the bailiff away.)

LOVER

Oh forget what thou hast suffered!

MAIDEN

Oh what bliss! You have set me free!

CHATELAINE

Take your bride, may fortune smile upon you.

MAIDEN, LOVER, CHOIR

O mistress we praise you warmly, for you have
always been a mother to your people.

CHATELAINE

Ever yet my wish has been defence of innocence,
defence of right.

CHOIR

Hail to thee: thou art just, thy heart beats with love for us,
yes thou art gentle, just and good.

CHATELAINE

My faithful love is all triumphant.

CHOIR

Hail gracious Lady, yes faithful love with joy and bliss is
all triumphant. So let us sing of love.
Let us sing of love and troth, sing of life's happy spring.
Oh let us sing of the heart's spring, of the joys of love.
Oh let us sing of life's spring, of love's longing,
yes life's spring, of love's young spring,
of love's young spring.

LOVER

To feast and pleasure go we all in happy train,
with song and jest may days fly by,
with song and jest away with me to feast and happy train.

CHOIR

Yes, to feast and happy train now we go.

English translation: © John Skinner 1984

Laulu Lemminkäiselle, Op. 31 No. 1

Lähtee nuori Lemminkäinen lemmen kultakummun luo,
lemmen haltijattarelle uhriks' sydämensä tuo.
Suonissansa uhriltua polttaa lempi nuoruuden.
Uhrilehto, lemmenlehto, onmpi luonto keväinen.

Oi, on pyhitetty lemmenlehto!
Oi, on elämäni nuoruus!
Terve, Lemminkäinen!
Kuule, elämäsi laulaa sulle.

Nyt valkorinnat koivut loistaa,
taas nuortuu maa ja maire metsä kirkastuu,
kevätluonto virkooa
ja kauniinminn puhto taivas taas heijastaa.

Ja aamu koivukummun taakse luo ruskon maan,
ja valkorintain puiden rungot se peittää kullallaan
ja puiden oksiin aamunkoitto luo aarteitaan.

Mut aamun nousten laulun kaihon taas linnut saa
ja laulut kilvan kaikuilee ilon lyöden raikuaa.
Nyt lemmen taikavoimaa koittaa vaan nuoruus saa.

Lähtee nuori Lemminkäinen lemmen kultakummun luo,
lemmen haltijattarelle uhriks' sydämensä tuo.
Suonissansa uhriltua polttaa lempi nuoruuden.
Uhrilehto, lemmenlehto onmpi luonto keväinen.

Oi, on pyhitetty lemmenlehto!
Oi, on elämäni nuoruus!
Terve Lemminkäinen!

Yrjö Weijola

Koskenlaskijan morsiamet, Op. 33

"El', armas Annani, vaalene
jos Pyörtäjäkoski pauhaa!
Sen voimaa en tosin vailttee,
ei löydä se koskaan rauhaa.
Mut' kellä sen kalliot tiedoss' on,
niin sille se nöyr' on ja voimaton."

A Song for Lemminkäinen

Young Lemminkäinen departs for the golden knoll of love,
He brings his heart as a sacrifice to the guardian spirit of love.
In his veins youthful ardour kindles a sacrificial fire.
The sacrificial grove, the grove of love is a vernal countryside.

Oh, it is the sacred grove of love!
Oh, it is my life's youth!
Hail, Lemminkäinen!
Listen, your life is singing to you.

Now the white birches shine,
Again the land becomes young, the sweet forest grows light,
Nature reawakens with the arrival of spring
And the most beautifully pure sky once more reflects light.

And, behind the birch knoll, the morning reddens the ground,
And it covers the white trees' trunks with gold
And daybreak casts its treasures on the trees' branches.

But, as the day breaks, the birds again yearn to sing
And the songs, in competition, resound with happiness.
Now only youth may receive the magical power of love.

Young Lemminkäinen departs for the golden knoll of love,
He brings his heart as a sacrifice to the guardian spirit of love.
In his veins youthful ardour kindles a sacrificial fire.
The sacrificial grove, the grove of love is a vernal countryside.

Oh, it is the sacred grove of love!
Oh, it is my life's youth!
Hail, Lemminkäinen!

The Rapids-Rider's Brides

'Pale you may grow, poor Anna,
At the roar of Pyörtäjä falls!
I cannot control their power,
And the torrent finds no rest.
But for whoever knows its rocks
For him it is humble and weak.'

Näin virkkoi Vilhelmi Annalleen
ja itse hän purtehen astui;
ja päästi purtensa valiolleen,
sen koskessa laidat kaatuu.
Ja Pyörtäjän luontoa katsomaan
nyt Vilhelmi vie tätä morsiantaan.

"Oi kuinka kirkas on illan kuu,
ja välkkyvä virran kalvo!
Ei linnut liiku, ei oks', ei puu,
ei muut kuni tähdet valvo.
Oi, kuinka nyt kuolema kaunis ois',
kun kultansa kanssa nyt kuolla vois!"

Näin Anna äänteli hiljalleen,
sen silmähän kyynel entää;
Mut' koski kiihtyvi eellehen,
sen voimassa venhe lentää.
Vaan Vilho on oppinut laskemaan
tää kulku se on hänen riemujaan.

Jo laski poikana purressaan
hän Lyyjoen kaikki kosket,
useinpa Pyörtäjä kuohuillaan
se kasteli hältä posket.
Ei paatoa löytynyt yhtäkään,
jot' ei olis tottunut välttämään.

Mut' kosken kuumassa kuohussa,
juur' jossa sen juoksu suurin,
on päällä vaahtinen vaippansa,
yks' Ahtolan neiti nuori.
Se Vellamon karjoja paimentaa,
ja kosken kuohua katsastaa.

Sydän on Vellamon neidollai
sen vaahtisen vaipan alla;
ja lemmen liekki se aallossai
voi syttyä niinkuin maalla.
Ja Vilhoa neitonen Vellamon
se katsellut kauvanja liioin on.

Tuostapa neitosen rintahan
on syttynyt outo mieli;
povenssa kuulevi huokaavan,
mut' kertoa ei voi kieli.

Thus Vilhelmi spoke to Anna
As he stepped down in his craft
And let his boat go freely
As the waters splashed its sides.
And to see the beauty of Pyörtäjä
Now Vilhelmi takes his bride.

'Oh! how bright is the evening moon,
And the gleaming water's face.
No bird moves, or branch or tree,
Only the stars look down.
Oh, how sweet would death be now,
To die with my love alone!'

Thus spoke Anna in silent thought,
A tear springs to her eye;
But the waters raged at her gesture
The boat flies in their power.
But Vilho has learned to ride the stream,
This journey is his joy.

In boyhood in his boat he travelled
The stream of the river Lyy.
Often the foam of Pyörtäjä
Threw water on his cheeks.
And he never found a single current
He could not learn to ride.

But in the rapids' seething torrent,
Where straightest is the flow,
Sits a young maid of Ahtola,
White mantle on her head.
She guards the flocks of Vellamo
And views the raging foam.

Vellamo's maiden has a heart
Beneath the foaming cape;
And love's bright flame among the waves
Can kindle as on land.
And Vellamo's maiden gazes
At Vilho hard and long.

And then within the maiden's breast
An unknown thought is born;
The charms that in her bosom lie
No tongue can ever tell.

Hän kuohujen keskehen istuksen,
siin' ainakin Vilhoa vuotellessa.

Näin Vilhon venhe nyt kiihuhtaa
kuin Pohjolan vankin myrsky;
se kons' on aaltojen harjalla,
kons' yltäki käypi hyrsky.
Mut' itse peräss' hän pelvott' on,
vaan Annasen poski on ruusuton.

Ilolla Vellamon neitonen
sen vastahan uida täyttää;
"se Vilho tuo on, mut' toinen ken,
jok' immeltä silmähän näyttää?
Voi, mua Vellamon neitonen,
sill' onpi jo kultana ihminen!"

Jo päättää Vellamon neitonen
nyt toivonsa turhan kostaa:
ja kosken pohjasta paatosen,
hän äkkiä pintaan nostaa,
johon vene Vilhelmin loukkahtaa
ja hän kera kultansa kuolon saa.

Vaan suussa Pyörtäjän vieläkin
on Vellamon neidon paasi,
se paasi jolla hän Vilhelmin veneen
sekä onnen kaasi.
Mut' neitosen itsensä kerrotaan
meressä murehtivan rakkauttaan,

A. Oksanen [August Ahlqvist]

Sången om korsspindeln, Op. 27 No. 4 Fool's Song of the Spider

Bak villande skog på en grönskande slätt,
Där solskenet gassar så hett,
Där sitter en spindel så svart och så stor,
I gräset och stirrar och glör.
Han solstrålar fångar och tvinnar och gnör,
Och spinner till mörker och knyter ett flor,
Så starkt och så tätt,
Så luftigt och lätt,
I dess maskor han fångar var levande själ,
Och pinar och plågar ihjäl.

She sits among the raging foam
And waits for Vilho soon.

And Vilho's boat now hurries on,
Like sternest Northern storm;
And now it rides the water's crest
And now beneath the swell.
But in the stern he sits unmoved,
But Anna's cheek is pale.

With joy the maid of Vellamo
Swimming towards him thrusts.
'It's Vilho there, but who is that
Who seems to be a maid?
Unhappy maiden of Vellamo,
He loves of human kind.'

The maid of Vellamo decides
To venge her shattered hopes,
And from below the water's foam
She suddenly comes up.
Vilho's boat is overturned
And with his love he dies.

But still at the mouth of Pyörtäjä
The rock of Vellamo's maid,
The rock upon which Vilho's boat
And happiness were wrecked.
But the maid herself, from what they say,
Mourns her love at sea.

English translation: John Skinner

Beyond boundless forest and verdant plain
Where the sun beats down so warmly,
There sits a spider so large and black
In the grass and glowers and stares.
He captures the sunbeams and toils and twines,
And spins to darkness and ties a veil,
So strong and thick,
So airy and light,
In its meshes he captures each living soul,
And torments and tortures to death.

Och solen hon bleknar, och ljuset, så matt,
Det slocknar i svartaste natt,
Och mänskorna vandra omkring utan själ,
Men finna sig fram lika väl.
De tycka, att mörkret är ljust som en dag
Och mörkrädda bli, när det ljusnar ett tag,
Och gömma sig väl
Och drömma sin själ
Så stark och så fri; när de vakna från det,
De tro, att de somna så sött.

Men spindeln han spinner så arg i sitt sinn,
En själ kan han ej fånga in.
Den själen går fri genom tidernas varv,
Från hjälte till hjälte i arv,
Och maktfulla gör dem och bringar dem nöd,
Och ära och nesa och seger och död,
Och pina och blod,
För mandom och mod:
Ty alla de strida mot spindelens nät,
Och alla de falla på det.

Adolf Paul

Sandels, Op. 28

Sandels han satt i Pardala by,
Åt frukost i allsköns ro.
"I dag, ett slaget, blir striden ny,
Det skall gälla vid Virta bro. –
Herr pastor, jag låtit kalla er hit. –
Var god, foreller en bit!

Jag tänkt behålla er hos mig i dag,
Det är så min önskan och plikt;
Ni känner trakten här bättre än jag
Och kan ge mig notiser av vikt.
Var trygg, vi skola ej lukta blod. –
Ett glas? Maderan är god.
Tutchkoff har sänt mig ett vänligt bud,
Att våren vapenvila är slut.
Låt maten smaka er! Sås, min Gud!
Då vi ätit, rida vi ut. –

And the sun grows pale and the light so dim,
Goes out in blackest night,
And men walk around without a soul,
But find their way just the same.
They think that the darkness is light as the day
And fear the dark in a moment of light,
And hide themselves well
And dream that their souls
Are so strong and free; when they waken from this,
They believe that they slept so sweetly.

But the spider spins with his angry mind,
One soul he cannot capture,
That soul moves free through the turns of time,
From hero to hero passed on,
And makes them mighty and gives them strength,
And honour and shame and triumph and death,
And suffering and blood,
For manhood and courage;
For everyone strives with the spider's net
And everyone falls inside.

English translation: John Skinner

Sandels was sitting in Pardala village,
Eating his breakfast in peace.
'Today, at one, the fight will re-start
It will happen at Virta bridge.
Reverend, I have called you here.
Please have a piece of this trout!

I thought to keep you with me today,
That is my wish and my duty,
You know the lie of the land better than I
And can give me important information.
Be assured, we shall not smell blood!
A drink? The Madeira is good.
Tutchkov has sent me a friendly note,
That the truce between us is over.
Bon appetit! Sauce, my God!
When we've eaten, we'll ride out.

Vi måste nöjas med vad vi få, –
Kanske ni befaller marga?"

Det kom ett bud, ett ilbud kom:
"Den är bruten, vår konvention;
Brusin har vänt med vår förpost om,
Man hinner ej riva bron.
Vårt ur var tolv, och vi följde det,
Men den ryska klockan är ett."

Sandels han satt och smorde sitt krås,
Ät friskt, som om intet hänt.
"Försök herr pastor! En dåb på gås?
Den äter man excellent.
Det är Dolgoruki, som brådskar igen;
Ett glas till hans ära, min vän!"

Men budet talte: "Herr general,
Får jag bringa tillbaka ett svar?"
"Jo, säg Fahlander, att bron är smal
Och att batterier han har.
Han må hålla ut där en timme, en halv. –
Herr pastor, kotlett av kalv?"

Ilbudet for, en sekund förlopp,
Och en ryttare syntes rörelse:
Som en blixn han sprängde till trappan opp,
I ett språng var han nere på den;
Hans yttre röjde en ung löjtnant,
Det var Sandels' adjutant.

Han skyndade in i salen, han stod
För sin chef med lågande blick.
"Herr general, det har flutit strömmar av blod,
Blod kostar vart ögonblick.
Vår här har mod, men den hade det mer
På en halv mil närmare er."

Sandels han såg på den konne förstrött:
"Bevars, ni är varm som en ugn.
Ni har säkert ridit er hungrig och trött,
Kom, vila en stund, var lugn!
Man måste tänka på hunger och törst,
Se här, genever till först?"
Löjtnanten dröjde. "Vår kamp blir hård,
Man forcerar med framgång bron,

We must be content with what we get,
Maybe you'd like some wine?"

A messenger entered, at the double:
'Our treaty, it is broken:
Brusin has turned with our advance guard
We won't have time to destroy the bridge.
Our clock said 12; we followed it,
But the Russian clock said One.'

Sandels sat and gorged himself,
He ate heartily as if nothing was wrong.
'Reverend, try this daube of goose!
It really does taste excellent!
Dolgoruki is hurrying us again.
A glass in his honour, my friend.'

But the messenger spoke 'General,
May I return with an answer?'
'Yes, tell Fahlander the bridge is narrow
And he has guns.
He should hold out for an hour or a half –
Reverend, some veal cutlets?'

The messenger left, a moment passed,
And a rider was seen again.
Like lightning he rode up to the steps
And in a leap was on them.
His aspect was that of a young Lieutenant:
It was Sandels' adjutant.

He hurried into the room; he stood
Before his commander with eyes ablaze,
'General, rivers of blood are flowing,
Every moment is costing blood,
Our army has courage, but would have more
If it were three miles closer to you.'

Sandels viewed the messenger casually
'Oh dear, you're as hot as an oven!
Surely you're hungry and tired from your ride,
Come, rest awhile, be calm!
One has to think of hunger and thirst,
What about some Genever first?'
The Lieutenant persisted: 'Our fight will be hard,
They are successfully forcing the bridge,

Vår förtrupp sviktar i Kauppila gård,
Där den trycks av en hel bataljon,
Armén är bestört, allt går på sin hals;
Vad order ges, vad befalls?"

"Jo, att ni sätter er vackert ned
Och får er kuvert i skick;
Och sen ni fått den, så åt i fred,
Och sen ni ätit, så drick,
Och sen ni druckit, så åt än mer,
Där har ni order, jag ber."

Harm brann i den unge krigarens själ,
Av dess flammor hans öga sken.
"General, jag är skyldig er sanning, nåväl,
Ni föraktas av hela armén.
Hos varenda soldat den tanke jag fann,
Att ni är vår fegaste man."

Sandels han fällde sin gaffel, han teg,
Brast äntligen i gapskratt ut.
"Hur var det, herre, är Sandels feg,
Säger man så? Åh hut!
Min häst, låt sadla min ädla Bijou!
Herr pastor, ni följer ej nu."

Det var storm, det var brak, det var strid på den strand,
Där den Sandelska hären var ställd.
I ett rökmoln svepte sig vatten och land,
Och ur molnet blixtrade eld,
Som av åskor dånade rymdens valv,
Och den blodiga marken skalv.

Där stod vid sitt bröstvärn Finlands tropp,
Såg trotsigt faran emot;
Men från rote till rote en viskning lopp,
Man hörde ett dämpat knot:
"Han är borta, han gömmer sig undan igen,
Generalen synes ej än."

Men han syntes, han kom. Vid sitt främsta standar
På redutten han stannade nu,
Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar,
Och han sken på sin ädla Bijou,
Och han satt orörlig med tub i sin hand
Och betraktade brygga och strand.

Our advance guard is giving way at Kauppila manor
Where a whole battalion opposes it.
The army is distraught, everything is going wrong;
What orders do you give?"

'Well, that you sit yourself down nicely
And put your place-setting in order.
And when you have done that, eat at your leisure,
And when you have eaten, drink,
And when you have drunk, eat some more.
Those, I say, are the orders.'

Anger burned in the young warrior's soul
And fire shone in his eyes.
'General, I owe you the truth.
You are despised by the whole army.
I found each soldier with the thought
That you are our most cowardly man.'

Sandels dropped his fork, he was quiet,
Then burst finally into a guffaw –
'What's that? Is Sandels a coward?
Are they saying that? Come, now!
My horse! Saddle my noble Bijou!
Reverend, don't follow me now.'

It was stormy, noisy, there was fighting on the beach,
Where Sandels' army stood,
Water and land were covered in a cloud of smoke
And, from it, fire was flashing,
As of thunder rang the heavenly vault
And the bloody earth shook.

Finland's troops stood in defence
Looking defiantly towards the danger,
But from man to man a whisper went,
One could hear a secret complaint:
'He's gone, he's hiding again,
The General is not yet to be seen.'

But he came, he showed up, by his foremost standard,
At the redoubt he now stopped.
And his eye was calm, and his brow was clear,
And he shone on his noble Bijou.
He sat immobile, field glass in hand,
And looked at the bridge and the shore.

Och han sågs på sin springare långtifrån,
Och som tusendes gällde hans fall,
Och fördubblat hördes kanonernas dån
Från fientliga strandens vall,
Och det ljöd kring hans hjässa av kulor ett vin,
Men han ändrade icke en min.

Och den tappra Fahlander, han dröjde ej mer,
Till sin chef på redutten han red:
"General, man har märkt er, man mättar på er,
Det gäller ert liv, rid ned!"
"Ned, ned, general, er fara är vår",
Skrek stormande hela hans kår.

Sandels han rörde sig ej från sin ort,
Till sin överste talte han stolt:
"Är det fruktan, det skriker, ert folk, så förgjort?
Om det sviktar i dag, är det sålt.
Men välan, ett försök! Var beredd till affär,
På minuten är fienden här."

Den ringa hop, som vid Kauppila stod,
Av tusen fiender tryckt,
Den hade kämpat med hjältemod,
Men den nalkades nu i flykt.
Den hann generalens batteri,
Den störtade honom förbi.

Han rörde sig ej, stolt dröjde han kvar,
Som han sutit, satt han ännu,
Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar,
Och han sken på sin ädla Bijou,
Och han mätte den här, som i segrande lopp
Mot hans eldar rusade opp.

Och han såg den komma, den kom helt när,
Men på faran ej akt han gav,
Och han söktes av dödar från tusen gevär,
Men han tycktes ej veta därav;
Han såg på sitt ur, han bidde sin tid,
Han satt som i djupaste frid.

Men den kom, den minut, som han väntat, och nu
Till sin överste språnge han ned:
"Är det färdigt, ert folk, är det likt sig ännu,
Skall det veta att bryta ett led?

He was seen on his charger from afar
And his fate counted for a thousand's,
Redoubled the cannons were heard,
From the dyke on the enemy beach.
The bullets whined around his head
But he didn't move a muscle.

Brave Fahlander hesitated no more;
He rode to his commander's redoubt:
'General, they've seen you, are aiming at you,
Your life is at stake, get down,'
'Down, down, General, your danger is ours',
Shouted his whole army violently.

Sandels didn't move from his place;
To his colonel he said proudly:
'Is it fear that's shouting, your people so damned?
If it sways today, it's too late.
But let's give it a try! Be ready for action,
In a minute the enemy will be here.

The small group at Kauppila,
Attacked by a thousand enemies,
Had fought with heroic courage
But was now seen running away.
It reached the General's battery
And rushed past it.

He did not move, proudly he stayed put,
He stayed as he had been sitting,
And his eye was calm, and his brow was clear,
And he shone on his noble Bijou.
He sized up the troops, in a triumphant rush
Straight towards his fires.

He saw them coming, they came very close,
And he didn't heed the danger,
He was sought by death from a thousand guns,
But he seemed not to realize it.
He was biding his time, he looked at his watch;
He sat as if in deepest peace,

But the moment he had been waiting for arrived, and now
He rode swiftly to his colonel:
'Are your people ready, still the same?
Do they know how to break a line?

Jag har låtit de stormande yvas; välan
Vräk undan dem nu som en man!"

Det var sagt, det var nog, det behövdes ej mer,
Det blev fröjd, det blev jublande rop.
Sex hundra krigare stormade ner
Mot den trotsande fiendes hop,
Och den vräktes tillbaka, pluton för pluton,
Tills den föll nedtrampad vid bron.

Sandels han kom till sin här i galopp,
Där vid stranden den segrande stod.
Då hans vita Bijou bland lederna lopp,
I sin snöglans purprad med blod,
Och generalen med tjustningens eld i sin själ
Glatt hälsade trupp och befäl;

Då spordes ej mer ett smygande knot,
En viskning, bitter och dov,
Nej, ett jubel stormade honom emot,
Och i jublet hördes hans lov,
Och det roptes av röster till tusental:
"Hurra för vår tappra genral!"

Johan Ludvig Runeberg

Athenarnes sång, Op. 31 No. 3

Härlig är döden, när modigt i främsta ledet du dignar,
dignar i kamp för ditt land, dör för din stad och ditt hem.

Därför med eldhåg upp att värna fädernejorden!
Ila att offra med fröjd lifvet för kommande släkt!

Fram, I ynglingar, fram i tätta oryggliga leder!
Aldrig en känsla av skräck, aldrig en tanke på flykt.

Skam och nesa drabbar en här, då i fylkingespetsen
framom de unge man ser gubben förblöda och dö.

Detta höves ju främst en yngling, medan han ännu
älskligt i lockarne bär vårliga blommornas krans.

Fager för kvinnor, ståtlig för män må han synas i livet:
skön är han ännu som död, fallen i slaktningens mitt!

Viktor Rydberg

I have let the enemy advance proudly;
Now push them aside like a man!"

It was said, it was enough, nothing more was needed,
Joy and jubilant shouts arose,
Six hundred warriors stormed down,
Against the spiteful enemy troops,
And they were driven back, platoon by platoon,
Until they fell, trampled, at the bridge.

Sandels rode at speed to his army
Standing victorious on the shore,
When his white Bijou raced among the lines,
His snow-gleam reddened with blood,
The General, his soul ablaze with delight,
Happily saluted officers and men;

No more the sneaking complaint was heard,
The whisper bitter and low,
No, storms of acclaim met him,
And amid the acclaim his praises were sung,
And thousands of voices were shouting:
'Hurrah for our brave General!'

Song of the Athenians

Splendid is death, when bravely in the first line you fall,
Fall in the fight for your country, your land and your home.

So with fiery hearts rise to defend the land of your fathers!
Rush to gladly give up your life for generations to come.

Forward, young men, forward in close and inflexible ranks!
Never the shadow of fear, never a thought of flight.

Shame falls on an army, when in the vanguard,
Ahead of the young, old men are seen bleeding to death.

Such is the proper destiny of a youngster
While he still with grace carries spring flowers in his hair

Handsome to women, proud to men he may seem while living:
But fairer he is in death, slain in the thick of the fray!

Islossningen i Uleå älv, Op. 30

DEKLAMATION

Vems träl är jag, att i min ungdomsstyrka
jag skulle blint en evig vinter dyrka?

Högboren son av Finlands blåa sjö,
fri föddes jag, och fri så vill jag dö.

Min svällda barm i sent fördröjda vårar,
är den ej närd av fosterlandets tårar,
mitt unga strömdrag, sög det ej med lust
ur tusen ådror fosterlandets must?

Min djupa fåra, mina strida forsar,
som krossa allt vad deras bana korsar,
är ej var flyktig droppe uti dem
en dagg, ett regn, en pärla av mitt hem?

Välän, så vill mitt land jag värdig vara
i sol och natt, i lust och nöd och fara.
Man skall ej säga, att den finska älv
bär frie män och är förslavad själ.

Framåt! Min väg kan aldrig gå tillbaka.
Vi skulle jag minutens kraft försaka?
Vi skulle ej min jättestarka arm
med spända muskler bräcka isens barm?

Jag vill ha luft! Jag vill ha ljus! Mitt öde,
det vill jag skapa själv med eget flöde,
och ve den boja, som i vårens dar
än tynger på min jätteskuldra kvar.

Upp, mina bäckar, strömmar! Upp att välla
med ungdomskraft ur landets moderkälla!
Församlan eder i mitt stolta brus,
att kämpa glatt för sol och liv och ljus!

Oss alla Finlands hundra strömmar följa.
Till havs gå Kemi, Ijos starka bölja,
den lugna Kyro, Kumos strida våg
och Kymmene's och Vuoksens djärva tåg.

Och samlade med fröjd kring deras fanor
gå tusen bäckar sina skilda banor

The Breaking of the Ice on the Oulu River

DECLAMATION

Whose thrall am I, that in the strength of my youth
I should blindly worship an eternal winter?

Noble son of Finland's blue lakes,
I was born free, and free I shall die.

My swollen breast when the spring is delayed
Is it not fed by the tears of the motherland,
My young current, did it not joyfully suck
The goodness from a thousand native veins?

My deep furrow, my rapid falls,
That crush everything that cross their path,
Is not every fleeting drop of them
Dew, rain, a pearl of my home?

Oh, may I be worthy of my country
By day and by night, in joy, in distress and in danger.
People shall not say that the Finnish river
Carries free men yet is a slave itself.

Onward! My path can never go backwards.
How should I renounce the force of the minute?
How should I with my strong arm
With braced muscles shatter the breast of the ice?

I want air! I want light! My fate,
I would create myself with my own flood,
And woe to that fetter that in days of spring
Still weighs down my mighty shoulders.

Up, my streams and rivers! Up, to pour
With youthful power out of the country's maternal source!
Gather ye in my proud roar,
To fight cheerfully for sun and life and light!

Finland's hundred rivers follow us.
To the sea go Kemi, Ijo's mighty waves,
Calm Kyro, Kumos's rapid crests
And Kymmene's and Vuoksen's daring flow.

And cheerfully gathered round their standards
Thousands of streams follow their paths

till samma mål och kämpa oförsagt
med tusen sjöars sammanflutna makt.

Vi skola se den mur, som oss vill stänga.
Förr skola vi de fasta bergen spränga.
Och den, som feg har lust att faran fly,
må dö som ränniln dör i kärrets dy.

KOR

Sömlös ryter i ljusnad majnatt
Ämmäs väg uti snö vitt svall.
Överlistad, men aldrig kuvad,
först förkunnar hon vinterns fall.

Och då reser sig Koivukoski,
kastar, trotsande, bojan av.
Klämd med brak uti tjugu forsar,
svindlar isen i Niskas grav.

Vred han kämpar mot Ahmas' bölja;
tornhög reser sig än hans prakt.
Fäfängt! Pyhä, som kölar bräcker,
Pyhä krossar hans vilda makt.

Störtad, stönande, stupad, stormar
vinterhären från fall till fall,
plundrar, flyende, kvarnens kuggar,
ladans skördar och strandens tall.

Slagen nalkas han Merikoski,
Se, då än vill han våga allt;
tornar skyhögt de vita murar,
ropar trotsig åt floden: halt!

Vad! Den starke, som aldrig ryggat,
Oulu, hejdas i loppet han?
Blek förtvivlan stränderna griper:
vattnens furste besegras kan!

Ve, i vanmakt böljorna bäva,
silas slagne kring nejden ut.
Fälten dränkas, gatorna sköljas,
floden stiger med var minut.

Då – i stunden av stum förfäran
dånar isen med åskors knall,
och den dignande dammen bågnar,
brakar, brister för flodens svall.

To the same goal and struggle unspoken
With the might of a thousand lakes.

Show us the wall that would shut us in.
Sooner we would burst the solid mountain.
And he who would, like a coward, desert the flag
Must die as the trickle dies in the mud of the marsh.

CHOIR

Sleepless it calls in the bright May night
Ämmä's path through the snow-white swell.
Foiled, but never checked,
First she proclaims winter's fall.

And then Koivukoski arises,
Defiantly throws off her manacles.
Squeezed noisily in twenty falls,
The ice dances in Niska's grave.

Angrily he struggles with Ahmas's waves,
His might rises high as towers,
Vainly! Pyhä, who can break a keel,
Pyhä crushes his wild force.

Dashed and dying, sighing, storming
The winter army from fall to fall,
Plunders, fleeing, the mill-wheels,
Harvests in barns and pines on its banks.

Merikoski approaches the battle,
Look, he dares yet everything;
And the white walls tower to the heavens,
Calling defiantly to the river: stop!

What! Strong Oulu who never shrank,
Shall he be stopped in his course?
Pale despair grips the banks:
The prince of the water can be defeated!

Woe, powerless the waves tremble,
Defeated they are filtered out onto the land.
The fields are submerged, the streets washed,
The river rises minute by minute.

Then, at a moment of muted dread
The ice roars with a crack like thunder,
And the dam begins to bend with the weight,
Booms and bursts from the river's swell.

I miljoner och än miljoner
vita, skimrande spillrors tåg
skingras väldiga vinterhären,
att förgås uti havets våg.

Nejden andas. Bølorna sjunka.
Skummig går över brusten damm,
fri och segrande, stolta floden
majestätisk sin bana fram.

DEKLAMATION

Och nu, min ädla, höga Suomimoder,
säg, är du nöjd med dina unga floder?
Mitt hjärteblod, har det betalt ditt lån?
Är jag nu värd att kalla mig din son?

Förstår du nu, att ingen vinterdriva
skall evigt lag för dina böljor skriva?
Som du, med täckelset av is uppå,
var jag i djupet fri och varm ändå.

Dock, om mitt mod av farans njutning frossat,
och om min arm har alla bojor krossat,
för Vårens anlet klär jag lagern av
och säger: det var du som segern gav!

Det var din sol som isens murar bräckte;
det var ditt regn som mina strömmar väckte;
det var din kärlek som har allt förmått,
och jag – jag endast har min tid förstätt.

Allt som på jorden suckar högst och renast,
o, visste det, som jag, sin tid allenast,
det skulle dricka kraft ur ljusets märke,
det skulle bryta mur och spränga berg.

Vems träl är jag, att i min ungdomsstyrka
jag skulle blint en evig vinter dyrka?
Högborn son av Finlands blåa sjö,
fri föddes jag, och fri så vill jag dö.

Zachris Topelius

In millions and then in millions
Of white and shining drops of foam
The army of winter is routed
To be immolated in the waves of the sea.

The landscape breathes. The waves sink.
Foaming over the broken dam,
Free and conquering, the proud river
Flows majestically on its course.

DECLAMATION

And now my high and noble Suomi mother,
Tell me, are you pleased with your young rivers?
Has my heart's blood paid your loan?
Am I now worthy to call myself your son?

Do you now realize that no winter drift
Can prescribe fetters for you eternally?
Like you, with the covering of ice above,
Yet I was free and warm in the depths.

But though my courage has rejoiced in the danger,
And though my arm has crushed all the fetters,
Before the face of spring I take off my wreath
And say: you gave us the victory!

It was your sun that breached the wall of ice;
It was your rain that woke my currents
It was your love that has made everything possible,
And I – I have only seized the moment.

Everything that on earth sighs noblest and purest,
Oh, if like me it only knew its moment,
It would drink strength from the marrow of the light,
It would breach walls and blast hills.

Whose thrall am I, that in the strength of my youth
I should blindly worship an eternal winter?
Noble son of Finland's blue lakes,
I was born free, and free I shall die.

Snöfrid, Op. 29

KÖR

Snöfrid, hur fager du är i din silverskrud!
Snöfrid, vi gunga på våg mina drömmars brud.

Gunnar! Gunnar! vi syna guld, i månljus natt,
kom gosse, tag din lycka fatt!
Vi skola dig fria från armods skam!
giv oss din själ, då får du vår skatt!

Gunnar, där kommer Utgård's vilda jakt.
Giv oss din själ, och i minnets värld,
Gunnar, ditt namn skall stråla med ärans prakt!

Gunnar, vänd hit din stäv!
Dig väntar en hydda i lundens sköt,
en trohet, som aldrig sitt löfte bröt,
där drömme du ljuvt vid strandens säv!
Den vänaste arm, som ett famntag knöt,
Gunnar, skall väva med kärlek din levnads väv.

RECITATÖR (Snöfrid)

Bättre är kämpens ädla armod
än drakens dolska ro på guldett,
bättre är hånad död för det goda
än namnfrejð, vunen i självisk ävlan,
bättre än fridens är farans famntag.
Väljer du mig, då väljer du stormen.
Ty de hårda hjältelivets runor lyda:
svärd mot snöda jättar draga,
modigt blöda för de svaga,
glad försaka, aldrig klaga,
strida hopplös strid och namnlös dö.
Det är livets sanna hjältesaga.
Leta icke efter lyckans gl!

KÖR

Gunnar! Gosse!

Många vägar öppna sig till griften;
om bland dem du väljer kämpens stig,
genom oro, kval och hårda skiften,
genom tvivlets töcken för han dig.
Trött och ensam
kämpe i sitt blod den man, som lyfte

CHOIR

Snöfrid, how beautiful you are in your silver dress!
Snöfrid, bride of my dreams, how you rock on the waves.

Gunnar! Gunnar! We see gold in the moonlit night,
Come, lad, take hold of your good fortune!
We shall free you from the shame of poverty!
Give us your soul, you will receive our treasures!

Gunnar, here come Utgård's wild hunters.
Give us your soul, and in the world of memories,
Gunnar, your name will shine with the splendour of honour!

Gunnar, turn your staff this way!
In the shelter of the grove a cottage awaits you,
A faithfulness that never broke its promise,
Here you may dream sweetly by the rushes on the shore!
The fairest arm that ever clasped an embrace,
Gunnar, shall weave with love the web of your life.

SPEAKER (Snöfrid)

Better the noble poverty of battle
Than the dragon's deceitful repose upon the gold,
Better a scorned death for what is good
Than renown won from selfish deeds,
Better the embrace of danger than that of peace.
If you choose me, you choose the storm.
For the hardy poems of the hero's life say:
Draw your sword against vile giants,
Bleed valiantly for the weak,
Deny yourself with pleasure, never complain,
Fight the hopeless fight and die nameless.
That is the true heroic saga of life.
Do not seek the isle of happiness!

CHOIR

Gunnar! Lad!

Many ways open themselves towards the grave;
If from among them you choose the path of war,
Through unrest, suffering and hard work,
Through the haze of doubt it will lead you.
He who lifts his shield
In defence of the weak in this world

sköld till värn för denna världens små,
 och ju himlen närmare hans syfte,
 desto tyngre fjät han måste gå.
 Dock, du gosse,
 är du dina bästa drömmar trogen,
 återser dig huldran någon gång,
 leker med dig som vi lekt i skogen,
 sjunger för dig tröstlig runosång,
 öppnar för dig
 dina barndomsminnens blomstergårdar,
 när från strid du längtar dit igen,
 där på Idavallen nornan värdar
 morgonlivets gyllne tavlor än.

Viktor Rydberg

Impromptu, Op. 19

[BACKOSPRÄSTER]

"Du, som leder stjärnornas strålande kor,
 de nattliga jubelhymnernas drott,
 sköne olympiske gosse,
 kom, o kom med svärmar av yra, naxiska ungmör, kom!
 kom med nymfers flock, som kring dig i nattlig kordans
 fira sin konung Iacchos!"

[UNGE HELLENER]

Gossar och flickor,
 härlig är livets
 rosiga morgon.
 Luftiga, ljuva,
 mysande timmar
 sväva i lätta,
 flyktiga rader
 över dess nejds
 elysiska vår.
 Snabba, o snabba
 äro de sköna,
 himmelska väsen,
 flyende hän mot
 strålande fjärran;
 medan er egen

Fights tired and alone in his blood,
 And the nearer his purpose is to heaven.
 The heavier his footsteps must be.
 But, o lad,
 If you are faithful to your best dreams,
 Your maiden of the woods will see you again some day,
 She will play with you, as we played together in the forest,
 She will sing you comforting songs,
 She will open for you
 The garden of your childhood memories,
 When, from battle, you long to be there again,
 There in Idaval the Norn still cherishes
 Golden pictures of morning life.

[BACCHIC PRIESTS]

'Thou, who leads the chorus of radiant stars,
 Prince of nightly hymns of praise,
 Fair Olympian youth,
 Come, o come with throngs of dizzy Naxian maidens, come!
 Come with thy flock of nymphs, circling in nightly dance
 In honour of their King Iacchus!"

[YOUNG HELLENICS]

Youths and maids,
 Sweet is the rosy
 Dawn of life.
 Light and lovely,
 Convivial hours
 Drift in airy
 Fleeting rows
 Across its realm's
 Elysian spring.
 Swift, so swift
 Are the fair
 Heavenly beings,
 Soaring towards
 A radiant distance;
 While your own

glättiga kor
 föres av ödet
 bort till ett motsatt
 mörknande fjärran...
 Skynden, o skynden,
 flickor och gossar,
 skynden att bryta
 luftiga kedjan,
 skynden att slå i
 njutningens bojar
 dessa olympiskt
 leende, ljuva,
 flyktiga barn!
 Här ur vår ena
 dallrande vågskål
 plockar beständigt
 moiran den grymma
 fröjdernas gyllne
 räknade vikter,
 kastar i andra,
 sjunkande vågen
 slappade sinnens,
 mattade krafters,
 mödors och sorgers
 tyngande bly...
 Hastigt som facklan
 fångas och flyr från
 hand och till hand i
 panateneiska
 nattliga festen,
 måsten I lämna
 ungdomens evigt
 brinnande fackla
 till de bakom er
 ilande yngre
 rosiga slakten,
 medan I själva
 sjunken i ålderns
 svartnande skuggor,
 sjunken i gravens

Gleeful choir
 Is brought by fate
 To a differently
 Darkening distance...
 Hasten, oh hasten,
 Maidens and youths,
 Hasten to break
 The airy chain,
 Hasten to shackle in
 Fetters of pleasure
 These Olympically
 Smiling, sweet,
 Fleeting children!
 From one trembling
 Scale of the balance
 The cruel Moira
 Forever removes
 The golden pleasures,
 Measured and weighed;
 Into the other
 Sinking scale goes
 The heavy lead of
 Dulled senses,
 Wasted powers,
 Toil and grief...
 Swift as the torch,
 Caught and flung
 From hand to hand in
 Pan-Athenian
 Nightly feast,
 You must leave
 Youth's eternal
 Burning torch
 To those behind,
 Darting younger
 Fresh people,
 While you sink down
 In the darkening dusk
 Of old age,
 In the silent

tigande natt...
Kindens som ängens
blommor förblekna,
svallande lockar
glesna som lundars
höstliga kronor.
Strålände blickar
slockna som festers
tynande lampor.
Skynden, o skynden,
gossar och flickor,
skynden att tömma
fröjdernas nektar!
Kransa pokalen,
slut till ditt ännu
svärmande hjärta,
flicka, din gosse,
gosse, din mö!

Viktor Rydberg

Tulen synty, Op. 32

Jo oli yö alinomainen
pitkä pilkkosen pimeä,
oli yö Kalevalassa,
noilla Väinölän tuvilla,
sekä tuolla taivahassa,
Ukon ilman istuimilla.

Tukala on tuletta olla,
vaiva suuri valkeatta,
ikävä inehmisen,
ikävä itse Ukonki.

Tuo Ukko ylijumala,
itse ilman suuri luoja
alkoi tuota ouostella,
arvelee ajattelevi:
Mikä kumma kuun e'essä,
mikä terhen päivän tiessä,
kun ei kuu kumotakana,
eikä päivä paistakana?

Night of the grave...
The bloom of cheek
And meadow both fade,
Flowing locks
Dwindle like leaves
In autumnal groves.
Shining eyes
Fade like flickering
Lamps at a feast.
Hasten, oh hasten,
Maidens and youths,
Hasten to empty
The nectar of pleasure!
Encircle the cup,
To your still amorous
Breast, clasp
Maiden, your youth,
Youth, your maid!

The Origin of Fire

Therefore was the night unending,
And for long was utter darkness,
Night in Kalevala for ever.
And in Väinölä's fair dwellings,
Likewise in the heavens was darkness,
Darkness round the seat of Ukko.

Life without the fire was weary,
And without the light a burden,
Unto all mankind 'twas dismal,
And to Ukko's self 'twas dismal.

Ukko, then, of Gods the highest,
In the air the great Creator,
Now began to feel most strangely,
And he pondered and reflected,
What strange thing the moon had darkened,
How the sun had been obstructed,
That the moon would shine no longer,
And the sun had ceased his shining.

Astui pilven äärtä myöten,
taivahan rajoja myöten,
sukassa sinertävässä,
kirjavassa kaplukassa,
kävi kuuta etsimähän,
päivöä tapoamahan,
eipä kuuta löyäkänä,
päiveä tapoakana.

Tulta iski ilman Ukko,
valahutti valkeata,
miekalla tuliterällä,
säälillä säkenevällä.
Iski tulta kyntehensä,
Järskyttyi jäsenehänsä
Ylähällä taivosessa,
tähtitarhojen tasalla.

Saipa tulta iskemällä,
kätkevi tulikipunan,
kultaisehen kukkarohon
hopeisehen kehään.
Antoi neien tuiutella,
ilman immen vaapotella,
kuun uuen kuvuomaksi,
uuen auringon aluksi.

Neiti pitkän pilven päällä,
impi ilman partahalla,
tuota tulta tuiutteli,
valkeaista vaapotteli,
kultaisessa kätkyessä,
hihnoissa hopeisissa.

Hopeiset orret notkui
kätkyt kultainen kulisii.
Pilvet liikkui taivat naukui,
taivon kannet kallistihe
tulta tuiutella,
valkeaista vaapottaissa.

Impi tulta tuiutteli,
vaapotteli valkeaista.
Tulta sormilla somitti,
käsin vaali valkeaista,

Then he stepped to cloudland's borders,
On the borders of the heavens,
Wearing now his pale blue stockings,
With the heels of varied colour,
And he went the moon to seek for,
And he went to find the sunlight,
Yet he could not find the moonlight,
Nor the sun he could discover.

In the air a light struck Ukko,
And a flame did Ukko kindle,
From his flaming sword he struck it,
Sparks he struck from off his sword-blade,
From his nails he struck the fire,
From his limbs he made it crackle,
High above aloft in heaven,
On the starry plains of heaven.

When the fire had thus been kindled,
Then he took the spark of fire,
In his golden purse he thrust it,
Placed it in his silver casket,
And he bade the maiden rock it,
Told the maid of air to rock it,
That a new moon might be fashioned,
And a new sun be constructed.

On the long cloud's edge she sat her,
On the air-marge sat the maiden,
There it was she rocked the fire,
There she rocked the glowing brightness,
In a golden cradle rocked it,
With a silver cord she rocked it.

Then the silver props were shaken,
Rocked about the golden cradle,
Moved the clouds and creaked the heavens,
And the props of heaven were swaying,
With the rocking of the fire,
And the rocking of the brightness.

Thus the maid the fire was rocking,
And she rocked the fire to brightness,
With her fingers moved the fire,
With her hands the fire she tended,

tuli tuhmalta putosi,
valkea varattomalta,
kätösiltä käänteliän,
sormilta somittelian.

Taivas reikihin repesi,
ilma kaikki ikkunoihin;
kirposi tulikipuna,
suikahti punasoronen.
Läpi läikkyi taivosista,
puhki pilvistä piriä,
läpi taivahan yheksän,
halki kuen kirjokannen.

Kalevala XLVII, 41–110

Se'n har jag ej frågat mera, Op. 17 No. 1

Varför är så flyktig våren,
Varför dröjer sommarn icke?
Så jag tänkte fordom ofta,
frågte, utan svar, av mången.

Se'n den älskade mig svikit,
se'n till köld hans värme blivitt,
all hans sommar blivitt vinter,
se'n har jag ej frågat mera,

Känt blott djupt uti mitt sinne,
att det sköna är förgängligt,
att det ljuva icke dröjer.

Johan Ludvig Runeberg

Höstkväll, Op. 38 No. 1

Solen går ned,
och molnen vandra med vefullt sinne
hän över skummande sjö,
över susande skogars skymning.
Måsen skriar på ödsligt skär
falken dväljes i klyftans skygd

And the stupid maiden dropped it,
Dropped the flame the careless maiden,
From her hands the fire dropped downward
From the fingers of its guardian.

Then the sky was cleft asunder,
All the air was filled with windows,
Burst asunder by the fire-sparks,
As the red drop quick descended,
And a gap gleamed forth in heaven,
As it through the clouds dropped downward,
Through nine heavens the drop descended,
Through six spangled vaults of heaven.

English translation: William Forsell Kirby (1907)

Since then I have questioned no further

Why is springtime so brief,
Why does summer not tarry?
This before I often wondered,
Asked – without reply – of many.

Since the one I loved betrayed me,
Since to ice his ardour turned,
All his summer turned to winter,
Since then I have questioned no further,

Only felt, deep in my heart,
That the beautiful is transient,
The delightful does not last.

Autumn Evening

The sun goes down
And the clouds wander in woeful mood
Beyond the foaming lake,
Over twilight of sighing forests.
The seagull screams on a desolate rock,
The falcon stays in his crevice,

trött att jaga han gömt sin näbb
i vingens av skurar tyngda dun.

Solen gick ned,
det mörknar allt mer över moens furor,
mörknar om bergen,
där ränniln suckar i ljung och mossar.
Tvinsjukt dröjer ett gulblekt sken
över västliga kullars rand.
Dagens viskande avsked tonar
sorgset i tätande skuggor bort.

Regnets fall på hållarna
sorlar av vemods sägner
födda av molnens jord
kringsvävande skumma tankar;
sjöns emot stranden brutna våg
brusar av dunkla ödens gång,
röster, skälvande hemska av smärta,
ropa i stormen ur skogens djup.

Ensam ute i öde nejd
mot fuktigt klippa lutad,
står förtrollad en vandrare,
lyss och njuter.
Känner hans själ en samklang
med sången, som höjes av stjärnlös natt?
Dör hans ve som en sakta ton
i höstens väldiga sorgedikt?

Viktor Rydberg

Tired of hunting, he hides his beak
In the rain-heavy down of his wing

The sun went down,
It darkens over moorland pines.
Darkens round the mountains,
Where the rivulet sighs in moss and heather.
A sallow gleam stays languishing
Over the rim of the western hills.
The whispering day's farewell
In thickening shadows fades sadly away.

The falling rain on the rocks
Murmurs with gloomy tales,
Born of the earth in the clouds
Overhanging, darkening thoughts;
The lake's wave breaking on the shore,
Clamorous with gloomy fortunes past,
Voices dismally trembling in pain
Call in the storm from the forest's deep.

Out alone in a desolate place,
Against a damp rock leaning,
A wanderer stands enchanted
And listens with pleasure.
Does his soul feel the harmony
With the song that is raised by the starless night?
Does his grief die like a gentle note
In the mighty autumnal lament?

English translation: John Skinner

På verandan vid havet, Op. 38 No. 2

Minns du de skimrande böljornas suck, att vid målet de hunnit
endast en jordisk kust, icke det evigas strand.
Minns du ett vemodssken från himlens ovanskliga stjärnor?
Ack, åt förgängelsens lott skatta de även till slut.
Minns du en tystnad, då allt var som sänkt i
oändlighetsträngtan,
stränder och himmel och hav, allt som i aning om Gud?

Viktor Rydberg

On a Balcony by the Sea

Do you recall the sigh of the shimmering waves, that in the end
They've reached but an earthly coast, not the eternal shore?
Do you recall a mournful glow from the heav'nly stars, so pure?
Alas, in the end they too shall pass into oblivion.
Do you recall a silence, when all was as drowned in thirst
for eternity,
Shore and sky and sea, all as if sensing God?

I natten, Op. 38 No. 3

Tyst är lunden och sjön, som kysst,
strandens somnade ros är tyst.
Aftonskimret, som mildt besken
tempelkullen, har bleknat ren
stilla, drömmande, stilla.

Tysta stjärnor ur havet gå,
stilla palmernas kronor stå,
sen därunder i myrtenskog,
vinden suckade nyss och dog
stilla, drömmande, stilla.

Trött najad har på mossig bädd,
sjunkit ned vid sin urnas brädd,
sövd av sorlande källans sus:
barmen häves i månens ljus
stilla, drömmande, stilla,

medan hon ser i ljuvlig dröm
stelnad, kristallren, tidens ström
och all världen från ve och harm
sömnad in på Allfaders arm.
stilla, drömmande, stilla.

Viktor Rydberg

Har du mod?, Op. 31 No. 2

Har du mod att gå ut i livets strid
och dig hålla där som en man?
Har du mod att ställa dig framom din tid
och dess villor, om du det kan?
Har du mod att offra ditt hjärteblod,
din timliga lycka och fröjd
för sanning och rätt? – då yngling god,
träd in i vår krets förnöjd.

Har du mod att tro på din skönaste dröm
trots det verkligas hånande röst?
Har du mod att som droppen i djupaste ström
söka väg genom klippans bröst?

In the Night

Still the grove, and the lake that kissed
The sleeping rose of the beach is still.
The evening glow, that softly fell
On hilly temple, has faded
Silent, dreamily silent.

Quietly stars emerge from the sea,
Still the leaves of the palm tree,
Down, below, in myrtle woods,
The wind sighed once, and expired
Silent, dreamily silent.

Sleepy naiad on mossy bed
Has lain down by the lip of her urn,
Lulled by the murmur of rippling well:
Her bosom stirs in the beam of the moon
Silent, dreamily silent.

While in sweetest dream she sees
Frozen, crystal, the stream of time
And all the world, from pain and harm
Fled to rest on the Father's arm.
Silent, dreamily silent.

Have You Courage?

Have you courage to go out into life's battle
And conduct yourself like a man?
Have you courage to go in front of your time
And its errors, if you can?
Have you courage to sacrifice your heart's blood,
Your earthly happiness and joy
For truth and right? – then, good youth,
Step willingly into our circle.

Have you courage to trust your fairest dream
Despite reality's spiteful voice?
Have you courage, as the drop in the deepest stream,
To find a way through the rock's breast?

Då låtom oss svärja ett fostbrödralag,
och offra det ande och blod!
Och kraft som kamp få vi nog en dag,
om vi äga det samma mod.

Josef Julius Wecksell

Vapautettu kuningatar, Op. 48

On vuoren huipulla linna, se katsovi laaksohon,
Mut' niinkuin hauta jylhä ja kolkko se on eloton:
Lukoss' on rautaportit, valon väkettä sielt' ei näy
Vaän ääneti niin kuin aaveet, sen tornissa vahdit käy.
Välin yö kun tyyntyy, ja aurinko mailt' on pois,
on niin kuin laulua hellää ja vienoa sieltä sois;
Kuningatar siellä laulaa, niin kerrotaan,
Mut ken hän on sekä mistä, ei tiedä ainoakaan.
Sanotaan on hän ollut maan valtija ylhäinen,
Ja kauneudestaan kuulu yli merten mannerten;
Mut aamu kerran kun koitti hän hävinnyt on pois...
Yöt päivät vahtivi saalistaan linnan herra nyt.
Vaän kun vartijat nukkuu ja tyyneä saapuu yö,
Kuningattaren rinta silloin vapahammin lyö,
Hän yölle laulavi murheitaan,
Kadotettua kauneutsansa, toiveitaan.

Tuli nuorukainen kerran ja saapui linnan luo,
ja linnasta laulut kuuli oli tuttuja laulut nuo.
Käy sydämeen nyt outo tuli
Povenssa syttyy jälleen hän laulaa
Hän lähtevi maalleen ja laulaa kansalleen.
Ja on kuin ilma lämmin nyt hengähtäis yli maan,
Runoruhtinas intouneena koskevi kanneltaan.
Ei ennen kuultu soitto [sen kielillä] karkeloi,
Valtavat elon tunteet maine lempi soi.
Ken tuost ei hurmautuisi? Ken [enää] kylmäks jäis?
Ken miekkaa nyt ei tahkois, ken keihästä ei terästäis?
Mut kuningatar laulavi linnassa murheitaan;
Vapauttaja viel' on poissa, ties saapuuko milloinkaan!

Oi saapuu, saapuu! Sankari kiirehtii,
kypärästä välkkyvi päiviä, miekasta kuu sädehtii:
Hän huutavi kansalleen!

Then let us swear an oath of brotherhood
And sacrifice to it soul and blood!
And strength and the battle will come one day
If we have this kind of courage.

The Captive Queen

On the hilltop lay a castle, looking down into the valley,
But, like the dreary and desolate grave, it was lifeless:
Its iron gates were locked, from there no light could be seen,
Just the guards in its tower, as silent as ghosts.
Sometimes in the calm of night, when the sun had left the land,
It was as though a tender and gentle song thence came;
It was said that a queen sings there,
But no one knew who she was and where she was from.
She was rumoured to be the country's proud ruler,
Her beauty was fabled across land and sea;
But once, when morning dawned, she was missing...
The lord of the castle watched over his prey, night and day.
Only when the guards were asleep and the calm night fell,
Would the queen's heart beat more freely,
She sang to the night of her sorrow,
Of her lost beauty and hopes.

There once came a young man, arriving at the castle,
And the songs he heard from the castle were familiar to him.
He had such a strange feeling in his heart
With fire in his breast he sang once more,
He returned to his country and sang to his people.
And it was as though a warm breeze now passed over the land,
The prince of poets was inspired to take up his kantele again.
A tune, never before heard, danced forth from his strings,
Its lustre and love struck powerful, life-giving emotions.
Who could resist their charms? Who could remain unmoved?
Whose sword and spear could stay unsharpened?
But the queen in the castle sang of her distress;
Her liberator was still absent; would he ever come?

Oh, he's coming, he's coming! The hero made haste,
Daylight sparkled from his helmet and moonlight from his sword:
He called out to his people!

"Pelastettava maan on äiti, Ken nyt mua seuraa ken?"
 "Oi turhaa, pois on poissa!" Hän astuvi eespäin vaan.
 "Oi, surmasi helmaan kiidät!" Ei katso hän taakseenkaan.
 Ylös vuoren rinnettä nousee, jo saapui linnan luo,
 Sadan miehen voimat hällä, kun ryntävi urho tuo.
 Ja rautaportit murtuu, jo aukevi haudan suu,
 Sen vartijajoukko jo huojuu, kuin rajuilmassa puu.
 Jo lehtiä oksia taittuu, jo kaatuvi runkokin,
 kuin rytömeträn kautta kulkevi sankarin tie.
 "Ja nyt olet vapaa, äiti! Tule päivän valkeuteen,
 nyt mennyt on pitkä yö! Taas syttyvi silmäs tuike
 Ja voi sitä ken hiuskarvaa nyt päästäsi notkistaa!"
 Ja linnasta hän taluttaapi kuningattaren ilmoillen.
 Ja vastaan kansan joukko jo rientää riemuillen.
 Ja on kuin laulua vienoa ja hellää taaskin sois,
 Mut on se aamulaulua, iäks' yö on mennyt pois.

Paavo Cajander

Grevinnans konterfej, JS 88

Jag är den makt, som allt förmår,
 jag är den evigt unga vår,
 som genom tid och åldrar går,
 förnygrar och förklarar.
 Och till de gamla kommer jag,
 jag andas på de vissna drag,
 och nya rosor, nytt behag
 jag än åt dem bevarar.

I kojan eller slottet född,
 i vadmal klädd, på siden stödd,
 med blommor eller puder strödd,
 jag evigt är densamma.
 Jag evigt kallar rosor opp,
 ur de förgångna dagars lopp
 och skapar nya vårsars hopp
 i höstens aftonflamma.

Och minnet är mitt glada namn,
 och mänskohjärtat är min hamn.
 Århundraden uti min famn
 stå upp igen i blomma.

'The mother of our country must be saved; who will follow me?'
 'It's in vain, what's gone is gone!' He merely forged ahead.
 'Oh, you hasten to your demise!' He did not look back.
 He climbed the hill, and arrived at the castle,
 The hero rushed in with the strength of a hundred men.
 Already the iron gates burst open, the mouth of the grave opened,
 Its guards were shaken like a tree in a storm.
 The leaves and branches bent, the trunk crashed down;
 The hero advanced as if through a fallen forest.
 'And now, mother you are free! Come to the daylight,
 Now the long night is over! Your eyes start to sparkle anew
 And woe betide anyone who touches a hair on your head!'
 And he led the queen out from the castle into the open.
 Towards them a throng was already rushing joyfully.
 And, it seemed, the tender and gentle song was heard again.
 But it was the morning song; the night had passed forever.

The Countess's Portrait

I am the power that knows no bounds,
 I am Spring, the ever-young,
 Who, passing through time and ages,
 Refreshes and illuminates.
 And to the elderly I come,
 Blowing air on faded features,
 And new roses, new grace
 I keep in store for them.

Born in cabin or castle,
 Coarsely clothed, or resting on silk,
 Sprinkled with flowers or powder,
 I forever am the same.
 Forever I summon up roses
 From past days, long gone by,
 Creating hopes of springs to come
 In autumn's evening glow.

And memory is my joyous name,
 In the hearts of men is my haven.
 Centuries past in my embrace
 Burst once more into flowers.

Och lycklig den, vars flydda dag
står skriven i mitt anletsdrag
med oförvissnligt behag,
när kvällarna bli skumma.

Zachris Topelius

Arioso, Op. 3

Flickan gick en vinternmorgon
i den rimbeströdda lunden,
såg en vissnad ros och talte:
"Sörj ej, sörj ej arma blomma,
att din sköna tid förflutit!
Du har levat, du har njutit,
du har ägt din vår och glädje,
innan vinterns köld dig nådde.

Värre öde har mitt hjärta,
har på en gång vår och vinter:
gossens öga är dess vårdag
och min moders är dess vinter.

"Sörj ej, arma blomma,
att din sköna tid förflutit!"

Johan Ludvig Runeberg

Hertig Magnus, Op. 57 No. 6

Hertig Magnus från sitt fönster
drömmande ser Vätterns bölja
månbelyst och sval och klangrik
slottets fasta murar skölja;

tunga kval hans själ förvirrat,
att sin gode far han mistat,
och att blod i strömmar flutit
för hans bröders skull, som tvistat.

Hertig Magnus från sitt fönster
ser i vattnets ljusa dager
liten sjönymf ljuvligt vagga,
sjungande och fri och fager:

And lucky the one whose long-gone day
Is written on my features,
With a grace that cannot wither,
When evenings begin to darken.

The girl went out one winter morning
In the frost-sprinkled grove,
Saw a faded rose and said:
Weep not, weep not, dearest flower,
That your fairest time is over,
You have lived and have enjoyed,
You have known your spring and pleasure
Ere the winter cold could reach you.

A far worse fate my heart has found,
To know at once both spring and winter:
My own boy's eye its day in spring
And my mother's is its winter.

'Weep not, weep not, dearest flower,
That your fairest time is over!'

Duke Magnus

Duke Magnus, from his window,
Dreamingly looks at Lake Vättern's waves,
Moonlit and cool and full of sounds,
Lapping against the castle's strong walls.

Deep gloom has anguished his soul
Since he lost his good father
And blood has flowed in rivers,
For the sake of his brothers' animosity.

Duke Magnus, from his window,
Sees in the bright waters
A little water-nymph, rocking vivaciously
Singing and free and beautiful:

"Hertig Magnus", så hon sjunger,
"kom till mig från slottet höga,
att ditt ädla sjuka hjärta
i den svala böljan löga,

låt mig kyssa få din tinning,
sköna prins, låt dig beveka,
kasta dig i mina armar,
på gullharpan skall jag leka!"

Hertig Magnus från sitt fönster,
tjusad utav nymfens fägring,
sprang i vattnet, lät sig föras
av sin undersköna hägring,

bars omkring tills morgon grydde
av den väna vattuanden,
och blev funnen bland violer,
oskadd, slumrande på stranden.

Ernst Josephson

Luonnotar, Op. 70

Olipa impi, ilman tyttö,
Kave Luonnotar korea,
Ouoostui elämäntään,
Aina yksin ollessansa,
Avaroilla autioilla.

Laskeusi lainehille,
Aalto impeä ajeli,
Vuotta seitsemän sataa
Vieri impi veen emona,
Uipi luotehet, etelät,
Uipi kaikki ilman rannat.

Tuli suuri tuulen puuska,
Meren kuohuille kohotti.
"Voi, poloinen, päiviäni.
Parempi olisi ollut
Ilman impenä elää.
Oi, Ukko, ylijumala!
Käy tänne kutsuttaista."
Tuli sotka, suora lintu,
Lenti kaikki ilman rannat,

'Duke Magnus,' she sings,
'Come to me from high in the castle,
To bathe your noble, sick heart
In the cool waves.

Grant me leave to kiss your brow,
Fair prince, I implore you,
Cast yourself into my arms,
I shall play on a golden harp!"

Duke Magnus, from his window,
Enchanted by the nymph's beauty,
Jumped into the water, let himself be led away
By the wondrously fair illusion,

He was carried around until dawn
By the fair spirit of the water,
And he was found among violets,
Unharm'd, slumbering on the lake shore.

Air's young daughter was a virgin,
Fairest daughter of creation.
Long did she abide a virgin,
Dwelling ever more so lonely
In those far-extending deserts.

After this the maid descending
Sank upon the tossing billows,
Seven long centuries together.
Then she swam, the Water-Mother
Southward swam and swam to north-west.
Swam around in all directions.

Then a sudden mighty tempest
Drove the billows of the waters.
'Oh how wretched is my fortune
Better were it I had tarried,
Virgin in the airy regions.
Ukko, thou of Gods the highest
Hasten here for thou art needed.'
Then a beauteous teal came flying
Flew around in all directions,

Lenti luotehet, etelät,
Ei löyä pesän soia.

"Ei, ei, ei.

Teenkö tuulehen tupani,
Aalloillen asuinsiani,
Tuuli kaatavi,
Aalto viepi asuinsiani."

Niin silloin veen emonen,
Nosti polvea lainehesta.
Siihen sorsa laativi pesänsä,
Alkoi hautoa.

Impi tuntevi tulistuvaksi.
Järkytti jäsenehensä.
Pesä vierähti vetehen,
Katkieli kappaleiksi.

Muuttuivat munat kaunoisiksi:
Munasen yläinen puoli
Yläiseksi taivahaksi,
Yläpuoli valkeaista,
Kuuksi kumottamahan,
Mi kirjavaista,
Tähdiksi taivaalle,
Ne tähiksi taivaalle.

Freely adapted from the Kalevala I, 111–242

Soluppgång, Op. 37 No. 3

Under himlens purpurbrand
ligga tysta sjö och land.
Det är gryningsstunden.
Snögren och frostvit kvist
teckna sig så segervist
mot den röda grunden.

Riddarn står vid fönsterkarm,
lyssnar efter stridens larm,
trampar golvets tilja.
Men en smal och snövit hand
kyler milt hans pannas brand,
böjer mjukt hans vilja.

Southward flew and flew to north-west,
Searching for a spot to rest in.

'No! No! No!

Should I make the wind my dwelling.
Should I rest it on the billows.
Then the winds will overturn it,
Or the waves will sweep it from me.'

Then the Mother of the Waters
From the waves her knee uplifted;
Gentle there the teal alighting
So she might her nest establish

Then the maiden felt a burning
And her limbs convulsive shaking,
Rolled the eggs into the water
And to splinters they were broken,

And to fragments they were shattered.
From the egg's upper fragment
Rose the lofty arch of heaven,
From the white the upper fragment
Rose the moon that shines so brightly;
All that in the egg was mottled
Now became the stars in heaven.
Now became the stars in heaven.

English translation: William Forsell Kirby (1907)

Sunrise

Below a sky of burning red
Lie in silence lakes and earth:
It is the morning hour.
Snowlaid branch and hoar-white twig
Make a sign of victory
Against the burning backdrop.

The knight stands by the window,
Listening for sounds of war,
Pacing o'er the wooden floor.
But a slender, snow-white hand
Gently soothes his burning brow,
Softly bends his will.

Riddarn sätter horn till mun,
blåser vilt i gryningsstund,
över nejd som tiger.
Tonen klingar, klar och spröd,
branden slocknar, gyllenröd,
solen sakta stiger.

Tor Hedberg

Våren flyktar hastigt, Op. 13 No. 4

Våren flyktar hastigt, hastigare sommarn,
Hösten dröjer länge, vintern ännu längre.
Snart, I sköna kinder, skolen I förvissna
och ej knoppas mera.

Gossen svarte åter:
Än i höstens dagar glädja vårens minnen,
än i vinterns dagar räcka sommarns skördar.
Fritt må våren flykta, fritt må kinden vissna.
Låt oss nu blott älska, låt oss nu blott kyssas.

Johan Ludvig Runeberg

Demanten på marssnön, Op. 36 No. 6

På drivans snö där glimmar
en diamant så klar.
Ej fanns en tår, en pärla,
som högre skimrat har.

Utv en hemlig längtan
hon blänker himmelskt så:
hon blickar emot solen,
där skön den ses uppgå.

Vid foten av dess stråle
tillbedjande hon står
och kysser den i kärlek
och smälter i en tår.

O, sköna lott att älska
det högsta livet ter,
att stråla i dess solblick
och dö, när skönst den ler!

Josef Julius Wecksell

He puts his horn against his lips,
Blows enraged in morning hour,
Across silent lands.
Out it rings, crisp and clear,
The fire pales, golden-red,
As the sun ascends.

Spring is Flying

Spring is flying swiftly, summer even swifter,
Autumn lingers long, winter even longer.
Soon, o fair cheeks, you will wither
And lose your bloom.

The boy replied:
On an autumn day, memories of spring still please.
On a winter day, the harvest of summer still feeds us.
Freely let spring fly, freely let cheeks wither.
For now let us just love, for now let us just kiss.

The Diamond on the March Snow

Shining on the driven snow
A diamond so clear.
Never a tear or a pearl,
That ever shone so bright.

And from a secret longing
She shimmers heavenly thus;
She gazes at the sun,
Where it rises up so fair.

Bathing in its rays
Worshipping she stands,
And kisses it in love
And melts into a tear.

Oh happy fate, to love
The highest life can bring,
To sparkle in its sunshine
And die when it smiles most fair.

Jääkärien marssi, Op. 91a

Syvä iskumme on, viha voittamaton,
meill' armoa ei, kotimaata.
Koko onnemme kalpamme kärjessä on,
ei rintamme heltyä saata.
Sotahuutomme hurmaten maalle soi,
mi katkovi kahleitansa:
Ei ennen uhkamme uupua voi
kuin vapaa on Suomen kansa.

Kun painui päät muun kansan, maan,
me jääkärit uskoimme yhä.
Oli rinnassa yö, tuhat tuskaa, vaan
yks' aatos ylpeä, pyhä:
Me nousemme kostona kullervon,
soma on sodan kohtalot koittaa.
Satu uusi nyt Suomesta syntyvä on,
se kasvaa, se ryntää, se voittaa.

Häme, Karjala, Vienan rannat ja maa,
yks' suuri on Suomen valta.
Sen aatetta ei väkivoimat saa
pois Pohjan taivahan alta.
Sen leijonalippua jääkärien
käsivarret jätteivät kantaa
Yli pauhun kenttien hurmeisten
päin nousevan Suomen rantaa.

Heikki Nurmio

Partiolaisten marssi, Op. 91b

Kun usko puhdas, säihkyvä on,
Niin vuoret siirtää voi.
Tää sielun varmuus horjumaton
Ain sankareita loi.
Jos uskos hyvään, oikeaan
Vain syytty uudesta,
Käy joukkohon, ja horjuttua
Ei milloinkaan sua esteet saa.

March of the Finnish Jäger Battalion

Our blow is deep, unconquerable hate,
O homeland, we have no mercy.
All of our luck is at the point of our swords,
Our breast cannot relent.
Our stirring war-cry rings out to the land
Which will not break its bounds.
We shall not tire of fighting
Until the Finnish people is free;

When all other people bowed their heads
We Jägers carried on believing.
It was night in our breast, a thousand evils,
But one thought proud and holy.
We rise up in revenge of Kullervo,
It is good to crush war's destiny.
In Finland a new legend is being born,
It's growing, rushing, winning.

Häme, Karelia, Viena's beaches and land
Are all one great Finnish power.
Its strong people cannot be cast aside,
Beneath the Northern heavens.
Our muscular arms carry
Its lion's flag
Over the roar of the battlefield
Towards rising Finland's shore.

Scout March

When faith is pure and radiant
It can indeed move mountains.
This unhindered certainty of the soul
Makes heroes.
If your faith in what is good and just
Can be reigned,
Come and join us, and no hindrances
May ever again affect you.

Ja täysi raikas rakkaus luo
Kuin ihmeet itsestään,
Se elon kukkaseppelen tuo
Myös kruunuks' ihmispiään.
Jos työt ja toimet vaikeat
On sulle rakkahat,
Käy joukkohon, ja taivas suo,
Ett' toimintaan se tulta tuo.

Vain toivo, voima taivahinen
Voi maalin kirkastaa,
Kun kulkee eespäin suojassa sen,
Ain suurta aikaan saa.
Jos toivo mieles jännittää,
Ja aikees puhtaiks' jää,
Käy joukkohon ja kulje ties
Kuin voimakas ja terve mies.

Jalmari Finne

Oma maa, Op. 92

Vallan autuas se, jok' ei nuorena sortunu maaltaan,
hyljetty onnensa kans' urhoin haudoilta pois!
Ei sopis miehenä näin mun nuhdella taivahan töitä,
mutta mun syämeni taas tahtooi huoata ees.
Kun minä muistan sen yön, jona rakkailta rannoilta luovuin,
nousevat silmiini nyt vieläkin viljivat veet.
Ei mun mielestän' ei mee Pohjolan tunturit, joilla
lasna ma kuuntelin kuin sampo ja kantelo soi.
Siel eli toimessa mies ja Väinöstä lausuivat miehet,
poijat ja karhut puun juurella painia löit.
Raittihiit talviset säät,
kaunihiit katsoa
revontult' oli taivahat täynnä,
kaunihiit katsoa
Talviset taivahat kaunihiit
katsoa kuin aamun alkava koi.

Oi te kesäiset Pohjolan yöt, joina aurinko loistaa myötään,
päilyen veen vienossa taivahan kans!
Oi, te kesäiset yöt, Pohjolan yöt, joina aurinko loistaa
päilyen veen vienossa taivahan kans!

And love in all its full richness
Can create miracles,
With the garland of life
It will also crown a human head.
If difficult work and tasks
Are the ones you hold dear,
Come and join us, and Heaven will grant you
Fire with which to accomplish them.

Only hope and the power of Heaven
Can illuminate our goal,
When, protected by them, we travel forward,
Our achievements will be great.
If hope excites your mind,
And your aims remain pure,
Come and join us, and travel
As a strong, healthy man.

My Own Land

Fortunate is he who in youth was not driven from his country,
Abandoned by fortune, far from his heroes' graves!
As a man it does not befit me to question heaven's deeds,
But my heart wishes once more, at least, to sigh.
When I remember the night when I left the shores I loved,
Even now many a tear moistens my eye.
No, I cannot forget the hills of the Northland, where
As a child I heard the music of the sampo and kantele.
There a man did his work, and the men spoke of Väinö,
Boys and bears fought among the trees.
The fresh winter weather,
Beautiful to behold;
The heavens were filled with the northern lights,
Beautiful to behold;
The winter skies, beautiful
To behold, like the first light of dawn.

O ye summer nights of the North, when the sun never sets,
Reflecting, as do the heavens, in the calm waters!
O ye summer nights, Northern nights, when the sun shines,
Reflecting, as do the heavens, in the calm waters!

Oi te Pohjolan yöt, joiina aurinko loistaa myötään,
päilyen veen vienossa taivahan kans!
Oi, te kesäiset valoisat yöt, te valoisat Pohjolan yöt!

Teille jos Onnetar sois mun vielä,
niin tuntisin kaikki saaret ja salmet
ja myös taivaalla tähdet ja kuun.
Siellä mun mieleni on ja siellä mun muinoiset muistoin,
sinne mun kultani jäi, sinne mun ystäväin myös.
Huolet kiitelkoot muut Alppien seutuja kauniiks,
kauniimpi, kalliimpi on mulle mun syntymämaa!

Kallio [Samuel Gustaf Bergh]

Jordens sång, Op. 93

I. JORDEN

Där rullar Jorden fram med sina öden
igenom rymdens dunkel-flod.
Ur fjärran glimmar gyllne stjärnegloden,
men Jordens låga flämtar tung av blod.
Av sfärers sång stå Alltets salar fyllda.
Men Jorden snyftar i den oförskyllda
fördömelse, som den ej själv förstod.

Hur vita vila höga himlanejder!
Hur djupt är evighetens sus!
Men Jorden skakas av de bittra fejder,
som rasa i dess blodbestänkta grus. –
Och aldrig har ett släkte blött och stridit
och sargat så sin egen själ och lidit
som det, som nu står ropande på ljus.

II. DE VEKA

Vi, de i drömmarna aningsrika,
ständigt mot fjärran vi storögda se.
Seklerna stupat, men ständigt vi lika
troget ha väntat att undret skall ske.
Tecknen ha skiftat på jord och i sky.
Människan blott blir ej ny.

Bergen sin stumma predikan lyfta
upp i det stjärnesvindlande blå. –
Skola ej mänskorna engång syfta

O ye Northern nights, when the sun never sets,
Reflecting, as do the heavens, in the calm waters!
O ye light summer nights, ye white nights of the North!

If Fortune were to summon me again,
I'd recognize all the islands and straits
And the stars in the sky, and the moon.
My heart is there and so are my earliest memories.
My beloved remained there, and so did my friends.
May other people lavishly praise the beauty of the Alps,
More beautiful, more dear to me is the land where I was born.

Song of the Earth

I. THE EARTH

Earth continues to revolve there with its destiny
Through the dark expanse of space.
From afar the golden, glowing stars shine,
But the earth's flame flickers, heavy with blood.
The universe's halls are filled with the song of the spheres.
But earth sobs in the undeserved
Condemnation that it did not comprehend.

How white the lofty heavens stretch out!
How deep is the sigh of eternity!
But earth is shaken by the bitter feuds
That rage in its bloodstained, stony soil. –
And never has a race bled and fought
And harrowed its own soul and suffered
Like the one that now stands, calling for light.

II. THE WEAK

We, with our dreams full of foreboding,
Look constantly, wide-eyed, into the distance.
The centuries have passed, but we have constantly,
Faithfully waited for the miracle to happen.
The signs have altered on earth and in the sky.
Only man does not become new.

The mountains raise up their silent sermon
Into the star-dizzying blueness.
Should not mankind once aim

högre än människohänder nå?
Skola de aldrig i brinnande tro
bygga till stjärnorna bro?

Dalarna blomma, i drillar dränkta,
våren går späd över doftande spång. –
Randas den aldrig, den daggbestänkta
morgon, då sanning är lärkornas sång?
Då deras hymn till en allgod gud
ej är ett vemodsljud?

Strängar för mjuka och strängar för skarpa
stämda vi samman till levnadens sång.
Molltung blev tonen i världens harpa.
Bryter den aldrig i dur sitt tvång?
Klingar där aldrig från zon till zon
människovårens ton?

III. DE STRIDBARA

Varför vänta och spörja och drömma sig hän,
då en verklighet dådstor kallar?
Se, där flammar dock bragderns bländande sken
över livskampens krutrök och knallar!

Giv en springare hit och ett solblankt svärd!
Och om ritten bär rakt in i döden,
så är sången ändå av ett stormlopp värd
mer än alla de blidaste öden!

Giv oss murslev och sten, giv oss eld och metall!
Vi besegra en svindlande eter.
Och om stigandet sist blir ett brakande fall,
ha vi känt dock vad höjdliv heter.

Klaga icke att lönlös är levnadens jakt,
ty den får ej en lön av klagan.
Och det finnes en rivande ryttarettakt,
som ger stil åt den dystraste sagan.

Slå ihjäl dina frågor, din klagan och gråt
med det härliga ordet: framåt!

IV. HJÄRTAT

Hör under tigande himlar,
kringvärt av hotfulla makter,
sjunger i växlande takter
människohjärtat sin sång:

Higher than man can reach?
Shall they never, in ardent faith,
Build a bridge to the stars?

The valleys bloom, showered in birdsong,
Spring tenderly passes over the fragrant bridge.
Will it never dawn, the dew-covered morning,
When the truth is in the larks' song?
When their hymn to an ever-benevolent God
Is not a melancholy sound?

We tuned strings too soft and strings too sharp
Together into the song of life.
The music of life's harp grew minor-key and heavy.
Will it never change its tone to the major?
Will there never be heard, from zone to zone,
The sound of human spring?

III. THE FIGHTERS

Why should we wait and ask and dream away
When a reality summons us, as large as death?
Look, there burns the dazzling light of our exploits
Above the powder smoke and shots of the struggle for life!

Give me a horse and a sun-bright sword!
And if I am to ride directly unto death,
Then at least the song of my tumultuous attack
Is worth more than all the kinder destinies!

Give us a trowel and stones, give us fire and metal!
We are conquering a giddy ether.
And if our ascent ends in a crashing fall,
We have still known what it means to live high.

Do not complain that life's hunt bears no reward,
For it does not reap reward from lamentation.
And there is an urgent rider's rhythm
That gives style to the most melancholy tale.

Conquer your questions, lamentation and tears
With the glorious word: forward!

IV. THE HEART

Hear how, under silent heavens,
Surrounded by threatening powers,
In ever-changing rhythm
The human heart sings its song:

Lång, lång
är vägen i prövningens dal.
Sparsam är glädjen, tallösa kval
gripa med glödande tång.

Aldrig kan detta
hämma och hindra
sången som stolt ur mitt inre går.
Tårarna tvätta,
läka och lindra
milt mina svidande sår.

Ofta jag slungades
ned i en avgrund av namnlöst ve.
Åter jag gungades
upp emot ljuset – och se!
räddningen låg i en fågeldrill,
en lekande glimt, som gått vill...

Jag är en skål,
fylld med sällsamt blandade safter,
där under våndans jäsande fragga
still i djupen vagga
segrande evighetskrafter.
Vem har mätt deras mål?

Livet är jag.
Lyssna, mitt gåtfullt susande slag
lustens och lidandets vidder mäter.
Paradisdrömmar och domedag,
himlar och Hades och evigheter
– allting skapade jag.

V. DEN EVIGA DRÖMMEN

Jordens döttrar och Jordens söner,
stora, stormiga människohav –
ingen himmel hör våra böner,
väger vår ropande längtans krav.

Själva måste vi bryta oss vägen
fram genom onskans vallar av is,
själva måste vi här på egen
jord plantera vårt paradiset.

Hjärtat, det segrande hjärtat är med oss!
Kräves det mer att trygga sig till?

Long, long
Is the way in the valley of trials.
Meagre is the joy, innumerable torments
Attack us with tongs that glow hotly.

Never can this
Constrict or hinder
The song that proudly comes from within me.
Mildly the tears wash,
Heal and mitigate
My smarting wounds.

Often I was cast down
Into an abyss of nameless woe
Once again I was lifted
Up towards the light – and, behold!
Salvation lay in a bird's warbling,
A playful glimpse that lost its way...

I am a chalice,
Filled with a rare blend of juices,
There, under the fermenting froth of agony,
Silently in the depths are cradled
Victorious powers of eternity.
Who has determined their goal?

I am life.
Listen, my enigmatic, sighing pulse
Measures the extent of joy and suffering.
Dreams of paradise and the day of judgement,
The heavens and Hades and eternities
– I made all of them.

V. THE ETERNAL DREAM

The earth's daughters and the earth's sons,
A great, tempestuous sea of people –
No heaven hears our prayers,
Considers the demands of our beseeching yearning.

We ourselves must forge a path
Forward, through evil's icy ramparts,
We ourselves must plant our own paradise
Here on our own earth.

The heart, the victorious heart is with us!
Does one require more to attain security?

Stjärnljus ur höjden, lys oss och led oss!
Släkte på släkte i världen gått vill.

Ändå så visst som i själarna skälver
drömmen om sonande tusen år,
randas en tid, då rymden sig välver
renare blå kring en jordisk vär.

VI. EPILOG

Vårt släkte fick ur ödet skålar tömma
en dryck med vådans beska jäst.
Men är det något värt att ändå drömma,
då höra vi till dem som fingo mest.
Vi drömma att en tid en gång skall randas,
då ljusa sånger ifrån Jorden blandas
med sfärernas musik vid Alltets fest.

Jarl Hemmer

Autrefois, Scène pastorale, Op. 96b

Ej av jaktens lekar i dungarna bland björk och tall
det ekar, ej höres hundars skall.
Pilen mot sin vana i kogret glömmor sig en stund,
Diana nu tager sig en blind.
Se armen sömnigt under kinden sträckt.
Hör dess jämna andedräkt
ur barmen blandas med fältets vind.
De skygga djuren få en timmes ro.
Nu i skogens gröna bo
gå trygga hare och hjort och hind.
Lätta molngardiner för solen fladdra då och då,
som skiner på himmel, middagsblå.
Djupt i bäckens bölja, som går bland vass sin krökta stig,
fördölja de snälla fiskar sig.
År stunden, herde, icke kommen än,
då din flöjt ditt hjärtas vän
ur lunden lockar från får och lamm?
Herdinna, där du snörd och sirlig går,
låt ej dina unga år
förrinna – Dámon dig ber, träd fram!

Hjalmar Procopé

Starlight from on high, light us and guide us!
Race upon race has gone astray in the world.

And yet, as certainly as there quivers in our souls
The dream of a thousand redeeming years,
A time will dawn when space will span
In purer blue around the vernal earth.

VI. EPILOGUE

From the cups of fate our race could drain
A drink with the bitter yeast of suffering.
But if dreaming is still worth anything at all,
Then we are among those who have been granted the most.
We dream that an age will one day dawn
When bright songs from earth will be combined
With the music of the spheres at the universe's festivities.

Not a sound of hunters' sport in woods 'mongst birch and fir
Is ringing, nor any bark of dogs.
The arrow, 'gainst its wont, in its quiver rests awhile,
Diana now slumbers for an hour.
See her arm, a lazy pillow for her cheek.
Hear the even breathing
Of her bosom mingle with the breeze.
The timorous beasts have now a moment's calm.
In their forest-green abode
At peace walk hare and deer and doe.

Wisps of thinnest cloud veil at times the sun
Shining in a sky of noontime-blue.
Deep in flowing stream, which winds its way 'mongst reeds,
Gentle fish are hiding.
Oh, shepherd, has the moment not yet come
To lure your sweetheart with your flute
Out of the grove, leaving sheep and lambs?
Shepherdess, beribbon'd and with light step
Let not thy youth
Be spilt – Dámon thee bids to come forth!

English translation: Leif Hasselgren

Maan virsi, Op. 95

Kehto ja hauta, harmaja valta
muhkean mullan,
sateen ja paahtavan päiyyen kullan,
nouseva norosta, turpehen alta,
antaja elon,
kantaja ikuisen kuoleman pelon.

Maa! olet mahtaja sykkivän suonen,
kukkivan kedon,
vierivän villan ja juoksevan pedon,
peri-isä pellon ja tuttava Tuonen,
jumaluus jyvän,
kaitsija kasvun huonon ja hyvän.

Maa! sulle kiitosta kantele soikoon,
suvilaulu Suomen,
tuoksussa juhannuskoivun ja tuomen,
rikkaana riemuita virtemme voikoon,
elonhuolet voittaa,
kauneuden korkean sydänkieltä soittaa.

"Maa iki-heilivä, Maa hius-häilyvä,
kesäpäivän-päilyvä,
tulessa kultaisten laihojen lainehet,
emo syli-lempeä, emo sydän-hempeä,
luo meihin lämpöä,
suo meissä kypsä ajan alku-ainehet!

Maa elon-kaitsija, Maa manan-loitsija,
hengen-haltioitsija,
tule meille turvaksi työssä ja taistossa!
Kun korpi kohisee, syystuuli tohisee,
yön siipi suhisee,
vieri kesävirtenä veressä ja vaistossa!

Maa iki-nuortuva, Maa suvi-suortuva,
tuhatrinna-tuortuva,
ole meille armias riemumme retkellä!
Emo ilta-ripsinen, emo aamu-hapsinen,
aurinko-lapsinen,
katso meihin kauniisti kuoleman hetkellä."

Lauluun yhtyvät laaksot ja korvet,
paisuvat pellot,

Hymn of the Earth

Cradle and grave, mysterious realm
Of fruitful soil,
Of rain and the bright gold of the sunlight,
Rising from a trickle, beneath the peat,
Giving life,
Bearer of the eternal fear of death.

Earth! You are the ruler of the pulsating vein,
Of the flowering field,
Of the roaming livestock and running wild beasts,
Ancient father of the fields and acquaintance of Death,
Deity of the corn,
Protector of growth, both good and bad,

Earth! May the kantele play to you in gratitude,
Finland's summer song,
With the scent of the midsummer birch and cherry tree,
May our hymns rejoice richly,
And vanquish the cares of life,
Playing the heart-strings with great beauty.

'Ever blooming earth, earth with ever-waving fields of hair,
Radiant on a summer day,
Golden stalks undulating in the breeze,
Warm maternal lap, tender maternal heart,
Grant us warmth,
Allow the first fruits of time to ripen in us!

Earth, protector of life, magician of death,
Inspirer of the soul,
Come and protect us at work and in combat!
When the forest murmurs, the autumn wind whistles,
And the wing of night sighs,
The summer hymn resounds in our blood and our spirit.

Ever-rejuvenating earth, with summery tresses,
Refreshing a thousand breasts,
Be generous to us as we proceed joyously!
Mother with eyes of evening, hair of morning,
Child of the sun,
Watch us sweetly at the moment of our death.'

The valleys and woodlands unite in song,
And the fertile fields,

laitumet laajat ja karjojen kellot,
raikuvat taivahan rantojen torvet
valkeuden juhlaa;
Maa pyhä, laupias lahjoja tuhlaa.
Laupias Maa, Maa, pyhä Maa!

Eino Leino

Väinön virsi, Op. 110

Vaka vanha Väinämöinen
itse maalle mentyänsä
löyti Sammon muruja,
kirjokannen kappaleita
rannalta merelliseltä,
hienoiselta hietikolta.

Saattoi Sammon muruset,
kirjokannen kappalehet
nenähän utuisen niemen,
pähän saaren terhenisen,
kasvamahan, karttumahan,
saamahan, satoamahan
oluiksi ohraisiksi,
leiviksi rukihsiksi.

Siinä vanha Väinämöinen
itse tuon sanoiksi virkki:
”Anna Luoja, suo, jumala,
anna onni ollaksemme,
hyvin aina elääksemme,
kunnialla kuollaksemme
suloisessa Suomenmaassa,
kaunihiissa Karjalassa!

”Varjele, vakainen Luoja,
kaitse, kaunoinen Jumala,
miesten mielijuohteista,
akkojen ajatuksista!
Kaa’ a maalliset katehet,
ve’ elliset velhot voita!

”Ole puolla poikiesi,
aina lastesi apuna,
aina yöllisnä tukena,

Wide pastures and cowbells,
The horn calls ring from the shores of heaven
In celebration of light
Holy earth, merciful, gift-bearing.
Merciful earth, earth, holy earth!

Väinämöinen's Song

Väinämöinen, old and steadfast,
Went back likewise to his country,
But he took the Sampo's fragments,
And the fragments of the cover,
From the lakeshore where he found them,
From the fine sand of the margin.

And he sowed the Sampo's fragments,
And the pieces of the cover,
Out upon the jutting headland,
On the misty island's summit,
That they there might grow and flourish,
Might increase and yield their produce,
As the ale obtained from barley,
As the bread that rye is yielding.

Then the aged Väinämöinen,
Spoke aloud the words which follow:
‘Grant, O Jumala, Creator,
That we now may live in comfort,
And be joyous all our lifetime,
And thereafter die in honour,
In our pleasant land of Suomi,
And in beautiful Carelia.

‘Keep us, O thou great Creator,
Guard us, Jumala most gracious,
From the men to us unfriendly,
And from that old woman's malice,
Guard us from terrestrial evils,
And the spells of water-sorcerers.

‘O protect thy sons for ever,
May'st thou always aid thy children,
Guard them always in the night-time,

päivällisnä vartijana,
vihoin päivän paistamatta,
vihoin kuun kumottamatta,
vihoin tuulen tuulematta,
vihoin saamatta satehen,
pakkasen palelematta,
kovan ilman koskematta!

"Aita rautainen rakenna,
kivilinna liitättele
ympäri minun eloni,
kahen puolen kansoani,
maasta saan taivosehen,
taivosesta maahan asti,
asukseni, ainokseni,
tuekseni, turvakseni.
Jottei liika liioin söisi,
vastus viljalta vitaisi
sinä ilmoisna ikänä,
kauna kullan valkeana!"

Kalevala XLIII, 385–434

And protect them in the daytime,
Lest the sun should cease from shining,
Lest the moon should cease from beaming,
Lest the winds should cease from blowing,
Lest the rain should cease from falling,
Lest the Frost should come and freeze us,
And the evil weather harm us.

'Build thou up a fence of iron,
And of stone a castle build us,
Round the spot where I am dwelling,
And round both sides of my people,
Build it up from earth to heaven,
Build it down to earth from heaven,
As my own, my lifelong dwelling,
As my refuge and protection,
That the proud may not devour us,
And they may not spoil out harvests,
In the course of all our lifetime,
When the golden moon is shining.'

English translation: William Forsell Kirby (1907)

Processional, Op. 113 No. 6

Onward, ye peoples, strive for the Light!
The Light that the Lord hath given us for our guide,
Who through murk and darkness of night
Hath led us in safety unto our reward.

See how the fiery pillar is gleaming,
Lighting our steps, when dark is the way.
And the Light of the World, it cleaveth the gloomy
Blackness of night that else would engulf us.

See the cloudy pillar to shield us
Safe when the sun would blister us.
Then forward, where faith revealeth the way!
For God is our guide, and He will never fail!

Viktor Rydberg / Marshall Kernochan (cf. Exodus 13:21; Deuteronomy 34)

Fires are gleaming, voices are singing
Forth from Mount Nebo's heaven-storming height.
Salem! Salem! Hark, they call us
Upward and on, to our Father's home.
Salem! Salem! on the horizon,
Urging us on to God and our home;
And the heavenly choir doth ring from Mount Nebo,
Piercing the blue like a living light.

Salem!

Ett ensamt skidspår, JS 77a

Ett ensamt skidspår som söker
sig bort i skogarnas djup,
ett ensamt skidspår som kröker
sig fram över åsar och stup,
över myrar där yrsnön flyger
och martall står gles och kort –
det är min tanke som smyger
allt längre och längre bort.

Ett ensamt skidspår som svinner
i skogarnas ensamhet,
ett mänskoliv som förrinner
på vågar som ingen vet –
i fjärran förblevo svaren
på frågor som hjärtat bar –
ett slingrande spår på skaren
min irrande vandring var.

Ett ensamt skidspår som slutar
vid plötsligt svikande brant
där vindsliten fura lutar
sig ut över klippans kant –
vad stjärnorna blinka kalla,
hur skymmande skogen står,
hur lätta flingorna falla
på översnöade spår!

Bertel Gripenberg

Kullervon valitus, from Op. 7

Voi poloinen, päiväni,
voipa, kurja, kummiani,
[voi] kun pi'in sisarueni,
turmelin emoni tuoman!
Voi isoni, voi emoni,
voi on valtavanhempani!
Minnekä minua loitte,
kunne kannoitte katalan?
Parempi olisin ollut
syntymättä, kasvamatta,

A Lonely Ski-Trail

A lonely ski trail that leads
Away into the depths of the forest,
A lonely ski trail that curves
Its way over hills and steepes,
Over bogs where the new snow flies
And the old pines are sparse and stunted –
It is my thoughts that creep
Further and further away.

A lonely ski trail that disappears
In the loneliness of the forest,
A human life that runs itself out
On paths that no one knows –
The answers remained far distant
To the questions that filled the heart –
A meandering track on the icy snow
Was my roving way.

A lonely ski trail that ends
At a sudden precipice
Where windswept spruces lean
Out over the cliff's edge –
How coldly the stars twinkle,
How dark the forest stands,
How light the snow-flakes fall
Covering the trail.

English translation: William Jewson

Kullervo's Lament

Woe my day, O me unhappy,
Woe to me and all my household,
For indeed my very sister,
I my mother's child have outraged!
Woe my father, woe my mother,
Woe to you, my aged parents,
To what purpose have you reared me,
Reared me up to be so wretched!
Far more happy were my fortune,
Had I ne'er been born or nurtured,

ilmahan sikeämättä,
maalle tälle täytyttä.
Eikä surma suorin tehnyt,
tauti oike' in osannut,
kun ei tappanut minua,
kaottanut kaksioisnä.

Kalevala XXXV, 271–86

Kom nu hit, död, Op. 60 No. 1

Kom nu hit, kom nu hit, död!
I krusflor förvara mig väl;
hasta bort, hasta bort, nöd!
Skön jungfrun har tagit min själ.
med svepning och buxbom på kistans lock
håll dig färdig;
många trogen har dött, men ingen dock
så värdig.

Ingen ros, ingen ros, då
månde strös på mitt svarta hus;
ingen vän, ingen vän, må
störa hvilan i jordens grus.
Mig lägg, för tusen suckars skull,
åt en sida,
där ej älskande se min mull
och kvida.

Swedish translation set by Sibelius: Carl August Hagberg

Never in the air been strengthened,
Never in this world had entered.
Wrongly I by death was treated,
Nor disease has acted wisely,
That they did not fall upon me,
And when two nights old destroy me.

English translation: William Forsell Kirby (1907)

Come Away, Death

Come away, come away, death,
And in sad cypress let me be laid;
Fly away, fly away, breath;
I am slain by a fair cruel maid.
My shroud of white, stuck all with yew,
O prepare it!
My part of death, no one so true
Did share it.

Not a flower, not a flower sweet,
On my black coffin let there be strown;
Not a friend, not a friend greet
My poor corpse, where my bones shall be thrown:
A thousand, thousand sighs to save,
Lay me, O where
Sad true lover never find my grave,
To weep there!

Original text by William Shakespeare (Twelfth Night)

RECORDING DATA

Recorded at the Sibelius Hall, Lahti, Finland:

Recording producer: Robert Suff · Sound engineer: Ingo Petry

Kullervo (September 2000) · *Coronation Cantata*; *Snöfrid*; *Oma maa* (April 2001) · *Sandels* (final version) (May 2001)

Recording producer: Ingo Petry · Sound engineer: Jens Braun

Two Chorales; *Promotional Cantata*; *Impromptu* (both versions); *Scout March*; *Processional* (August 2004)

Recording producer: Ingo Petry · Sound engineer: Hans Kipfer

Sandels (original version); *Höstkäll* (string orchestra); *Hertig Magnus* (August 2005)

Recording producer: Marion Schwebel · Sound engineer: Thore Brinkmann

Jordens sång; *The Captive Queen* (mixed choir); *Autrefois*; *Maan virsi*; *Väinön virsi* (January 2004)

Recording producer: Marion Schwebel · Sound engineer: Uli Schneider

Rakastava; *The Rapids-Rider's Brides* (male choir) (January 2005)

Recording producer: Uli Schneider · Sound engineer: Jens Braun

Serenad; *The Origin of Fire* (both versions); *I natten*; *The Captive Queen* (male choir); *Kullervon valitus* (May 2005)

Recording producer: Thore Brinkmann · Sound engineer: Martin Nagorni

Har du mod? (all versions) (January 2006)**Recorded at the Church of the Cross (Ristinkirkko), Lahti, Finland:**

Recording producer: Robert Suff · Sound engineer: Ingo Petry

The Countess's Portrait (May 1995 – recitation recorded at the Sibelius Hall in May 2007) · *Laulu Lemminkäiselle*;*Song of the Athenians* (both versions); *Islossningen*; *Jäger March* (January 2000)

Recording producer: Robert Suff · Sound engineer: Jens Braun

The Wood-Nymph; *A Lonely Ski-Trail* (January 1996)**Recorded at the Gothenburg Concert Hall, Sweden**

Recording producer: Robert von Bahr · Sound engineer: Michael Berge

The Maiden in the Tower (September 1983) · *The Rapids-Rider's Brides* (solo voice); *Sången om korsspindeln*;*Se'n har jag ej frågat mera*; *Höstkäll* (full orchestra); *På verandan vid havet*; *Arioso*; *Luonnotar*; *Soluppgång*;*Våren flyktar hastigt*; *Dermanten på marssnön*; *Korn nu hit, död* (May 1984)

Project adviser: Andrew Barnett

Executive producer, recordings: Robert von Bahr (1983–98); Robert Suff (1999–2007)

Executive producer, Sibelius Edition: Robert von Bahr

BOOKLET AND GRAPHIC DESIGN

Cover text: © Andrew Barnett 2007

Translations: Teemu Kirjonen (Finnish); Horst A. Scholz (German); Arlette Lemieux-Chéné (French); Katsuya Kitahara (Japanese)

Cover artwork: David Kornfeld

Cover photograph: Seppo J. J. Sirkka / Eastpress Oy

Booklet typesetting, lay-out: Andrew Barnett, Compact Design Ltd., Saltdean, Brighton, England

BIS CDs can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden

Tel.: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 30 Fax: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 40

info@bis.se www.bis.se

BIS-CD-1906/08 © 1984–2007; © 2007, BIS Records AB, Åkersberga.

